

Ilinniartitsisoq

IMAK – Grønlands Lærerforening

MARTS '09

TEMA

LÆRERBEHOVET

ILINNIARTITSISUSSAQARNIARNEQ

Måske er du (**lidt**) rigere end du tror.

Jan Ellesgaard

Medlemmerne af IMAK har mulighed for at optage lån i Tjenestemændenes Låneforening. En hel del kolleger rundt på kysten har benyttet sig af denne mulighed

Nu er der gode nyheder for netop jer.

Tjenestemændenes Låneforening har nedsat renten fra 7,25 % p.a. til 6,25% p.a.. Du sparer altså 1 % i rente om året. Rentenedsættelsen trådte i kraft den 1. februar 2009.

Et lille tilskud i en kold tid.

Du kan få flere oplysninger om Tjenestemændenes Låneforening hos din til-lidsrepræsentant eller på www.tjlaan.dk. ■

Ilimagisannit immaqa pisuujunerulaarputit.

Jan Ellesgaard

IMAK-mi ilaasortat tjenestemandit taarsigassarsinissamut peqatigiiffiannut (Tjenestemændenes Låneforening) taarsigassarsinissaminnut periarfissaqarput. Sinerissami iliniartitsisorpaaluissuit periarfissaq tamanna atorsimavaat.

Ilissinnorpiarlu maannakkut pitsaasumik tusagassaqqarpoq.

Tjenestemændenes Låneforeningip erniat ukiumut 7,25%-iniit 6,25%-inut ikilisissimavai. Tassa ernianut ukiumut 1%-imik sipaartassaatit. Erniat akikillinerat 1. februaari 2009-miit atuutilerpoq.

Nillerterruttorerani tapiissutimininnguit.

Tjenestemændenes Låneforening pillugu paasissutissat amerlanerusut sinniisussinnit imaluunniit ugguuna www.tjlaan.dk. pissarsiarisinnaavatit. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiansen

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Jan Ellesgaard – Aasiaat
jan@ellesgaard.dk
Tlf. 891253

Oversættelse:
Josef Korneliussen
Søren Kristiansen

Layout:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.300 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Næste nummer:
Deadline 15. April

IMAK

Sdr. Herrnhutvej 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand
Sivso Dorph
Sdr. Herrnhutvej 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

Foto: Jan Ellegård

Ilinniarsimasut najorumanngilaat

Juana Petrussen, journalist

Isortoq Ammassallip kommuunerisimasaani nunaqarfiit avinngarusimanerit ilaat 100-t missaannik inoqarpoq. Piniartoqarfiuvoq taamalu puisip ameerniartarneq annermik aningaasarsiutaalluni.

Isortup atuarfiani meeqqat 20-t 1. klassimiit 8. klassimut – pingasunut avillugit – ullumikkorpiq atuartutiginearput. Ilinniartitsisut atorfinni sisamaasuni ilinniarsimasortaasoq 2006-imi Tasiilamut nuummalli timelæereriinnaat kingumut ilinniartitsisorineqalerput.

Tunniussinnaasatik killeqaqisut nalunngilaat

Dines Jonathansen ukiut aqqaneq-aappassaanni Isortumi timelæeriusimavoq ullumikkullu tassani atuarfimi pisortaalluni. Dines meeqqat atuarfianni naammassinermit kingorna Danmarkimi umiartortut atuarfianni atuarnikuusimavoq ukiorlu ataaseq umiartorsimaluni. Kingorna KGH-mi KNI-milu sulinermini allaffimmiusut pikkorissartarsimavoq. Tamatuma saniatigut timelæerisut pikkorissarnerit annikitsut pegataaffigisarsimavai. Suleqatai aamma ilinniartitsisut ilinniagaqarsimanngillat.

Dinesip kipiluttunarnerarpaa ilinniartitsisut ilinniarsimasunik qinnuteqartoqartannginnera, nalunnginamiuk namminneq timelæerisut atuartunut tunniussinnaasatik killeqartut. Pingaartumik qallunaatut oqaatsit nammineq ajornartorsiutiginerarpai, pisor-taminnullu qallunaatuinnaq allassimasunik allagarsi-

gaangamik paasilluarsinnaasarnagit. Taakkulugooq nutserneqarniarnarat assut sivirusarpoq.

Taamattaaq matematikkimik atuartitsiniartarnertik ilungersunarnerarpaa, isumalluarlunili neriorsorneqarsimagamik ukiup ingerlanerani tassannga pikkorissarneqarumaarlutik. Oqarpoq atuartitamik Tasiilamut atu-ariartoqqittut pingaartumik allamiut oqaasii matemati-kilu assut ajornartorsiutigisaraat.

Ataaserluunniit akissuteqarsimanngilaq

Anna Kûtse Kûko, Tasiilami meeqqat atuarfianni pi-sortap tullia, oqarpoq nunaqarfimminni tallimaasuni Isortoq, Tiniteqilaq Sermiligaarlu ilinniartitsisus-saaleqinermi eqqugaanerpaajusut. Tiniteqilaq Sermi-ligaarlu qallunaanik ilinniartitsisoqartut Isortumi ukioq manna qallunaartaqarsimanngitsut.

Foto: Jan Ellegaard

- Nunaqarfinniit Tasiilamut atuariatortartut illoqarfimmi atuartuutigineqartuniit piginnaasamikkut kinguarsimanerusaaqat. Soorlu assersuutigalugu tuluttoorneq misilissimanngisaanarpaat, uffa illoqarfimmiut 4. klassimiilli tuluttoorneq aallartittaraat. Tamatuma saniatigut fysik matematikkilu annertuumik ajornartorsitigisarpaat, amerlanertigut fagit taakku sumilluunniit sammisarsimannginnamikkut. Soorlu assersuutigalugu ippassaq (3. feb. 2009) 9. klassit terminsprøvmata problemregningimi nunaqarfimmioq ataaserluunniit allataqarsimanngilaq. Tassa imaappoq apeqquilluunniit ajornannginnerpaat akisinnaasimanngilaat.

Ilinniagaqarnissamut periarfissalunnerpaasarput

Nunaqarfimmiut pisinnaasamikkut kinguarsimavallaarnerat pissutigalugu qangali ileqqusimavoq klassimut ataatsimut eqikkarlugit atuartittarnerat. Annalli oqaatigaa maanna eqqartorisik klassinut agguarlugit akulerussortarnissaat, neriullutik taamaaliorunik meeqqat immersoqatigiinnermikkut ilikkagaqarluarsinnaanerusasut.

Tasiilami Piareersarfik meeqqat atuafiannit anisut karakteriminnik pitsanngorsaavigalugu atuarfisarpaat, tassanilu kalaallisut, qallunaatut, tuluttut matematikkimilu atuartsisoqartarpoq. Piareersarfimmit Erik Angelold oqaluttuarpoq pingaartumik nunaqarfinnit minnerusuneersut ikittuararsuit Piareersarfimmi atualertartut. Isortormiullu eqqarsaatigalugit 2007-imiit maannamut marluinnaat tassani aallartissimapput, aappaa decembarimi atuarunnaarsimavoq appaalu ukiut appasaat misiliilluni. Nalinginnaasumik ukioq ataaseq atuartoqartarpoq.

Eriup malunnarluarnerarpaa nunaqarfinnit timerlæreriinnarnik ilinniartitsisoqarfiusuneersut angummanniar-

nermikkut artorsartarnerat, taamalu inuussutissarsiutitut ilinniartitsisaminnik allanik periarfissaqartannginnerat. Taassumattaq ukiuni kingullerni pingaartumik Isortumiit nutserartut amerlipiloorsimanerat uppernarsarpaa.

Ilinniartitsisut paarlaateqatigiittarsinnaanerat

Nunaqarfiit atuafiini ilinniarsimasunik ilinniartitsisussaaleqinermik ajornartorsut akiorniarlugu pisortat kingullertigut ataatsimiikkaangamik oqaluuserisaasa ilagisarsimavaat nunaqarfinni timelærerit illoqarfimmilu ilinniartitsisut paarlaattalersinnaanissaat. Anna Kûitse Kúko nassuiaavoq:

- Tassani eqqarsaatigineqarpoq assersuutigalugu maanngaanniit ilinniartitsisut marluk sapaatip akunnerini marlunni nunaqarfimmut atuartsiaartorpata, nunaqarfimmi ornitaanneersut timelærerit marluk piffissami tassani illoqarfiliartittassasut, tassanilu fagimi aalajangersimasumi ilinniartitsisup atuartseriaasianik malittarinnillutik sungiusartinneqartassallutik. Kalaallisut, qallunaatut tuluttullu atuartsissutit paarlaateqatigiittarnissami sammineqartarnissaat piukkunneqarpoq, taakkunani ilinniartitsisussaaleqineq aamma nalinginnaammat. Isuma tamanna ajunngikkaluaqisoq maannamut suli piviusunngorsinnaasimanngilaq. Neriutigaarpulli kommuunerujussuanngornerup kingorna taamaalior-tarnissamut aamma periarfissaqalerumaarluta.

Inuerukkiartortut

Nunaqarfiit ingerlanerliornerusut inuerukkiartornerat Tasiilap pigisaani oqaloqatigisatta tamarmik misinnarnerarpaat. Isortoq ukiut qulit missaasa ingerlanerini 150 missaanniit 100-t missaannaannik inoqalersimasooq Tasiilap pigisaani innuttaasunik nalunaarsuiffimmiit oqaatigineqarpoq. Anna K. Kúko-Illu oqaatigaa Isortumiit Tasiilamut 9. klassimi atuariatortoq siorna ataasiinnaassimasooq, taassumalu atuaqatigisimasai taakkulu angajoqqaavi Tasiilamut qangali nuussimasut. Qularutiginngilaa nunaqarfimmiut meerartaat ilinniartitaanikkut inuussutissarsiornikkullu periarfissalorreersut suli eqqugaanerusimassasut siorna 10. aamma 11. klassimi atuartorpassuit ataatsikkut atuarfimmiit animmata. Taama pisoqarneratigut tappavani Tunngaviusumik Ilinniartarfik Piareersarfilla tigusiinnaasaminnit amerlaneroqisunik sullitassaqaalerput utaqqisorpassuaqarlutillu.

Tassunga atatillugu Anna Kûitse Kúko-p oqaatigaa meeqqat 10. klassimiit anisalerterat Tasiilami namminneq misilittakkatik tunngavigalugit meerartaminnut tulluanngitsooq. Assersuutigaa siorna 10. klassereerlutik Ilinniarnertuunngorniarfinnut atuariatoraluartut marluk sivitsoratik utersimasut, qularnanngitsuminn-gooq inuttut suli inerisimannginnertik peqqutigalugu. ■

Oversættelse: Josef Korneliussen

Foto: Jan Ellesgaard

Ingen uddannede vil bo i lærerboligen

Juana Petrussen, journalist

Isortoq, der ligger afsides i den tidligere Angmagssalik kommune, har omkring 100 indbyggere. Indbyggerne ernærer sig ved fangst og derfor har indhandlingen af sælskind en afgørende betydning for bygden.

Skolen i Isortoq har 20 elever fordelt på grupper, der dækker 1.- 8. klasse. Skolen er normeret til fire fuldtidslærerstillinger og siden 2006, da skolens eneste uddannede lærer flyttede til Tasiilaq, har skolen udelukkende haft uddannede timelærere.

Er klar over at deres viden er ret begrænset

Dines Jonathansen har efterhånden været ansat som timelærer i næsten 12 år og er nu bygdens skoleleder. Dines var på en søfartsskole i Danmark i et år efter folkeskolen, og han har arbejdet som sømand i et års tid. Senere har han været ansat i KGH / KNI og har fået kurser i kontorarbejde. Derudover har Dines deltaget i kortere timelærerkurser.

Hans kolleger er heller ikke uddannede som lærere. Dines mener, at det er deprimere, at ingen uddannede lærere har lyst til at søge arbejde i bygden.

Han er godt klar over at timelærernes manglende uddannelse betyder at eleverne ikke får den undervisning, de fortjener. Især sproget dansk kniber det med, og når skolen modtager skrivelser fra deres foresatte skrevet udelukkende på dansk, så har de problemer med at forstå brevens indhold. Og at få breve oversat tager som regel lang tid.

Desuden har de vanskeligheder med at lære noget fra sig i faget matematik, men på det område er han lidt mere fortrøstningsfuld, da de har fået lovning på, at der bliver holdt kursus i faget.

Han fortæller, at når deres elever forsætter deres skolegang i byen, har de haft ret store problemer blandt deres nye kammerater, i netop disse fag.

Ikke én eneste har svaret....

Anna Kùitse Kùko, viceinspektør i Tasiilaq oplyser, at af deres fem bygder er Isortoq, Tiniteqilaq og Sermiligaaq hårdest ramte af lærermanglen.

I bygderne Tiniteqilaq og i Sermiligaaq er der ansat danske lærere og kun Isortoq har i dette skoleår ikke fået ansat en dansk lærer.

"Når bygdebørnene starter deres skolegang her i byen, er de som regel fagligt bagefter i forhold til vores elever.

For eksempel har de overhovedet ikke haft nogen engelskundervisning i deres bygd mens vores elever har haft engelsk siden starten af 4.klasse.

Desuden er de fagligt meget svage i fagene fysik og matematik, og dette skyldes ofte eleverne ikke har haft berøring med fagene overhovedet.

Det kan illustreres ved at da eleverne var til terminsprøve i går (3/2 red.) i 9.klasse var der ingen - overhovedet ingen - fra bygderne, der skrev noget som helst

ned ved prøven. Vi måtte konstatere, at de var ude af stand til at besvare selv de mest elementære opgaver.”

Uden en chance for at starte en uddannelse..

For at afhjælpe elevernes alt for ringe faglige standpunkt, har man efterhånden i en årrække haft en introduktionsklasse i Tasiilaq for bygdebørnene. Anna Kûitse Kúko fortæller, at man nu diskuterer, hvorvidt det kunne være gavnligt for eleverne, at de i stedet blev spredt i forskellige eksisterende klasser for derved at kunne hente en tiltrængt inspiration hos eleverne i disse klasser. En satsning, ja, for det kunne jo være, at en sådan fremgangsmåde kunne animere deres lyst til at lære mere.

Der findes en Piareesarfik i Tasiilaq. Piareesarfik er en skole, hvor man tilbyder unge mennesker undervisning, så de kan indhente faglige mangler i fagene grønlandsk, dansk, engelsk og matematik

Der tegner sig et klart billede af, at det gennem årene sjældent har været unge mennesker fra de helt små steder, der har brugt dette tilbud. Fra Isortoq har man blot haft to elever der startede i 2007. Den ene af eleverne stoppede i december og den anden er i gang med sit andet skoleår. Det normale er, at eleverne kun går på Piareesarfik et års tid.

Erik fra Piareesarfik mener at det er tydeligt, at elever der kommer fra bygder, hvor der kun er timelærere der underviser, er sakket langt bagud. Det medfører, at de ingen en mulighed har for at starte en egentlig uddannelse.

Denne udvikling har haft konsekvenser for indbyggertallet Isortoq; en stor del af bygdens beboere er nu flyttet til byen.

Er lærerudvekslingsordning en mulighed?

For at afhjælpe lærermanglen i bygderne har man på skoleledermøder drøftet, om det er muligt at arrangere lærerudvekslingsordninger mellem bygdernes timelærere og byens lærere.

Anna Kûitse Kúko forklarer: ”Her tænkes på, at man tog to bygdetimelærere til byen og sendte to uddanne-

de lærere fra byen til bygden. Derved får de to timelærere en slags uddannelse ved at følge uddannede lærere i byen, Meningen er at man i forvejen har besluttet sig for i hvilke fagområder, jobbyttet skulle omfatte i de to uger, det varer.

Det ideelle ville være at ordningen tager sit udgangspunkt i fagene; grønlandsk, dansk og engelsk. Det jo der problemerne især er store.

Ideen er indlysende, derimod er realiseringen meget vanskelig og foreløbig er den ikke blevet til noget. Det er vort håb, at kommunalreformen ville få en positiv virkning omkring ideen.”

Stagnerende bygder

Det er påfaldende, at bygder med lav udviklingspotentiale er begyndt stagnerede Befolkningen for længst er begyndt at flytte til byen, fortæller alle vi har haft samtale med.

Isortoq's befolkning er på bare i 10 år reduceret fra 150 til 100, ifølge kommunens befolkningsstatistik.

Anna K. Kúko har oplyst, at der kun var én 9.klasseelev fra Isortoq, der indlogerede sig på skolens kollegium. Alle af hans tidligere skolekammerater var sammen med deres familier allerede flyttet til Tasiilaq. Hun er i øvrigt sikker på, at de unge fra steder med dårlige muligheder for at fortsætte med en uddannelse blev hårdest ramt, da unge både fra 10.klasse og 11.klasse afsluttede folkeskolen på samme tid sidste sommer.

Dengang blev Decentral uddannelsesskole og Piareesarfik overbooket af de mange unge, og skolen måtte i gang med mange mere eller mindre uventede opgaver. Der er stadig mange skrevet op på ventelisten.

Anna Kûitse Kúko mener, at den nye ordning, hvor eleverne afslutter deres skolegang ved udgangen af 10.klasse ikke rigtig passer til deres virkelighed. Som eksempel nævner hun, at de to elever der blev optaget i GU efter 10.kl. er allerede vendt tilbage til Tasiilaq, nok fordi deres personlige modenhed endnu var stor nok til at klare en så voldsom adskillelse fra familien. ■

Oversættelse: Josef Korneliussen

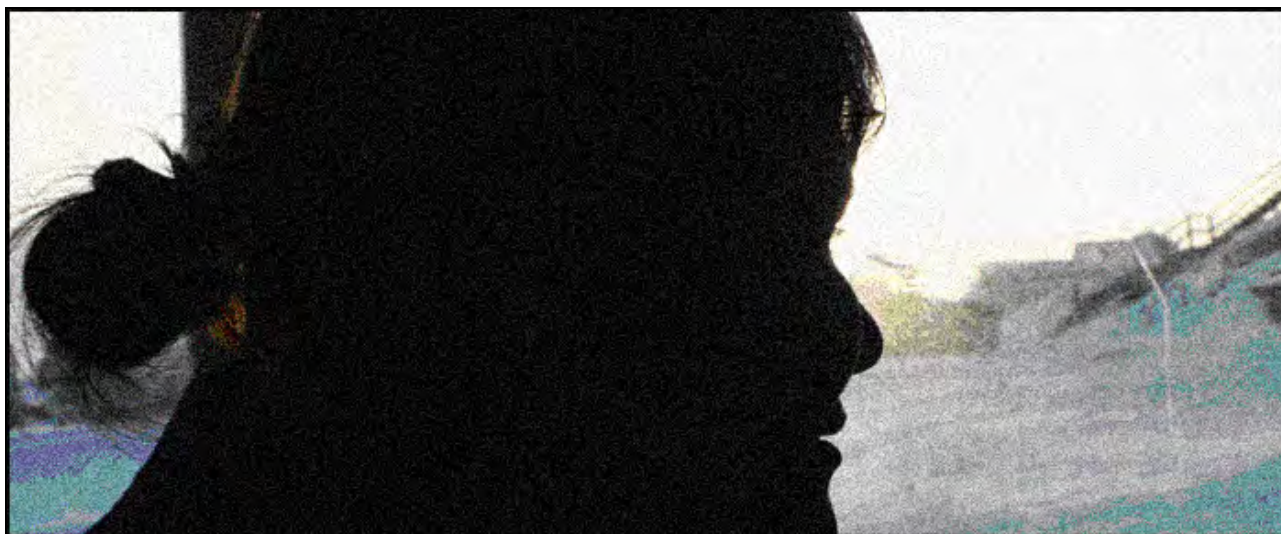

Foto: Jan Ellesgaard

Foto: Louise Olrik

Håndsrækning til en lille bygd

Jan Ellesgaard

I den gamle Qeqertarsuup Kommunia er der bare en lille bygd, Kangerluk. Bygden har færre end 50 indbyggere og en lille skole, hvor der var seks elever ved skoleårets start.

Det har gennem en del år været ganske svært, at fastholde uddannede lærere i bygden, som derfor har været betjent af timelærere. I øjeblikket er der to timelærere, som deler timerne på bygdeskolen. Den ene af timelærerne er tillige decentral lærerstuderende.

"Vi har gennem mange år forsøgt forskellige ting for at støtte timelærerne i Kangerluk", fortæller Kristian Broberg, der er ledende skoleinspektør i Qeqertarsuaq. "For en del år siden forsøgte vi os med fjernundervisning via computer, men teknikken var ikke god nok på det tidspunkt. Senere har vi prøvet med flere forskellige rejselærerordninger".

I år er der etableret en sådan ordning. Dygtige lærere fra Qeqertarsuup Atuarfia tager på skift til Kangerluk for at støtte og vejlede timelærerne.

"Vi er to lærere af gangen herude", fortæller Louise Olrik, som netop nu bidrager med sine kompetencer i fagene grønlandsk og dansk.

"Det kan godt være lidt problematisk, at vi er så relativt mange lærere om så få børn. Vi er nu nede på kun fire elever – en i 3. klasse, en i 4. klasse og to i 7. klasse. Man skal tænke over, at det kan være voldsomt belastende for det enkelte barn, konstant at have en lærer

"på nakken", fortæller hun. "Derfor arbejder vi også meget tværfagligt, og med mange praktiske projekter afvekslende med de boglige aktiviteter".

Rejselærerne fra Qeqertarsuaq dækker, hvad der svarer til to måneder af skoleåret i Kangerluk. Deres opgave er dobbelt: Dels skal de støtte og vejlede timelærerne på stedet, og dels skal de gennemføre egentlige undervisningsforløb indenfor hovedfagene grønlandsk, dansk, engelsk og matematik.

"Under vores ophold i Kangerluk snakker vi rigtig meget med timelærerne", fortæller Louise. "Vi har mange materialer med herud, som de kan anvende, når vi ikke er her. Inden vi rejser igen, laver vi mål for, hvad den enkelte elev skal nå, inden næste besøg. Vi samarbejder også med timelærerne om den konkrete planlægning af deres undervisning".

"Rejselærerne har naturligvis indregnet deres arbejde i Kangerluk i deres aktivitetsplan. Og arbejdet her i Qeqertarsuaq påvirkes ikke, for vi arbejder med fleksibel planlægning – og det lykkes som regel, at dække deres fravær med flere timer i de øvrige fag," fortæller Kristian Broberg fra Qeqertarsuup Atuarfia.

"Der er ingen tvivl om, at rejselærerordningen har bidraget væsentligt til give eleverne i Kangerluk en rigtig god undervisning," siger han. "Noget andet er så, om vi fortsat kan få lov at bruge så mange ressourcer på så få elever". ■

Foto: Louise Olrik

Nunaqarfeeqqamut ikiorsiineq

Jan Ellesgaard

Qeqertarsuup Kommunerisimasaani nunaqarfik ataasiinnaavoq, tassalu Kangerluk. Nunaqarfik 50-it inorlugit innuttaqarpoq atuarfeerannguaqarlunilu, tassani ukiup atuarfiusup aallartinnerani atuartut arfiniliupput.

Ukiorpaaluit ingerlaneranni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut nunaqarfimmiitiinnarnissaat ajornakusuungaatsiartarsimavoq taamaattumillu atuartut timelærerinit atuartinneqartariaqartarsimapput. Maannakkorpiag timelærerit marluk Aalunnguup Atuarfiani atuartitsisarnerit avillugit sulisarput. Aappaalu najugarisaq qimannagu ilinniartitsisunngorniartuuvoq.

”Ukiorpassuarni Kangerlummi timelærerit tapersersorniarlugit assigiinngitsunik misileraasarsimavugut”, Qeqertarsuarmi atuarfiup pisortaa, Kristian Broberg, oqaluttuarpoq.

”Ukiorpaaluit matuma siorna qarasaasiaq atorlugu ungasianit atuartitsisarneq misilippaput, taamaanikkulli teknikki pitsaavallaanngilaq. Kingusinnerusukkut ilinniartitsisut angalasartut assigiinngitsut atorlugit misilivugut”.

Ukiog manna taamatut pilersitsisoqarpoq. Qeqertarsuup Atuarfianit ilinniartitsisut pikkorissut paarlakaajaallutik timelærerit tapersersorniarlugit ilitersorniarlugillu Kangerluliartaput.

”Marlukkuaarluta maannartarpugut”, Louise Olrik, maannakkorpiag fagini kalaallisuumi danskisuumilu piginnaasaminik ikiuttoq oqaluttuarpoq.

”Meeqqanut taama ikitsigisunut ilinniartitsisut taama amerlatigitilluta tamanna ilaannikkut ajornartorsiutaalaartarsinnaavoq. Maannakkut atuartuutivut sisamaannaapput – 3. klassimi ataaseq, 4. klassimi ataaseq 7. klassimilu marluk.

Ilinniartitsisunit ”malersorneqartuarluni” meeqqanut ataasiakkaanut oqimaassinnaasoq eqqarsaatigineqartariaqarpoq, Louise Olrik, oqaluttuarpoq. ”Taamaattumik assigiinngitsunik

sulialiusugut suliassarpassuit atuagarsornermik allamut saatsitsilaartartut pillugit suleqatigittorujussuuvugut”.

Qeqertarsuarmiit ilinniartitsisut angalasartut Kangerlummi ukiumi atuarfiusup qaammataasa marluk amerlaqataannik sulisarput. Suliassa at marloqjusaapput: Ilaatigut Kangerlummi timelærerit tapersersortussaavaat ilaatigullu ilitersortussaallugit aamma ilaatigut fagini pingaarnerni kalaallisuuni, danskisuuni, tuluttuuni matematikkimilu atuartitsisartussaapput.

”Kangerlummiittarnitsinni timelærerit oqaloqatigilluartartorujussuuvut”, Louise oqaluttuarpoq. ”Maaniinnginnitsinni atortussarpassuit timelærerit atorsinnaasat maannaattarpavut. Aallaqqinnginnitsinni maannaqqinnissatsinnut atuartut ataasiakkaat anguniagassaannik angusassiuttarpavut. Aamma timelærerit atuartitsinissaannut tigussaasunik pilersaarusiorderit timelærerillu suleqatigiissutigisarpavut”.

”Ilinniartitsisut angalasartut soorunami Kangerlummi sulisarnertik sammisassaqartitsinissaminnut pilersaarutiminnut ilannguttarpaat. Tamannalu Qeqertarsuarmi sulinermit sunniuteqarneq ajorpoq, tassami eqaatsumik pilersaarusiorderatta – aammalu ilinniartitsisut angalasartut angalaneranni fagini allani sivilisunerusumik atuartitsisarnikkut tamanna iluatsikkajuttarpog,” Kristian Broberg, Qeqertarsuup Atuarfianeersoq oqaluttuarpoq.

”Qularutissaanngilaq ilinniartitsisunik angalasartunik aaqqiineq Kangerlummi atuartut pitsaalluinnartumik atuartinneqartarnerannut iluaqutaasorujussuusoq”, Kristian Broberg, oqarpoq. ”Atuarterit taama ikitsigisunut sulisut taama amerlatigisut atortuaannarsinnaassanerivut allaavoq”. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Ilinniartitsisussaqarniarneq

Sivso Dorph, formand, IMAK

Inuiaqatigiit kikkulluunniit pitsaasumik ineriartortinneqassappata tamatigut tunngaviusarpoq meeqqat pitsaatumik atuarfissaqartinnissaat, tassa meeqqanut ilinniartitsisussaqartitsinikkut ineriartornermilu atugas-sarisatigut.

Meeqqat inuiaqatigiinni pisuussutit pingaarnersaattut oqaatigineqartarnerat asuli oqariaasiinnaangilaq, inuiaqatigiimmi kikkulluunniit meerartaminnut pitsaasumik tunngavisseerustut pitsaasumik atuarfissaqartitsisarput.

Inuiaqatigiit isumassuit, inuiaqatigiit toqqissisimasut, inuit oqimaatigitiittumik inuunillit, inuiaqatigiit paaseqatigiittut ikioqatigittullu pilersittarpaat. Inuiaqatigiit meerartaminnik isumaginnilluartut atuarfigissaartitsisullu inuiaat ineriartornerminni pitsaanerpaanik periarfissallit pilersissavaat.

Inuiaqatigiit meerartamik atuartilluarneqarnissaanik isumaginnittut qanorluunniit ilinniarsimsunik pisariaqartitaminnik imminnut pilersortuassapput. Inuiaqatigiinni taakkunani ilinniartitsisussaaqarnaviannngilaq, perorsaasussaaqarnaviannngilaq, nakorsassaaqarnaviannngilaq, ingeniorissaaleqisoqarnaviannngilaq allatulluunniit ilinniarsimasunik amigaaqartoqarnaviannngilaq. Taamaattumik inuiaqatigiittut ineriartortitsinni atuafiup pitsaanerpaamik inissinneqarnissaa kikkuguttaluunniit anguniartariaqarparput, tassaniim-mammi nunatta ingerlallualernissaanut matuersaat.

Ullumikkut inissisimanerput eqqarsaatigalugu nunat-sinni ingerlatsisut suliaasa pingaarnarpaartarivaat sapinngisamik sukanerpaamik ilinniartitsisutut ilin-niarsimasunik pissarsinissaq. Tamanna siunissatsinnut pitsaanerpaamik tunngaviliissammat nunaqarfimmik-kutta illoqarfimmiikkuttaluunniit.

Atuafimmut inatsiseqarneq ukiuni kingullerni 30-ni nu-natta nammineerluni akisussaafiginikuuaa, ukiullu taakku ingerlerneranni peqqussut arlaleriarluni allann-gortinneqartarsimavoq, ilaatigullu allamiut oqaasiinik atuartitsineq tunullinneqartut ilaannut inissinneqartar-simalluni. Tamatuma ilaatigut ullumikkut kingunerivaa allamiut oqaasiinik piginnaasalinnik atuarfippaalunni ilinniartitsisussaaqeqissunnerat. Tamatumalu kingune-reqqippaa ukiuni tulluittuni arlalinni sulii ilinniartitsisunik avataneersunik pisariaqartitsigallarnissarput, ullumik-kut atuafiup peqqussutaata piumasaqaatai naammassiniassagutsigit.

Inuiaqatigiittut nuannaarutissaraarput ukiuni kingullerni ilinniartitsisunngorniarnearneq inuusuttorpasuarnit soquti

*Ilinniartitsisussaaqeqinerup
akiorniarnerni iliuusaasinnaasunut
suleqataanissatsinnut
piareersimajuarput.*

gineqarluni ingerlanneqalersimammat. Uagullu tamatta akisussaafigaarput ilinniartitsisunngorniarnissap pile-rinartuuttuarnissaa naalakkersuineramik ingerlatisuu-gutta, angajoqqaajugutta kattuffiuguttaluunniit. Na-lunngilarput ukiuni tulluittuni ilinniartitsisut arlissuit so-raarninngortussaasut, taamaattumillu taakku taarsiin-narnagit ilinniartitsisut amerleriaatissaannik aamma pi-sariaqartitsissussaaavugut.

Ukioq manna ilinniartitsisut qasserpiaat suli amigaati-ginerivut ilinniartitsisussaqarniarnermut nalunaarusip suli naammassineqannginnera pissutigalugu erseqqis-sumik oqaatigisinnaangikkallarparput, nalunngilarpulli nunatta ilinniartitsisut 300 sinnillit immaqa 400-it tun-gaanootut suli amigaatigai. Ilinniartitsisussaqarniar-nerup qaangerniarnissaanut sapinngisarput tamaat malillugu suleqataarusuppugut. Nunatta avataanit ilin-niartitsisussarsiornerminni arlalinnik ajornartorsiuteqar-pugut, taakkununga ilaalluni tunngaviusumik akissar-siatta nunanut allanut unammillersinnaannginnerat. Taamaattumik amerlanerusunik ilinniartitsisussarsior-nermi akissarsiat qaffatsinnissaat sakkusanut ilaalluin-narpoq, nunanut allanut unammillersinnaasunngortillu-git.

Ilinniartitsisussaqarniarnearup pitsaanngorsarnissaanut ilaatigut makku sakkusaapput:

- Kommunit ersarissunik sulisoqarnermut poli-tikkiliornerisigut
- Ilinniartitsisut atuartitsisullu pikkorissarnis-saannut periarfissarissaartitsiuarneq
- Suliffigissaanikkut
- Atorfinitsitsinermi paasisutissanik pitsaasunik avatangiisiliinikkullu pikkorissaaqqittalernikkut
- Pitsaasunik inissaqartitsinikkut
- Atugarisat akissarsiallu pitsanngorsartuarneri-sigut
- Ilinniartitsisunngorniarnearup pilerinarsartur-nerisigut

Ilinniartitsisussaaqeqinerup akiliisut tassaapput meerar-tavut siunissarpullu. Atuagassimi matumani saqqum-mersumi tamanna qanoq ilinniartitsisussaaqeqiffiusuni kinguneqarsinnaanersoq takussutissinneqarpoq. Taa-matut pisoqartarnera arlaannattaluunniit usorsisimaaru-tigisinnaangilaq. Meeqqammi nunattalu siunissaat pi-neqarput.

Ilinniartitsisussaaqeqinerup akiorniarnerni iliuusaasin-naasunut suleqataanissatsinnut piareersimajuarpu-gut. ■

Lærerbehovet

Sivso Dorph, formand, IMAK

Uanset i hvilket samfund vi er i, hvor udvikling har første prioritet, er det altid en betingelse, at eleverne har muligheder for at modtage en god undervisning, hvis man ønsker en udvikling i samfundet. Dertil hører, at der er gode lærerkræfter til eleverne samt gode opkæbstvilkår.

At børnene er samfundets vigtigste resurse er ikke blot et ordsprog. Et samfund som ønsker udvikling skaber gode skoler for deres børn.

Et samfund, hvor der er omsorg, hvor der er tryghed, som lever i harmoni, skabes der et samfund hvor der er forståelse og vilje til at hjælpe hinanden. Et samfund som drager omsorg for sine børn og giver gode undervisningsbetingelser, vil skabe et samfund med bedst mulige betingelser for en god udvikling.

Et samfund som sørger for bedst mulige betingelser for at børnene modtager den bedste undervisning vil altid kunne forsyne sig selv med uddannet arbejdskraft. I et sådant samfund vil man ikke mangle lærere, ikke mangle pædagoger, ikke mangle læger, ikke mangle ingeniører eller mangle arbejdskraft med en hvilken som helst uddannelse. Derfor skal vi, som et samfund i udvikling og uanset hvem vi er, altid sørge for at folkeskolen får de bedst mulige betingelser, da det er der nøglen til en velfungerende Grønland skal findes.

Sådan som vores situation er nu, er det landets leders vigtigste opgave at skaffe det nødvendige antal lærere hurtigst muligt. Dette vil skabe bedst muligt grundlag for vores fremtid uanset om vi er i en bygd eller en by.

Folkeskolelovgivningen har Grønland haft ansvaret for i de sidste 30 år, og i løbet af denne periode har man ændret lovgivningen flere gange, hvor man bl.a. i flere tilfælde har nedprioriteret undervisning af fremmedsprog. Dette resulterer nu bl.a. i, at man på flere skoler mangler lærere, der kan undervise i fremmedsprog. Og som følge deraf vil vi have behov for lærere udefra i flere år fremover også med disse kvalifikationer, for at opfylde lovgivningens krav i disse fag.

Vi er glade for, at der de seneste år har været stor interesse for at tage en læreruddannelse blandt de unge. Det er vores allesammens ansvar at gøre lærerfaget attraktiv uanset om vi er politikere, forældre eller

Vi vil være med i at alle initiativer, der kan være med til at løse lærermangelsituationen.

en organisation. Vi ved, at mange lærere vil gå på pension i de nærmeste år. Vi skal, udover at kunne dække disse stillinger, også dække de manglende lærerstillinger, vi har.

Vi har for i år ikke endnu et præcis tal for, hvor mange lærerstillinger vi mangler at få dækket, da opgørelsen endnu ikke er færdiggjort, men vi ved at det drejer sig om mere end 300 stillinger og måske på vej mod de 400.

Vi vil være med til at mindske lærermanglen. I forbindelse med arbejdet omkring at skaffe lærere udefra har vi flere udfordringer, bl.a. at gøre grundlønningerne konkurrencedygtige i forhold til andre landes lønninger. I arbejdet omkring at skaffe flere lærere udefra og for at gøre lærerfaget attraktiv, er det derfor et oplagt middel at hæve lønningerne, så vi er i stand til at konkurrere på dette område.

For at forbedre lærersituationen, er disse nogle af redskaberne:

- Kommunerne udarbejder klare personalepolitikker
- At der hele tiden er tilbud om gode efter- og videreuddannelser for lærere og timelærere
- Forbedring af de fysiske og psykiske arbejdsmiljø
- Genindføre introkurser for nyansatte lærere samt dannelse af netværk
- Gode boligforhold
- Gode løn- og ansættelsesvilkår
- Til stadighed at gøre en indsats for at gøre læreruddannelsen attraktiv

Dem der betaler for lærermanglen i dag er vore elever og vores fremtid. På et af indlæggene i dette blad, kan man læse, hvilke konsekvenser lærermanglen kan have. Det kan ingen af os være stolte af. Det er børnenes og vores lands fremtid, det drejer sig om.

Vi vil være med i at alle initiativer, der kan være med til at løse lærermangelsituationen. ■

Foto: Jan Ellegaard

Ilinniartitsisussaaleqigaluarlutik suliassatik naammassilluarniartarpaat

Juana Petrussen, journalist

Upernaviup nunaqarfiisa ilaat Innaarsuit ukiuni tallimani ilinniarsimasumik ilinniartitsisoqanngereerlutik 2008-mi kingumut ilinniarsimasumik ataatsimik ilinniartitsisoqalerput. Ukiuni taakkunani ilinniarsimasumik ilinniartitsisussaaleqineq malunnaraluartoq timelærerit arnat pingasut kusanartumik naammassisaqartarnerarlugit sulisitsisuminnit nersorneqarput. Innaarsunni ilinniarsimasumik ilinniartitsisoqannginnermut illup ajorpallaarnera peqqutaatinneqarpoq, atuarfimmilu sulisut innuttaasunik suleqateqarluni ilungersuuteqarnerisigut maanna nutaamik illuliortoqarpoq.

Illulunneq akiorniarlugu suliniarsimapput

Innaarsuit atuarianni 1. klassiit 8. klassi ilanngullugu atuortoqartarpoq. Atuartut ukiuni kingullerni ikiliartuler-simagaluarlutik maanna amerliartoqqilersimapput, ukioq manna (2009) 19-iullutik aasamullu atualeqqaartussat arfineq-marluullutik. Tamatuma kinguneranik ilinniartitsutut atorfiit sisamaniit pingasunut ikilisinneqarsimagaluartut sisamangortinneqaqqissimapput. Taakkunani ilinniarsimasooq ataasiulluni timelærerit pingasuusut.

Susanne Kristensen Eliassen 1997-imili timelærerisimasooq 2003-mi ilinniarsimasumik ilinniartitsisuerummat atuarfimmil pisortatut atuutilerpoq sulilu taamatut sulilluni. Dorthe Kleemann ukiuni 15-ini timelærerisut sulisimavoq pinngortitalerinnermut tunngasuni, upperisami mernguernartulerinnermilu atuartitsisarlu.

Taakku oqaatigaat ilinniartitsisup illulunnera ilinniarsimasunik ilinniartitsisussaaleqinnermut peqqutaanerpaajusimasooq. Illu pisoqaammat qianartaqalunilu ilinniartitsisut kajumikkaluartut nunaqarfimmi atorfinnissartik tunuarsimaarfigisarsimavaat. Taamaaginnalermat atuarfik angajoqqaat suleqatigalugit atsiornernik kater-seriarlutik pisortaarfimminnut Upernavimmut saaffiginnissimapput. Aatsaalli appassaanik taamaalioramik tusarneqarput, maannalu nutaamik illuliortitsisorpoq aasamut naammassiniartussamik.

Atuartaataat angummalluartaarput

Nunaqarfinnissaaq pingaartumik matematikkimi, qallunaatut tuluttullu atuartitsissutini ilinniarsimasumik atuartitsisoqarnissaaq pisariaqartarpoq. Tamanna aamma Innaarsunni timelæreritut sulisut nalunngilaat

ilinniartitsisutullu ilinniarsimasumik suleqateqalernis-sartik ilungersuutigisimallugu.

Susanne Dorthelu oqaluttuarput tunniussinnaasatik kil-leqaraluartut ilungersorlutik atuartut ilikkagassaannik atuartinniartarlugit, nalornisaqartillutillu Upernavimmi atuarfik paasiniaaffigisarlugu. Soorlu atuartuutitik 9. klassimut ingerlaqqikkaangata paasiniaasarput qanoq ingerlanersut, saanngiiffeqarsimagaangatalu ilikkagas-satut pilersaarutit tunngavigalugit sanngiiffigisimasaa-sigut nukittorsaaniartarlutik.

Upernavimmi atuarfiup pisortaata Karoline Rosingip oqaatigaa Innaarsuit atuarfia nunaqarfimminni inger-lalluarnepaajusoq, ukiullu arlalissuit timelærerinnarnik atuartitsisoqarsimagaluartoq atuartuutaat angummal-luarsinnaallutillu naammassisaqarluartartut. Nunaqar-fik inukikkaluartoq atuartut tassanngaanneersut nuna-qarfimmiunut allanut sanilliukkaanni ingerlaqqittartut amerlanerunerarpai. Innaarsummiut meerartaasa ili-sarnaatigaat sanngiiffeqarlutik malugigaangamikku, soorlu qallunaatoornermi, ilikkarusullutik ilungersortar-nerat. Karoline Rosing isumaqarpoq taama piumassu-seqarneq nunaqarfimminnit – tassanilu atuarfimmit – pissarsiarisaraat.

Assersuutitut oqaatigineqarpoq ukiut kingulliit 13-it missaat kingumut qiviaraanni Innaarsummiut inuusut-tut Upernavimmi atuaqqereerlutik ingerlaqqissimasut arfineq-pingasusut, taakkunanga GU-mi atuarluni ataaseq, ilinniartitsisunngorniarluni ataaseq, eftersko-lertut tallimat allaffimmiunngorniarlu ataasiulluni.

Atuarfiup naleqqussartuarnissaa pingaarpoq

Rasmus Eliassen Innaarsunni Nunaqarfimmi aqutsi-suusoq isumaqarpoq ilinniarsimasunik ilinniartitsiso-qartannginneq meeqqat ineriartornerannut kinguarsaa-taasinnaasoq. Tamatumunnga tunngavilersuutigaa ili-simasassanik paasisassanillu avataaneersuniit tunio-rarneqarnissaq inuttut ammariartornissamut pingaar-u-teqartoq. Oqaluttuarpoq nammineq meeraalluni ilin-niarsimanngitsumik ajoqeqareerlutik, qallunaanik ilin-niartitsisutaaramik inuttut assut siuariaatigisimallugu. Tamanna ilutigalugu aamma atuarnissaminut qila-naarnerulersimavoq ilinniarusussuseqarnerulerlunilu. Aarleqqutiginerarpaalu ilinniakkamik aallutaqanngin-neq maannamut suli atuuttoq sungiutiinnarneqarsin-naasoq.

Rasmusip ilinniartitsisup nutaamik illutaarnissaa nuan-naarutigigaluarlugu isumaqarpoq aamma atuarfiup piorsaqqinnissaa pingaartorujussuusoq. Atuarfik maanna aamma oqaluffittut atorineqartarpoq, taamalu atorineqarnissaanut inimik angisuumik katersuuttarfe-qannginnera kipiluttunarnearpaa. Innersuussivoq atuarfimmi sulisut tullianik suliniuteqalerunik taanna aallussinnaagaat, namminerlu periarfissani atorlugit tapersersuumaarluni. ■

Oversættelse: Josef Korneliussen

LÆRERBEHOVET

ILINNIARTITSISUSSAQARNIARNEQ

De trodser lærermanglen og udfører arbejdet!

Juana Petrussen, journalist

En af Upernaviks bygder, Innaarsuit, har gennem 5 år været uden en uddannet lærer, og endelig i 2008 oprandt da-gen, da bygden igen fik én uddannet lærer. Selvfølgelig har lærermanglen været mærkbar, og de tre kvindelige time-lærere fik da også ros af deres arbejdsgiver, for en god indsats gennem de fem år.

En af årsagerne til lærermanglen har været at lærerboligen er i meget dårlig stand, men efter en god og ihærdig ind-sats i bygden er man nået til, at få bygget en ny lærerbolig.

Fælles indsats for at forbedre boligen

I Innaarsuit skole er der elever fra 1. – 8.klasse og elevtallet har været stagnerende. Men nu er udviklin-gen vendt og i år starter syv nye 1.klasseelever i au-gust.

Det faldende antal elever betød, at lærerstillingerne blev reduceret fra fire til tre, men den udvikling er også vendt, nu er der atter fire lærerstillinger, der er besat med en uddannet lærer og tre timelærere.

Susanne Kristensen Eliassen, der siden 1997 har væ-ret ansat som timelærer, blev i 2003 ansat som skole-leder og er det stadigvæk. Dorthe Kleemann, der har været ansat som timelærer gennem 15 år, underviser i naturfag, i religion og filosofi og lokale valg.

De to mener sammenstemmende, at årsagen til læ-rermanglen simpelt hen har været, den dårlig tilstand lærerboligen befandt sig i. Boligen ældgammel og is-kold i at være inde i. Der var nok interesserede lærere,

der gerne ville flytte til Innaarsuit, men når de hørte om boligen opgav de. Og da situationen gentog sig igang-satte de en underskriftindsamling i bygden, og rettede en henvendelse til skoleforvaltningen i Upernavik. Men myndighederne lod vente på sig og først da samlede de underskrifter for anden gang reagerede kommunen, og nu er man i gang med at bygge en ny bolig, som vil være indflytningsklar her til sommer.

Eleverne har klaret skærene

Også i bygderne er det nødvendigt, at der er en ud-dannet lærer til at undervise i fagene matematik, dansk og i engelsk. Det er timelærerne i bygden godt klar over, og derfor har de arbejdet ekstra hårdt for få en uddannet lærer ansat.

Susanne og Dorthe beretter, at deres faglige kunnen er begrænset, men at de ikke desto mindre har arbej-det målbevidst for at give eleverne viden. Når de har

været i tvivl om noget, kontaktede de skolen i Upernavik for at få råd og ideer derfra.

Når de sender deres elever til byen i niende klasse, plejer de at kontakte hovedskolen for at få at vide, hvilke faglige svagheder elever har på deres nye skole. Når de så har modtaget besked herom, arbejder de målbevidst for styrke fagligheden i henhold til læringskravene.

Skoleinspektøren i Upernavik Karoline Rosing har fortalt, at Innaarsuit skolen er den bedst fungerende blandt alle Upernaviks bygdeskoler. Til trods for, at Innaarsuit udelukkende har haft timelærere i flere år, følger elever fra Innaarsuit godt med, og klarer sig godt i Upernavik.

Godt nok er indbyggertallet i Innaarsuit noget lavt, men i sammenligning med skoleelever fra andre af kommunens bygder, er der flest fra Innaarsuit, der går videre i uddannelsessystemet.

Et særkende for eleverne fra Innaarsuit er, at de, når de opdager at de er fagligt svagere end deres nye kammerater, begynder at arbejde hårdere. Karoline Rosing er af den mening, at eleverne fra Innaarsuit har indarbejdet den indstilling fra deres skole.

Som en positiv tegn berettes, at det gennem de sidste mange år har været kendetegnende for eleverne fra Innaarsuit at de går videre i uddannelsessystemet. I alt otte elever fra bygden har taget skridtet videre, én af dem er gået på GU, én er under uddannelse som lærer, fem er efterskoleelever og én startet på en HK-uddannelse.

Skolen må ustandseligt tilpasse sig til nye forhold

Rasmus Eliassen, formand for bygdebestyrelsen i Innaarsuit, mener, at lærermanglen kan virke hæmmende for børnenes viden udvikling.

Formanden argumenterer for, at input udefra kan virke stimulerende for børnenes horisont, ligesom den er gavnlig for børnenes personlige udvikling - barnet bliver mere åbent, mere modtageligt.

Han beretter, at han som barn havde en uddannet kateket som lærer, men da en uddannet dansklærer dukkede op, åbnede læreren hans sind mod omverdenen, og den stimulering gavnede hans personlighed: Han begyndte at glæde sig til at gå i skole og læreren vakte knægtens nysgerrighed og lyst til at uddanne sig.

Han er bekymret for, at ulyst til at sætte sig et mål kan blive vanedannende blandt hans bygdefæller.

Rasmus er tilfreds med, at der nu bygges en ny lærerbolig, og han mener samtidigt, at en modernisering af skolen absolut er en nødvendighed.

Skolebygningen bruges også til gudstjenester og der mangler et større og mere rumligt lokale til formålet.

Han vil anbefale over for skolens ansatte, at når de på et eller andet tidspunkt tager fat på moderniserings-tankerne, at tage dette forhold i betragtning også. Så lover han at gøre sin indflydelse gældende i denne sag også. ■

Oversættelse: Josef Korneliussen

Foto: Jan Ellesgaard

Foto: Steffen Pauli Andersen

Vi skal, vi vil, vi kan – sammen!

Stephen Paulli Andersen, skoleleder, Ikerasaarsuk

I Ikerasaarsuk er vi to uddannede danske lærere og 4 grønlandske timelærere.

Og hvordan er det så.

Hmm. Jeg kan næsten ikke huske, at det har været anderledes, så det virker efterhånden som den naturlige måde at drive skole på.

Vi skal arbejde med de kvaliteter, vi har

Da jeg så oplægget fra "Ilinniartitsisoq" var min første tanke: Åh nej. Jeg kan da ikke som skoleleder medvirke til at skrive et indlæg, der vil kunne opfattes som en personlig kritik af de gode kolleger, som vi har et godt og frugtbart samarbejde med - og samtidig et indlæg, som de jo som IMAK-medlemmer skal læse. Den første tanke er ikke altid den heldigste, og selvfølgelig kan det heller ikke være meningen at Ilinniartitsisoqs redaktion vil sætte splid i medlemsskaren i en tid, hvor en betingelse for et godt samarbejde netop er, at vi kan føle os trygge ved grundlaget: At vi er kolleger, og at vi som sådan må forsøge at udvikle skolen lokalt, med de kvaliteter vi nu engang besidder. Og så opdagede jeg misforståelsen helt selv....

Elin, vore to piger og jeg kom til Ikerasaarsuk i -92 og blev næsten adopterede af kateketen Elias Siegstad og dennes familie.

Den indføring i bygdens kultur, som de med stor tålmodighed - og kun på grønlandsk - gav os, og den hjertevarme, hvormed de tog imod os, er vi dem meget taknemmelige for. Heldigvis fortalte de de samme historier mange gange - der var jo ikke fjernsyn og computere - og hver gang forstod vi lidt mere. Jo, at arbejde med den nærmeste udviklingszone ligger naturligt for nogle mennesker, og vi kunne se en stor nytte i at tage imod.

Eleverne skal komme i første række

Hverdagen er travl. Heldigvis har vi ikke hjemmeboende børn, og det gør det nemmere at overkomme overtimer og masterkurser.

Fremmedsprog, fysik og matematik fylder godt ud i hverdagen, og passer man ikke på sig selv, kan man nemt komme til at forfalde til uhensigtsmæssige undervisningsmetoder, der bare sigter på trintestene og Angusakka og sætter eleverne i anden række.

Skrev jeg virkeligt det?

I en tid, hvor forordningen og Crede skal gå op i en højere enhed?

Tre timers fælles forberedelse

Så er det godt, at vi arbejder sammen med kolleger, der møder op til 3 timers fælles forberedelse hver tirsdag aften. Frivilligt.

Det er i den sammenhæng, vi kan gøre noget for at udvikle sammen. Prøve at sætte ord på vores oplevelser af skolen.

Hjælpe hinanden med at forstå de tildragelser, der kan være svære at håndtere alene, fordi vores eget perspektiv fylder for meget.

Hjælpe hinanden med at finde skolens nærmeste udviklingszone. Og det skal jo foregå på grønlandsk, så nogle af os får lært lidt mere, og andre af os får øvet den sproglige fantasi.

Kollegerne har den vigtige lokale forankring

Teori og praksis har rigtig godt af hinanden, og her har vi styrkeområderne fordelt, så når Elin eller jeg skal prøve at få de forkromede tanker omsat i et dagligdags - og desværre ufuldkomment sprog, må der lidt forberedelse til.

Vore kolleger vil gerne, og de kan bidrage med et værdifuldt perspektiv: De har den lokale forståelse af skolen som et sted for indlæring af udenadslæren og tilpasning til regler og 'laden-som-om-vi-prøver-at-lære-noget-betydningsfuldt' tæt inde på livet via deres familiære tilknytning. Det er sandelig godt at vi er flere sammen, når vi river os i håret.

Tænk om timelærerne kunne få relevante kurser

Mens jeg skriver denne artikel, sidder jeg vejrfast i Aasiaat. Desværre betyder vejret, at 3 af vore kolleger nok ikke kan komme på et ellers relevant kursus i forældresamarbejde. Og kurset er på grønlandsk. Jeg håber endnu at det lykkes, for det er ikke mange relevante kurser, de kan følge. Og de er desværre heller ikke ret lange.

Kurser der rykker, såsom diplomuddannelse og masterkurser er alle tiders tilbud for uddannede.

Tænk om Inerisaavik kunne lave noget lignende for timelærere. Ikke kurser, der tilbyder tekniske fix og nye regler for bordenes opstilling i klasserummet. Kurser, der ansporer til pædagogisk udvikling når man kommer hjem. Kurser, der gør det nemmere for timelærere at være med til at udvikle forældrenes indstilling til skolen.

Så skolen kan blive et interessant sted at lære, et sted hvor kreative måder forsøges, hvor faglige og menneskelige kompetencer opbygges, fordi det er forbundet med lyst til fordybelse. Ikke bare et sted hvor naalattut sidder pænt på stolen og er stille med en bog, ventende på frikvarteret.

Så de faglige kompetencer lettere kan serveres på lokkende måder, så eleverne lettere kan tage imod samfundets tilbud.

Så konfirmationen ikke automatisk betyder 'nu-er-det-nok', og så de børn, vi modtager i 1. klasse er vant til at blive snakket med, taget alvorligt og udfordret i små, passende mængder.

Indtil den skønne dag kommer, må vi prøve at gøre det selv, og så er det heldigt, at vi har et godt samarbejde. ■

Foto: Steffen Pauli Andersen

Foto: Steffen Pauli Andersen

Sariaqarpugut, rusuppugut, sinnaavugut – ataatsimoorluta!

Stephen Paulli Andersen, atuarfiup pisortaa, Ikerasaarsuk

Ikerasaarsummi ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut danskit marluuvugut kalaallilu timelærerit sisamaallutik.

Taava tamanna qanoq ippa?

Hmm. Allaanerusimasimanera eqqaamarpianngilara, taamaattumik kiisa taamatut nalinginnaasumik atuarfiup ingerlanneqarnissaatut ilerpoq.

Pisinnaasavut malillugit sulissaagut

“Ilinniartitsisumi” siunnersuut takugakku eqqarsaatiga siulleg tassaavoq: Aaja. Uanga atuarfimmi pisortatut suleqatitsinnit pitsaasumik angusaqarluarnartumillu suleqatigisimasatsinnit inuttut isornartorsiorneqarnertut paasineqarsinnaasumut ilanngusseqataasinnaanngilanga – tamannalu ilutigalugu ilanngutassiaq IMAK-im i laasortanit atuarneqartussaavoq. Eqqarsaatit siulliit pitsaanerpaajuneq ajorput, soorunamilu Ilinniartitsisumi aqqissuisut piffissami suleqatigiinnermut piumasaqaateqarfiusumi tunngavilersuutigineqartunilu toqqissimasutut misigiffiusinnaasumi avissaartuutsisussaangillat: Suleqatigiikkatta taamaattutullu illoqarfinni/nunaqarfinni atuarfiit piginnaasavut malillugit ineriartortinniarsarisussaagatsigit. Taava paatsoorneq nammineerlunga paasivara ....

Elin, niviarsiaaraatigullu marluk 1992-im i Ikerasaarsummut pivugut, taamanilu ajoqimit taassumalu ilaqutaanit meeravissiaartaarineqapajarpugut. Nunaqarfimmi kulturimut naammagittaqaalutik akuliutititsinerannut – kalaallisuinnaq – inussiarneqalutillu uatsinnik tikilluaqqusinerat qutsatissaqarfigerujussuarparput. Qujanartumik

oqaluttuaq amerlasoorpassuariarlugu oqaluttuareqqittarpaat – fjernsyneqanngilarmi qarasaasiaqaranilu – tamatigullu annertunerulaartumik paasisaqartarpugut. Aap, ineriartorfissamik qaninnerpaamik suliaqarnissaq inuit ilaannut nalinginnaasuuvoq, akuersaarnissatsinnullu iluaqutaalluarsinnaasoq takusinnaavarput.

Atuartut salliutinneqassapput

Ulluinnaat ulapaarfioqaat. Qujanartumik meeqqavut angerlarsimaffitsinniikkunaareersimapput taamaattumillu qaangiuttoornissat masteritullu pikkorissarnissat ajornannginnerupput. Allamiut oqaasii, uumaatsulerineq matematikilu ulluinnarni ulapputiginaqaat, imminullu paarinnigikkaanni ilinniartitseriaatsit naleqquttuunngitsut, trinini misilitsinnernut aamma Angusakka-mut taamaallaat aammalu atuartunik tunulliussinissanik siunertaqartut atornerqaratarsinnaapput. Illumut taamatut allannerpunga? Piffissami Crede pillugu peqqussutip pingaarnerpaaffigitinneqarfiani?

Ataatsimut piareersarnerit nal. ak. pingasunik sivilissuseqartut

Taamaattumik suleqatinik namminneg piumassutsiminnik marlunngornikkut unnuut tamaasa

ataatsimut nal. akunnerini pingasuni
piaarersarniarlutik takkuttartunik suleqateqarneq
pitsaasuvoq. Tassaniuna ataatsimut
ineriartortitsinissamut qanoq iliuuseqartarsinnaasugut.
Atuarfik eqqarsaatigalugu misigisatsinnik
nassuiaaniarsaraluta.
Pisimasut kisimiilluni suliarinissaat ajornakusoortut
pillugit paasinissaannut ikioqatigiilluta, tassami uagut
nammineq siunissami suliaasavut
annertuallaqimmata.
Atuarfiup ineriartorfissaata qaninnerpaap
nassaarineqarnissaanut ikioqatigiilluta. Tamannalu
kalaallisut ingerlanneqartussaavoq, taamaattumik
ilavut ilikkangaqarnerulaartarput allallu oqaatsinik
ilinniartarput.

Suleqatit nunaqarfimmi pingaaruteqartuupput

Isummersornerit iliuutsillu imminnut ikioqatigiilluarput,
tassanilu nukittuffiit imatut agguataarneqarput; Elin
uangaluunniit imminut tatigerpalaartumik eqqarsaatit
allanngortinneqarsinnaanngitsullu
ulluinnarpalaartunngortissagutsigik – ajoraluartumillu
oqaatsit tamakkiisuunngitsut atorlugit
piareersaqaalaartoqartariaqarpoq.
Suleqativut taamaaliorusupput pingaarutilinnillu
periarfissiisinaapput: Nunaqarfimmi atuarfimmik
alanngaangassanik ilinniartiusumik malittarisassanillu
malinniffiusumik aammalu 'allaanngilaq
pingaarutilissuarnik ilikkangaqarniarsarisugumik'
ilaquttatik aqutugalugit qanimut ilisimasaqarput.
Nalornileraangatta assut qujanartarpoq arlaliusaratta.

Timelærerit pikkorissartinneqartassagaluaramik

Ilanngutassaq manna allatsillugu silarlunnera
pissutigalugu Aasiaanniit aallarnaveeqqavunga.
Silarlunnera pissutigalugu suleqativut pingasut
angajoqqaanik suleqateqarneq pillugu
pikkorissarnissamut ajoraluartumik
apuutinngitsuussagunarput. Neriuppunga
apuutissasut, tassami pikkorissarnerpassuarnut

peqataasinnaasanngillat. Pikkorissarnerillu tamakku
sivisuneq ajorput.
Pikkorissarnerit pilerinartut, soorlu
diplomitaarnissamut masteritullu pikkorissarnerit
ilinniagaqarsimasunut neqeroorutaapput pitsassuit.
Inerisaavik tamakkununga assingusunik
timelærerinut pikkorissartitsisinnaassagaluarami.
Pikkorissarnerit tekniikkimut aamma klassini
ilinniartitsiffinni nerriviit qanoq
inissitsiorneqarnissaannut malittarisassanut nutaanut
tunngasuunngitsunik. Pikkorissarnerit angerlaraanni
perorsaanissamut pileritsatsitsisinnaasut.
Pikkorissarnerit angajoqqaat atuarfimmut
tunngatillugu isummersuutaannik
ineriartortitsisinnasut timelærerinut
ajornannginnerutitsisinnaasut.
Taamaalilluni atuarfik ilinniartissatut, nutaaliornernik
misileraavissatut, suliatigut inuttullu piginnaanernik
pitsaanngorsaavittut, itisilererusuttalernissamut
attuumassuteqarmata, soqutigineqalerniassammat.
Naalattut issiaqqissaarfigiinnanngisaat anitsiarfissallu
utaqqinerani niparatik atuakkamik
atuarfigiinnarfissarinngisaat.
Taamaalilluni suliatigut piginnaasat
pilerinartunngorlugit
tunniunneqarsinnaaniassammata, taamaalillutillu
atuartut inuiaqatigiit neqeroorutaannik
ajornannginnerusumik
akuersaarsinnaalerniassammata.
Taamaalilluni apersortinneq nammineeq
imaassanngimmat 'tassa naammaleqaaq', aammalu
meeqqat 1. klassinngortartut
annikitsunnguakkuutaartumik
oqaluunneqartarnerminni ilumoorussinerussammata
annikitsumillu suliakkerneqartassammata.

Ullup nuannersup taassuma takkunnissaata
tunganut nammineq suliariniartariaqarpavut,
qujanartumillu pitsaasumik suleqatigiippugut. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Foto: Steffen Pauli Andersen

Sænk serviceniveauet!

Jan Ellesgaard

KANUKOKA anbefaler kommunerne at nedsætte elevernes timetal eller på anden måde nedbringe lærertimeforbruget for at komme lærermanglen til livs.

Kommunernes forening, KANUKOKA, følger udviklingen på lærerområdet nøje. På baggrund af skolernes årlige indberetninger udarbejder de en statistik, som er tilgængelig på foreningens hjemmeside.

Tallene fra 2000-01 frem til 2007-08 viser, at andelen af uddannede lærere er steget til omkring 70% af de normerede stillinger på landsplan.

Byerne er stadig bedst dækket med uddannede lærere, ca. 75 % af underviserne er uddannede. I bygderne har man fortsat en lavere andel af uddannede lærere, ca. 50 %.

Der er sket forbedringer

Samlet set er der tale om en ganske markant positiv udvikling, hvor andelen af uddannede i byerne er steget med 6% over de seneste otte år og andelen i bygderne er steget med ca. 10% i den samme periode. Men tallene dækker over store regionale forskelle. KANUKOKA's opgørelse viser, at der er meget store forskelle i dækningen med uddannede lærere i de gamle kommuner i 2007/08:

Under 50% uddannede lærere
Upernavik
Fra 50% - til under 60% uddannede lærere
Ittoqqortoormiit Maniitsoq Qasigiannuit Ammassalik Uummannaq
Fra 60% - til under 70% uddannede lærere
Narssaq Paamiut Qaanaaq Kangaasiaq Nanortalik
Fra 70% - til under 80% uddannede lærere
Qaqortoq Ilulissat Sisimiut
Over 80% uddannede lærere
Nuuk Aasiaat Qeqertarsuaq Ivittuut

Forskellene mellem by og bygd er, som tidligere nævnt, også ganske store.

Tallene viser dog, at fremgangen i antallet af uddannede lærere er markant bedre for bygderne end for byerne i de ni år statistikken dækker. Men udgangspunktet i bygderne var også betydeligt ringere end i byerne.

Yderligere forbedringer på vej

KANUKOKA forventer, meget naturligt, at tallene for 2008-09 vil vise en yderligere forbedring, fordi 11 klasserne er nedlagt.

Det vil nok være et kvalificeret gæt, at effekten er størst i byerne, hvor 11 klasserne er forsvundet. Dermed kan man formodentlig forvente, at bygdeskolerne endnu engang bliver tabere.

Men vi må væbne os med tålmodighed, for tallene for skoleåret 2008/09 er endnu ikke tilgængelige.

Sænk serviceniveauet og nå målene

KANUKOKA anbefaler kommunerne at kigge nøje på serviceniveauet, for at løse problemet med lærermanglen. Anbefalingen lyder i sin helhed:

"Under indtrykket af den fortsatte mangel på uddannede forskolelærere/lærere skal KANUKOKA opfordre kommunerne til nøje at vurdere deres timeforbrug i skolerne, idet der er en naturlig sammenhæng mellem timeforbruget og lærermanglen. Folkeskoleforordningen fastsætter nogle minimumstimal for elevernes undervisning. Det er ud fra forordningen op til de enkelte kommuner at beslutte, om man vil følge forordningens minimumsbestemmelser, eller om man vil tildele eleverne timer udover minimumstimaltet. Det er også op til kommunerne at beslutte, hvordan undervisningen skal organiseres med klassestørrelser, holddannelse, 2-lærerordninger, deletimer, almindelig specialundervisning m.v. For skoler med lavt elevtal i klasserne er der også mulighed at organisere undervisningen med et lavere elevtimal end forordningens minimumsbestemmelser – de såkaldte afledte timeplaner. I arbejdstidsaftalen er der mulighed for tildeling af tid til en række individuelle opgaver, men for mange af opgaverne er det op til kommunerne at beslutte, om man vil bruge denne mulighed eller ej eller i hvilket omfang.

KANUKOKA's anbefaling går på, at hver enkelt kommune med udgangspunkt i en pædagogisk vurdering tager stilling til skolernes timeforbrug. Der skal gives eleverne mulighed for at nå de centralt fastsatte læringsmål i de enkelte fag, så undervisningens timal og organisering må tage sit udgangspunkt deri." Hvilket må siges at stille kommunerne i yderligere et dilemma. ■

Kilde: KANUKOKA's hjemmeside, www.kanukoka.gl.

Sullissineq annikillisinneqarli!

Jan Ellesgaard

Ilinniartitsisussaaleqineq akiorniarlugu atuartut atuarterat kommuninit sivikillineqassasoq imaluunniit allatut iliorluni ilinniartitsisut sulisarnat sivikillisinneqassasoq KANUKOKA-mit siunnersuutigineqarpoq.

Kommunit kattuffiata, KANUKOKA-p, ilinniartitsisoqarnermut tunngasut malinnaafeqqissaarpai. Atuarfiit ukiumoortumik nalunaaruteqartarnerat tunngavigalugu naatsorsueqqissaarutinin suliaqartarpoq, taannalu kattuffiup nittartagaani takuneqarsinnaavoq. 2000-01-imiit 2007-08-p tungaanut kisitsisit takutippaat nuna tamakkerlugu atorfiit amerlassusilerneqarneranni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut 70%-it tungaannut amerleriaateqarsimasut.

Illoqarfiit ilinniartitsisunik ilinniagaqarsimasunik suli amerlanerpaanik ilinniartitsisoqarput, tassa ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut 75%-it missaanniillutik. Nunaqarfinni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut suli ikinnerujuarsinnarput, tassa 50%-it missaanniillutik.

Pitsanngorsaasoqarsimavoq

Ataatsimut isigalugu pitsaasorujussuarmik ineriartortoqarpoq, tassami illoqarfinni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut ukiuni kingullerni arfineq-pingasuni 6%-inik amerleriarsimapput, piffissamilu tamatumani nunaqarfinni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut 10%-it missaanni amerleriarsimallutik. Nunalli immikkoortuini kisitsisit assigiinngitsorujussuupput. KANUKOKA-p naatsorsugaata takutippaa, 2007/2008-mi kommunitoqqani ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut amerlassusaat assigiinngitsorujussuusut:

Soorlu siusinnerusukkut oqaatigineqareersoq illoqarfiit nunaqarfiillu assigiinngissutaat annertoorujussuupput. Kisitsisilli takutippaat ukiuni qulingiluani naatsorsueqqissaarisarnerni illoqarfinni ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut amerleriartarnerat nunaqarfinnut naleqqiullugit amerlanerusut. Nunaqarfinnili aallaaviit aamma illoqarfinnit ajornerungaatsiarput.

Suli pitsanngorsaasoqaqqissaaq

KANUKOKA-mit 2008-09-mut kisitsisit suli pitsanngoriaateqassasut soorunami naatsorsuutigineqarpoq, tassami 11. klassit atorunnaarsinneqarnikkuummata. Illoqarfinni 11. klasseerunnikuummat tamanna illoqarfinni sunniuteqarnerpaajussasoq eqqoriaallu arnerussagunarpoq. Taamaalluni nunaqarfinni atuarfiit aammaarlutik ilinniagaqarsimasunik ilinniartitsisoqarnermi aammaarlutik atugarliornerunissaat naatsorsuutigineqassagunarpoq. Naammagittartariaqarpugulli, tassami 2008/09-mut kisitsisit suli pissarsiarineqanngillat.

Ilinn. ilinniagaqarsimasut 50%-init ikinnerit

Upernavik

Ilinn. ilinniagaqarsimasut 50%-iniit 60%-init ikinnerit

Ittoqqortoormiit
Maniitsoq
Qasigiannguit
Ammassalik
Uummannaq

Ilinn. ilinniagaqarsimasut 60%-iniit 70%-init ikinnerit

Narssaq
Paamiut
Qaanaaq
Kangaasiaq
Nanortalik

Ilinn. ilinniagaqarsimasut 70%-iniit 80%-init ikinnerit

Qaqortoq
Ilulissat
Sisimiut

Ilinn. ilinniagaqarsimasut 80%-init amerlanerit

Nuuk
Aasiaat
Qeqertarsuaq
Ivittuat

Sullissineq annikillisinneqarli anguniagassallu angunekarlik

Ilinniartitsisussaaleqineri ajornartorsiutit iluarsiniarlugit sullissineq kommunit misissueqqissaarfigissagaat KANUKOKA-mit siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuut imaappoq:

"Atualeqqaanut ilinniartitsisunik/ilinniartitsisunik ilinniagaqarsimasunik amigaateqartuarneq pissutigalugu KANUKOKA-p kommunit kaammattorpai atuarfinni sulinerit sivilissusaat nalilersuiffigilluaqqullugit, tassami sulinerit sivilissusaat ilinniartitsisussaaleqinerlu ataqatigiimmata. Meeqqat atuarfii pillugit peqqussummi atuartut atuartinneqartarnerannut sivilinnerpaaffissat arlallit aalajangersarneqarsimapput. Peqqussut aallaavigalugu peqqussummi ikinnerpaaffissatut aalajangersakkat malinneqassanersut imaluunniit nal. ak. ikinnerpaaffissaasut saniatigut atuartut sivilissunerusumik atuartitsinneqartassanersut kommunit namminneq aalajangersinnaavaat. Aamma atuartitsinerit klassini amerlassusiliinikkut, holdikkuutaarinikkut, ilinniartitsisut marluusarnissaat, nal. akunnerisa agguataarneqarnissaat, nalinginnaasumik immikkut ittumik atuartitsinerit il.il. pillugit qanoq aaqqissuussisoqassanersuq kommunit

namminneq aalajangersinnaavaat. Atuarfinni klassini atuartut amerlasuujunngiffigisaanni peqqussummi ikinnerpaaffissatut aalajangersakkanit ikinnerusunik nal. akunnerinik atuartitsisarnert aaqqissuunneqarnissaannut aamma periarfissaqarpoq – taakku atuartitsinissanut pilersaarutitut taaneqartarput. Qanoq sivistigisumik sulisarnissaq pillugu isumaqatigiisummi inunnut ataasiakkaanut suliassanut arlalinnut piffissaliinissamut aamma periarfissaqarpoq, suliassanulli tunngatillugu periarfissaq taanna atorneqassanersoq atorneqassannginnersorluunniit imaluunniit qanoq annertutigisumik atorneqassanersoq kommunit namminneq aalajangersinnaavaat.

Kommunit ataasiakkaat tamarmik perorsaanermut tunngatillugu naliliisarneq aallaavigalugu atuariit nal.

akunnerinik atuisarnerat isummerfigissagaat KANUKOKA-mit siunnersuutigineqarpoq. Fagini ataasiakkaani ilikkagassatut aalajangersakkat atuartunit anguneqarsinnaanissaannut periarfissiisoqartariaqarpoq, taamaalilluni atuartitsinerni nal. akunnerit atorneqartut amerlassusaat aamma aaqqissuussinerit tassanngaanniit aallaaveqarniassammata.”

Taamaalilluni kommunit suli nalornisoornerulerput.■

Najoqqutaq: KANUKOKA-p nittartagaa, www.kanukoka.gl.

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Vi har modtaget:

Siullermik aaqqissuisoqarfiup tungaanit erseqqissaatigissuara una allakkiaq qujassut upernaarli aviisimik aaqqissuisuujunarnikumut nassiunneqarsimagaluarmat. Tamannalu tunngavigalugu kingusinaagaatsiarluni ilanngunneqarpoq. Malugiuk! Assitaa allannguuteqarpoq qujassut pappilianngorlugu tiguneqarmat.

Qujaniartunit pingaartinneqarpoq ullumikkut ilinniartitsisussaaleqineq taama annertutigitillugu sulilluarsimasoq qujaniarfigineqartariaqarmat. JK

Ulloq 25. maj 2008 Saqqami ilinniartitsisoq Ruth Mathæussen angajoqqaanit atuartunillu qujaniarfigineqarpoq.

Imatullu oqaasertaqarluni:

Angajoqqaatut pinngitsoorusunngilagut ilinnut qujassalluta. Malugisaratsigu ilinniartitsisut akisussaaffinnik annertuunik sapiissuseqarlutit tigusisartutit. Atuarfitsia-

laallu isumaa kusanartumik takutittarakku taannalu nuannaarutissaavoq. Minnerunngitsumik qujassutigerusupparput qallunaajaqqanik tikeraartoqarnitsinni meerartatsinnut nuannersumik puigunaatsumillu misigisaqartitsigavit. Meerartatta silarsuaat paasisaallu annertusiallassimaqaat. Uagullu angajoqqaajusugut isumassarsilluarsimalluta. Qujanarlu suleqatikkuminarnernut, sulilluarnernullu. Nakkaannarnak uteriisilaartarnerit iluaqutaasarpoq.

For det første vil jeg på redaktionens vegne understøtte, at dette dokument er blevet sendt til daværende redaktør af avisen sidste forår. Og på den baggrund blev det medtaget på et sent tidspunkt.

Dem der er taknemlige finder det vigtigt, at man bør takke for vedkommendes indsats, i en tid hvor den store læremangel florerer. JK

Den 25. maj 2008 udtrykte forældre og elever deres taknemlighed overfor læreren Ruth Mathæussen, Saqqaq.

Og med følgende ordlyd:

Forældrene vil ikke undgå at være taknemlige overfor dig. For vi har bemærket, at du modigt har påtaget dig ansvar som lærer. Det er også glædeligt, at du fremlægger ideen om Atuarfitsialak på en pæn måde. Ikke mindst er vi taknemlige for, at du har påført vores elever dejlige og mindeværdige oplevelser, når vi har besøg af danske skoleelever. Vore børns verden og erfaringer er blevet udvidet. Og vi har som forældre fået gode ideer. Tak for din samarbejdsvilje og for dit gode arbejde. Det plejer at hjælpe, når du bliver insisterende og ikke vil trække dig.

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Foto: Jan Ellegaard

Ilinniartitsisut amerlavallaarput

Juana Petrussen, journalist

Qeqertarsuup Atuarfia sinerissami atuariit amerlanersaasa ajornartorsiutaanniit allaasumik ajornartorsiuteqarpoq, amerlavallaanik ilinniartitsisoqarami. Soorlu ukiumi atuariusumi 2007-08'mi ilinniartitsisutut atorfii 27-usut 92,6 %-ii ilinniarsimasunik inuttaqarput, sinneri timelærerilullutik.

Tamanna atuariup pisortaata Kristian Brobergip (Karip) atuartut angusarissaartarnerannut peqqutaasoraa, ilinniartitsisut atuartitsinissaminnut nukissaqarluartarmata overtimenut assigisaannullu piffissartorpallaartik. Aammali oqaatigaa atuartut ikiliartormata, ukiuni qaninnerni Qeqertarsuup Atuarfiani ilinniartitsisut 22-23'nut apparnissaat ilimagisani imminut ilungersunasasoq, taamaattoqassappat timelærerinik soraarsitsisariaqassagami.

Qeqertarsuup nunaqarfiani Kangerlummi ilinniartitsisut marluupput, aappaa najukkamiit ilinniartuusooq (decentral læreruddannelse). Illoqarfimmili ilinniartitsisut sippoqarallartillugit Kangerlummut atukkiussisarneq takornartaangilaq, soorlu februaarip qaammataani sapaatip akunnerini marlunni ilinniartitsisut marluk Kangerlummiitineqassasut.

Peqqutaasut assigiinngitsut

Ilinniartitsisut ilarpassuisa qeqertarsuarmiunerat imaluunniit qeqertarsuarmiunik aappaqarnerat aallaratoqarpianginneranut peqqutaasooq oqaatigaa. Aammali peqqutaasinnaanerpaa qaangiuttoorluni sulisoqarpallaartannginnera, tassa ilinniartitsisut overtimeqarpallaartannginnerat. Taamaalluni IMAK-ip tunngaviumik aningaasarsianik (grundløn) pitsanngorsaasimanera ilinniartitsisuminnut iluaqutaasimanerpaa.

Taamattaaq atuariup iluani sullivimmi atukkatigut pitsanngorsaaneq ingerlatartik atukkanik suli ajunnginnerulersitsissasoq ilimagaa. Assersuutitut oqaatigalugu januaarimi sapaatip akunnera ataaseq ilinniartitsisunik napparsimasooqanngivissimasooq.

Pikkorissaanerit suummitaava ingerlanneqartaramik?

- Soorlu siorna atuarneq aallartimmat inuttut ineriartormut tunngasut tamattaalluta ingerlappagut, maanalu sullivimmi atukkat sammillutigit. Taakku tamarmik assut iluaqutaasut malunnarpoq. Soorlu assersuutigalugu uanga nammineq pisortatut kukkussutigalugit nalusimasakka uani pikkorissarnitsinni paasisaqarfigaakka. Tamakku tusarlugit tupannalaartaraluarpoq, ki-sianni assut iluarpoq immitsinnut ammanerusumik pisuseqarnitsigut suleqatigiinnerput pitsaanerulersinnaasoq paasillugu, Kristian Broberg nassuiaavoq. Inissatigut atukkat peqqutaqaataasinnaanersut aperigatsinni oqarpoq inissaateqarluaralutik, taakku imatorsuaq atortorissaruteqanngitsut, soorlu ilaat kuutsittakkanik perusuersartarfeqaratilluunniit. Taamaamat tamatuma Qeqertarsuarmi ilinniartitsisut aalajaatsuunerannut peqqutaasinnaanera ilimagivalaanngilaq.

Atuartitsissutini amigaataasut

Atuarfik ataatsimut isigalugu ilinniartitsisussaaleqif-fuunngikkaluartoq, allamiut oqaasiinik annernullu fysik-

kimik ilinniartitsisut aamma Qeqertarsuarmi amigaati-gineqarput. Taamaammat Kristian Brobergip qujama-suutigaa ilinniarfissuup pikkorissartitsinissamik neq-rooruteqarneratigut ukioq manna ilinniartitsisut marluk tuluttut fysikkimilu atuartitsinissamut pikkorissariartis-sinnaagamikkit.

Ilimaginerarpaa ukiuni aggersuni ilinniartitsisutut ilin-niarsimaneq kisimi apeqqutaanani atuartitsissutitut aalajangersimasunut piginnaasat piumasaqaataasa-lernissaat avaqqukkuminaassasoq.

Ilinniartitsisussaaleqinnginneq atuartut angusaasigut malunniuttarnerluni?

Karip unnersiutigaa atuartuutitik siorna naammassisut assut angusarissaarsimasut maannakkorpiarlu GU-mut ingerlaqqinnikut tassanilu atuartut Qeqertarsuar-meersut katillutik 20-t angungajassimagaat. Tamanna ilinniartitsisut overtimeqartannginnamik nukissaqar-luarlutik atuartunut pissarsilluarfiusumik atuartitsisar-nerannut takussutissaasoraa.

Atuartut pisinnaasaasa oqaluuserinerini alloriarfinni misilitsittarnerit atuartut qanoq ingerlanerinit uuttuu-taalluarmata qujamasuutigaa. Assersuutitut oqaati-gaa namminneq atuartuutitik annerit kingullermik misi-litsimmata paasisimallugu matematikkimi angorigas-saralutik angunngitsoorsimagaat. Maannalugooq ulappupput sutigut qanorlu tamanna pisimasinnaaner-soq qanorlu aaqqiisinnaanerlutik paasiniallugu.

Atuarfimmi naammassisut ilarpassui Piareersarfimmit isumagineqartarput, ilinniakkamik aallartitsinissamin-nut pisariaqartitaannik amigaateqarsimappatalu qanoq ingerlariaqqinnissaannik siunnersorneqarlutik.

Foto: Jan Ellesgaard

Angajoqqaanut toqqissisimanartoq

Atuarfik ilinniartitsisussaaleqiffiunngitsoo angajoqqaanut atuartuutilinnut qanormitaava ippa?

Johansine Larsen Brandt, ukiut aappassaat Qeqertarsuarmi atuarkiup siulersuisuini siulittaasuusoq, aamma atuartunut pingasunut anaanaavoq. Taanna unnersiorpoq atuartuuteqarluni toqqissisimanartoq nalunagu meeqqat ilinniartitsisussaaleqinngitsut, nangipporlu.

- Atuartut nuannaralugu pissarsilluarterlutillu atuarternerat angajoqqaajulluni toqqissisimanarpoq, aammalu aporfissaqartillugu atuarfimmi sulisut iluminni aaqqiipallattartut nalunagu.

Taassuma siulersuisut atuarfimmilu pisortat suleqatigiilluarnerarpai, tassunga assersuutigallugu atuarfimmut tunngasunik illoqarfimmi tusagaqartilluni namminneq toqqaannartumik atuarfimmut paasiniaasarluni paasissutissanillu tunineqartarluni.

Qanormi angajoqqaanik suleqateqarneq ingerlattarpi-siuk?

- Angajoqqaat namminneq saaffiginnikulanngillat, uagullu atuarkiup siulersuisui isummerfissaqartillugu oqaluuserisassaqaartillugulu ataatsimiititsiniaraangatta atuarfikkoortumik angajoqqaat allaffigisarpagut ataatsimiigiaqqusisutit.

Johansine naggasiullugu oqarpoq maanna kommuunerujussuanngornermut atatillugu qanoq atuunnissartik pissangagalugu, arlaannarmilluunniit sulii ilisimann-gimmassuk qanoq pisoqassanersoq. ■

Oversættelse: Josef Korneliusen

Foto: Jan Ellesgaard

Foto: Jan Ellesgaard

For mange lærere

Juana Petrussen, journalist

Qeqertarsuup Atuarfia har et usædvanligt problem at slås med: Der er nemlig for mange uddannede lærere på skolen. I skoleåret 2007/08 var skolen normeret til 27 lærerstillinger, deraf blev 92,6% besat med uddannede lærere og resten blev dækket af timelærere.

Skoleinspektør Kristian Broberg (Kari) mener, at lærerdækningen har haft positiv betydning for elevernes gode resultater. Lærerne har ikke været overbebyrdet med overtimer, og har derfor haft overskud nok til at kunne arbejde kontinuerlig.

På den anden side understreger skoleinspektøren, at i takt med et dalende elevantal er antallet af normerede stillinger faldende. I de nærmeste kommende år bliver normeringen reduceret til 22-23 lærerstillinger, og hvis forudsigelserne holder stik, vil det give ham hovedbrud, for så vil han være nødsaget til at afskedige dygtige timelærere.

Årsagerne kan være mange

Mange af lærerne er enten er født og opvokset op i byen, eller også er de gift eller lever sammen med én fra byen, og det forhold har nok spillet sin rolle for lærerstabiliteten i byen.

En anden årsag kunne være, at lærerne er friholdt fra at have overtimer.

Den aftale, som IMAK indgik ved de sidste aftaleforhandlinger, som betød at grundlønnen blev hævet, har sit også haft en gavnlig virkning.

Kari mener desuden, at det vedvarende arbejde for at forbedre arbejdsmiljøet på skolen også har en positiv

indvirkning i arbejdspladsen. Han nævner, at man i januar måned oplevede nul sygdomsfravær i en hel uge, som en konsekvens af det gode arbejdsmiljø.

Hvilke indsatser har man i øvrigt iværksat på arbejdspladsen?

For eksempel startede vi med at fokusere på personlig udvikling hos lærerne. Samtlige lærere deltog, og det handlede blandt andet om arbejdsmiljøet. Sådanne arrangementer har været givtige og har gavnnet samværet.

Under kursuset fik jeg at vide, hvilke brølere jeg som leder har begået, ting som jeg selv ikke har været klar over.

Den slags åbenhed kan virke overraskende, men lad mig understrege, at den gensidige åbenhed har gavnnet samarbejdet, forklarer Kristian Broberg.

Det næste spørgsmål kom ligesom af sig selv til Kari; hvad med boligsituationen?

Dertil svarede han, at skolen har og haft de nødvendige bolignumre til sin rådighed selv om en del af boligerne muligvis kan betegnes som ret så utidssvarende. Blandt andet mangler en del af boligerne træk og slip.

Skoleinspektøren mener, at manglende boligkvalitet kan røkket ved lærerstabiliteten.

Læremanglen i visse fag

Når man ser på skolen generelt er der ingen lærermangel i Qeqertarsuaq, derimod mangler der, ligesom på mange andre skoler rundt omkring i landet, lærere der kan undervise i fremmedsprog, fysik og kemi. Derfor er Kristian Broberg taknemlig for, at Ilinniartarsuaq har tilbudt kurser i netop disse fag i indeværende skoleår, skolen har således sendt to lærere af sted for at deltage i kurser i fagene engelsk og i fysik. Han forventer at fremtidens skole ikke kan nøjes med allround uddannede folkeskolelære. Han mener at specialiserede lærere vil blive foretrukket i fremtidens skole.

Er der sammenhæng mellem overflod af uddannede lærere og børnenes læring?

Kari beretter med tilfredshed, at sidste års afsluttende prøver har vist, at eleverne klarede sig særdeles godt og mange af dem gik da også videre til GU. Det er glædeligt at konstatere at op mod 20 unge mennesker fra Qeqertarsuaq går på GU.

Han mener, at en af årsagerne kan være, at lærerne har god tid til at undervise og pleje eleverne, netop fordi de kunne undgå at have overtimer.

Mens vi taler om elevernes tilegnelse af lærestoffet, understregede Kari at han hilser Inerisaaviks efterhånden tilbagevendende trintest velkomne, fordi testene giver et klart billede af elevernes faglige niveau. Han nævner som eksempel, at Qeqertarsuup Atuarfia fandt ude af, at de ældste elever ikke havde nået det ønskede niveau i forhold til nogle af målene.

Og netop i disse dage er man fuld gang med at analysere, hvilke områder det drejer sig om, hvad grundene

er. Derefter vil man målsætte faget på ny, for at forbedre børnenes læring.

Mange af eleverne ender dog stadigvæk i Piareersarfik's regi, for at tilegne sig mere ballast i forhold til videreuddannelses og de bliver rådgivet og vejledt for at kunne påbegynde en egentlig uddannelse.

Trygt fra forældrenes synsvinkel

Hvordan oplever forældrene en skole, hvor en lærermangel reelt ikke findes?

Johansine Larsen Brandt der har været bestyrelsesformand i to år og er mor til tre skolesøgende børn fortæller, at det i høj grad er betryggende at opleve, at skolen ikke mangler uddannede lærere. Hun fortsætter: "Det er rart og en tryk fornemmelse, når man ved, at børnene trives godt og modtager en god undervisning på skolen. Samtidig ved vi, at lærerne gør en hurtig indsats, når nogen har problemer på skolen."

Hun fortæller endvidere, at der eksisterer et godt samarbejdsklima mellem bestyrelsen og skolens ledelse. Hun nævner, at når hun hører snak i byen, retter hun øjeblikkelig henvendelse til ledelsen, og hun plejer at få en fyldestgørende forklaring.

Hvordan praktiserer I samarbejdet med forældrene?

"Det er ikke sådan, at forældrene kontakter os jævnligt, men når der er noget, der skal tages stilling til indkalder vi til et møde via skolens kontor."

Til sidst bemærker Johansine, at hun er spændt på, hvordan samarbejdet og i det hele taget skolebestyrelsens funktion vil blive i storkommunen, for hidtil har ingen luftet ideer om, hvilken udvikling man ønsker sig. ■

Oversættelse: Josef Korneliussen

Foto: Jan Ellesgaard

GA og folkeskolen

Henrik Leth, Direktør, Grønlands Arbejdsgiverforening

Forudsætningen for en værdig fremtid med en selvberende økonomi i Grønland er en dynamisk erhvervsudvikling. Forudsætningen for erhvervsudvikling er bedre uddannelser på alle niveauer. Forudsætningen for bedre uddannelser er en velfungerende folkeskole.

Derfor er Grønlands Arbejdsgiverforening stærkt optaget af folkeskolens vilkår, hvilket bl.a. afspejles af, at vi har indgået en samarbejdsaftale med IMAK. Dette fremadrettede samarbejde er vi glade for, da vi ser store perspektiver i, at alle gode kræfter arbejder sammen om at styrke elevernes indlæring og sociale kompetencer helt fra skolestart. Herunder at arbejde for at tilvejebringe flere kvalificerede lærerkræfter, der er så afgørende for, at skolens kan opnå de nødvendige resultater.

Det drejer sig kort sagt om, at vores mange højt kvalificerede og engagerede lærerne får mulighed for at skabe det sociale og faglige miljø, der er forudsætningen for elevernes lyst til at tilegne sig viden.

GA bakker op om, at lærerne i Grønland (jf. en ny be-

kendtgørelse om arbejdsmiljøuddannelse) skal omfattes af en uddannelse i sikkerhed på arbejdspladsen. I skolerne er det først og fremmest det psykiske arbejdsmiljø, der skal fokuseres på, og en dialog mellem GA og IMAK er med til at legalisere en åben debat om dette vigtige område. De ressourcer, GA råder over - herunder de gode erfaringer, vi har med APV - er vi glade for at stille til rådighed for IMAK.

Samarbejdet ser vi i det hele taget som en styrkelse af mulighederne for at fremme en frugtbar dialog om vores folkeskole i hele samfundet. Her kan de mange grønlandske virksomheder og deres medarbejdere spille en væsentlig rolle.

Vi ser frem til et gensidigt tillidsfuldt samarbejde. ■

GA meeqqallu atuarfiat

Henrik Leth, Direktør, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut peqatigiiffiat (GA)

Kalaallit Nunaanni ataqinartumik siunissaqarnissamut imminullu nammassinnaasumik aningaasaqarnissamut piumasaqaataasoq tassaavoq inuussutissarsiutit savituumik ineriartortinneqarnissaat. Inuussutissarsiutit ineriartortinneqarnissaannut piumasaqaataasoq tassaavoq sutigut tamatigut pitsaanerusumik ilinniartitaaneq. Pitsaanerusumik ilinniartitaanissamut piumasaqaataasoq tassaavoq meeqqanut atuarfik ingerlalluartoq.

Taamaattumik GA meeqqat atuarfiani atugassarititaasunut malinnaalluartorujussuuvoq, tamanna ilaatigut IMAK-imik suleqatigiinnissamik atsioqatigiinnisigut takuneqarsinnaavoq. Suleqatigiinneq siumut isigisoq tamanna nuannaarutigaauput, tassami atuarut ilikkagaqarnissaasa inuttullu piginnaaleqalernissaasa atualeqqaarneranniilli nukittorsarneqarnissaannut nukiit pitsaasut tamarmik suleqatigiinnissaannut periarfissarpasuit takusinnaagatsigit. Tassunga ilanngullugu ilinniartitsisut pikkorissut atuarfiup angusaqarnissaanut pisariaqartinneqartunut angusaqarnissaannut aalajangiisuulluinnartut pissarsiarinnissaannut suliniuteqassalluta. Naatsumik oqaatigalugu ilinniartitsisut amerlasuut pikkorissorsuit peqataalluartullu inuttut suliatigullu avatangiisinik atuarut ilisimasaqarusussuseqalernissaannut piumasaqaataasunik pilersitsinnissamut periarfissaat pineqarput.

GA-p Kalaallit Nunaanni ilinniartitsisut (suliffiup avatangiisai pillugit ilinniartitaaneq pillugu nalunaarut

nutaaq takuuk) suliffimmi isumannaallissaaneq pillugu ilinniartitaanermut peqataatinneqassasut tapersorsorpari.

Atuarfinni siullertut tarnikkut suliffiup avatangiisai sammeneqassapput aammalu GA-p aamma IMAK-ip akornanni oqaloqatigiinnerit sammisaqarfiusumut pingaaruteqartumut tassunga sammisut unioqutitsisuujuunnaarsitseqataaffigissavaat. Nukissat GA-p pigisai – tassunga ilanngullugu APV-mi misilittakkat pitsaasut – IMAK-imut atugassanngortissinnaagatsigit nuannaarutigaauput.

Suleqatigiinneq ataatsimut isigalugu inuiaqatigiinni tamani meeqqanut atuarfiuterput pillugu angusaqaataalluartumik oqallinnissap siusarneqarnissaanut nukittorsaanissamut periarfissatut isigaarput. Tassani kalaallit suliffeqarfiuterpassui sulisorpassuulu pingaaruteqarlunnartuupput.

Tatigeqatigiilluni suleqatigiinnissaq qilanaaraarput. ■
Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Foto: Jan Ellegaard

Konsekvensen af lærermangel = mange overtimer

Juana Petrussen, journalist

Manglen på uddannede lærere i Narssaq har været markant. Tendensen har været i gang de seneste 7 år, hvor antallet af lærere konstant har været stagnerende. Værst blev skoleåret 2007/08, hvor manglen kulminerede med hele 62,2% af en lærerstab på 45.

I dag er der 22 uddannede lærere ude af en normering på 40, og nu er antallet af timelærere oppe på 13.

I den forbindelse har vi kontaktet skoleinspektør Johanne Biilmann Egede for at få en saglig vurdering af, hvad årsagen kan være og hvilke konsekvenser lærermanglen har.

Pension og boligsituationen var nok årsagen...

Hvad kan årsagen være til at antallet af lærere er dalet så markant?

”Årsagerne er mange. Siden år 2000 er grundstammen af stabile lærere begyndt at forsvinde på grund af pension og denne udvikling fortsætter. Desuden er flere af lærerne flyttet til andre byer, så selv om skolen har kunnet rekruttere nogle nye lærere, har vi slet ikke kunne dække behovet.

En af de vægtige årsager til manglende rekruttering kan være, at skolen her ikke har kunnet fortælle ansøgerne, hvilken boligstandard eller hvilken bolig de kunne forvente at få. Det har heller ikke hjulpet, at nyanstille lærere har været nødsaget til at stå boligkøen i lang tid.

At skaffe en passende bolig til store familier har været nemt nok, men derimod har det været svært at skaffe noget mindre eller mellemstore boliger. Problemet er INI's standardiserede regler om, hvilke boliger, der tilbydes hvilke lejere.

Nu har vi etableret storkommuneordningen, og vore forventninger til ordningen er store, da kommunen har

overtaget de kommunale boliger”, forklarer Johanne Biilmann Egede.

Megen ekstraarbejde er blevet naturlige

Hvordan opleves lærermanglen af eleverne?

”De ældste i 8.-10.klasse har uddannede lærere. Men det medfører at både dansk- og engelsklærerne har utallige overtimer. Men vi har været tvunget til at gøre det, for at kunne opfylde læringsmålene.

Takket være den konsekvente indsats oplever vi, at vores elever ikke blevet fagligt ringere stillet når de eksempelvis starter i GU.

Det samme gør sig gældende på trin 1. Der har vi næsten udelukkende uddannede lærere ansat. Det er folk der har forskolelæreruddannelse og læreruddannelser, der er ansat her.

Beklageligvis går lærermanglen mest udover mellemtrinnet - især sprogundervisningen rammes hårdt.”

Johanne Biilmann Egede beretter dog glædestrålende, at teamsamarbejdet blandt mellemtrinnets lærere er meget gavnlig. Her udfoldes der et frugtbart samarbejde.

de mellem de uddannede lærer og timelærere. Man har etableret teams på tværs mellem parallelklasser, hvor lærerne forbereder sig sammen og i øvrigt samarbejder om andre opgaver. Lærermanglen har også den virkning, at den ansporer til mere samarbejde blandt lærerne. For eksempel underviser 2.trins lærere også i 3.trin mod overtidsbetaling. Dette er dog en nødløsning, for man er jo også nødt til at forberede disse overtimer, og dette medfører et yderligere stort ekstraarbejde især under Angusakka-perioder. Johanne understreger kraftigt, at lærermanglen ikke medfører flere sygdommeldinger end landsgennemsnittets.

For at kunne tiltrække flere.....

Hvad gør I egentlig for at tiltrække flere uddannede lærere til byen?

" Vi udvider vor personalepleje. Trinnene inviterer skiftevis til kollegiale samvær, hvor man under mere afslappede former beretter og diskuterer tidens mangfoldigheder. Eksempelvis inviterede 3.trinslærerne til et kollegialt samvær for nylig. Disse arrangementer afholdes jævnligt, og lærerne glæder sig til samværet, der som regel foregår i eftermiddagstimerne efter endt arbejdstid.

Derudover har vi så småt startet fælles motionsarrangementer, og vi købte begynderudstyret til vores motionsrum for skolens dividende fra Brugsen. Vi anskaffede os motionscykel og stepperulle og vi agter at udvide udstyret, sådan hen ad vejen.

Syv timelærere, som vi er meget tilfredse med, sender vi snart på et ugelangt kursus i Narsarsuaq. Det er Inerisaavik, der er drivkraften bag kurset.

Når det gælder boligsituationen er Johanne Biilmann Egede optimistisk med hensyn til Kommune Kujalleq's evner som boligadministration, og hun håber, at kommunen vil være mere fleksibel i sin boligtildelingspolitik. I den forbindelse glæder hun sig til et fællesmøde for skolelederne i Kommune Kujalleq, der bliver afholdt i midten af februar i Nanortalik. Blandt meget andet holdes mødet for at udjævne eventuelle forskelligheder i serviceringen af kommunale ansatte - også på boligområdet.

Narsap Atuarfia er bygningsmæssigt nedslidt og trænger virkelig til en gennemgribende renovering. Renoveringen har været udsat gang på gang, og naturligt nok håber Johanne inderligt, at renoveringen snart kan komme i gang, for arbejdsmiljøet kunne forbedres væsentligt hvis omgivelserne var i orden■

Oversættelse: Josef Korneliussen

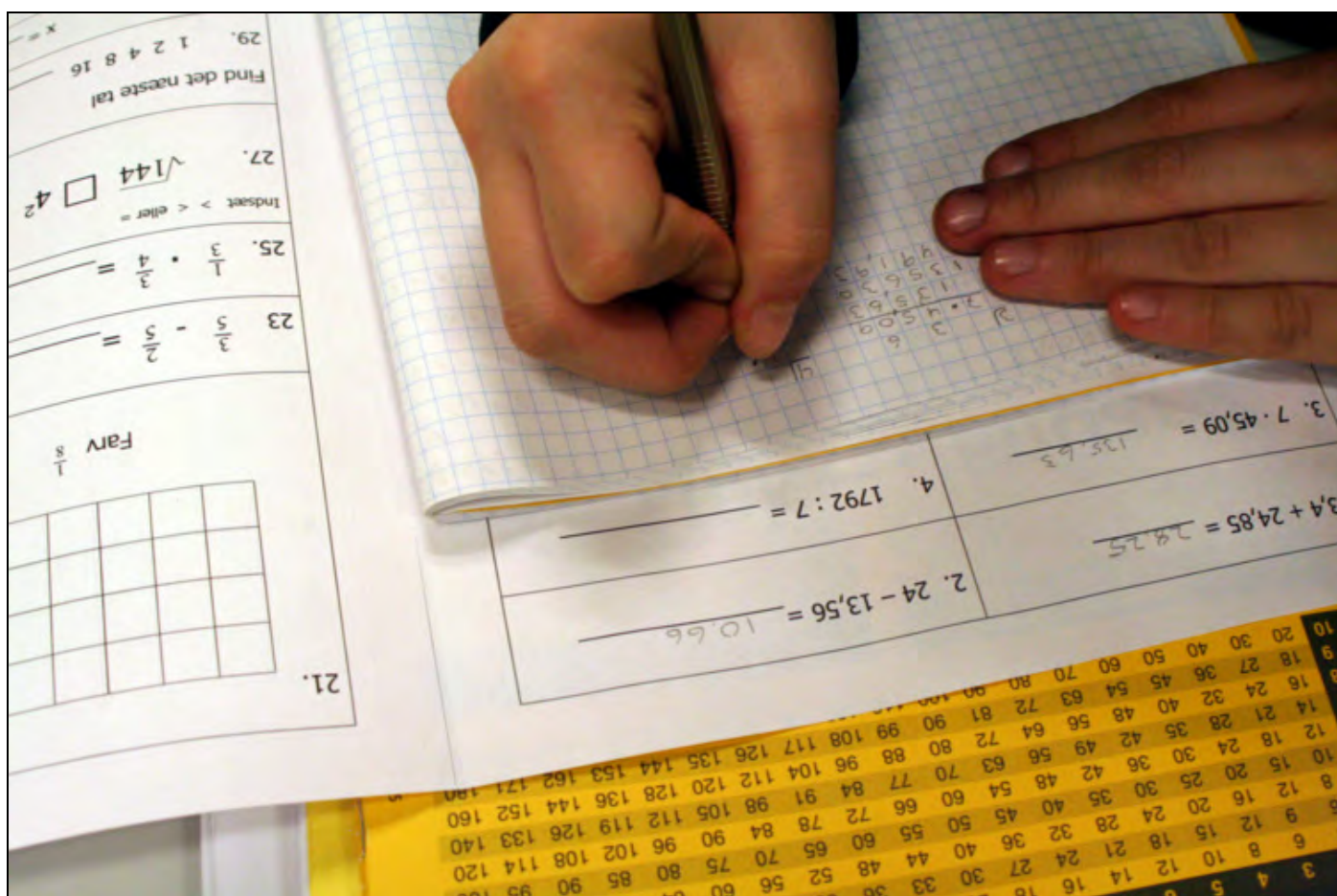

Foto: Jan Ellægård

Foto: Jan Ellegaard

Ilinniartitsisussaaleqineq qaangiuttoornerpassuarnik kinguneqarpoq

Juana Petrussen, journalist

Ilinniarsimasunik ilinniartitsisussaaleqineq Narsami atuarfimmu ukiuni kingullerni misinnarsimaqaaq. Ukiut arfineq-marluk ingerlanerini ilinniartitsisut ilinniarsimasut ikiliartuinnarlutik 2007-08'mi atorfinnit 45-nit 62,2 procentiinnann-gorsimapput. Ullumikkorpiarlu atorfinni 40-usuni 22-t ilinniarsimasuupput 13-illu timelæreriullutik. Tamanna sumik peqquteqarnerisq atuaritsinermullu qanoq sunniuteqarnerisq atuarfiup pisortaanut Johanne Biilmann Egedemut paasiniarparput.

Suliunnaartut ineqarniarnikkullu ajornartorsiutit
Ukiut ingerlanerini ilinniartitsisut taama ikilismatigine-rat sumik peqquteqarpa?

- Peqqutaasut arlalissuupput. 2000-imiit ilinniartitsisut ukiorpassuarni aalajaallutik sulisimasut soraarninngor-talerput, suli ukiunut makkununga atuuttumik. Tama-tuma saniatigut allat illoqarfinnut allanut nuuttarsimap-put, naallu nutaanik pissarsilaartuaannaraluarluta sul-ilersut suliunnaartunut angummassinnaasarsimangil-lat.

Naammattunik atorfinitsitsinnaasanninnitsinnut peqqutaagataasimavoq atorfinikkusuttut qanoq ittunik inissaqarumaarnersut oqaluttuussinnaasanninnatsigit tikittullu nutaat initaarnissaminut sivosoorujussuarmik

utaqqisarlutik. Ilaqutariit angisuut inissaqarniarnerat ajunngikkaluarpog minnernulli inissaqartitsiniarneq ki-piluttunarsimaqaaq, inuttaasa qanoq amerlatiginerat naapertorlugu ineqartitaanissaat INI-mit piumasaqaa-taammat. Tamannali maanna kommuunit kattunnerisi-gut ineqarnermut tunngasut komuunimeeqqilernerisi-gut aqqissasog neriutigaarput, Johanne Biilmann Egedemut oqarpoq.

Immikkut suliakkersuutaasaqaaq

Ilinniarsimasunik ilinniartitsisussaaleqineq atuarunut qanoq sunniuppa?

- Angajulliit – 8.-10. klassit – tamarmik ilinniarsimasunik ilinniartitsisoqarput, tamatumali illuatungeraa pingaartumik qallunaatut tuluttullu atuartitsisartut overtimeqartorujussuunerat. Tassa ilikkagassatut piumasaqaatit naammassiniarlugit allatut aaqqiisinnaasimannigilagut. Qujanartumilli atuartuutigit allanut ingerlaqqitut, soorlu GU-mut, piginnaasamikkut inorsarneq ajorput.

Taamatuttaaq nukarliit ilinniarsimasunik atuartitsisussaaleqinngillat, ilinniartitsisutut forskolelærerisullu ilinniarsimasut taakkunannga atuartitsisarmata.

Ajoraluurtumilli ilinniartitsisussaaleqineq akullerni atuartunut tuttarpoq, pingaartumik allamiut oqaasiinik atuartitsineq eqqarsaatigalugu.

Johanne Biilmann Egede oqaluttuarpoq ilinniartitsisut akornanni suleqatigiinneq (teamsamarbejde) assut iluaqutaasartoq. Tassa ilinniartitsisut ilinniarsimasut timelærerillu paralelklassini atuartitsisut piareersaqatigiittarmata allatigullu suleqatigiittarlutik. Suleqatigiinnerli tamanna aamma annertusisinneqartarpoq ilinniartitsisussaaleqinerup kingunerisaanik. Soorlu ilinniartitsisut akullerni aalajangersimasumik atuartitsisartut angajullerni aamma overtimeqarlutik atuartitsisariaqartarput.

Tamanna overtimeqarnermi piareersarnissap saniatigit aamma Angusakkalerinermi suliaakkersuutaasaqaaq.

Johannep erseqqissaatigaa ilinniartitsisut amigarnerat illoqarfinnut allanut sanilliullutik napparsimakulanerunerannik kinguneqanngitsaq.

Pitsanngorsaaticiginiakkat

Ilinniartitsisutut atorfiit kajuminnarulersinniarlugit atuarkiup tungaaniit qanoq iliuuseqartarpisi?

- Sulisunik isumaginninneq ingerlanniartarparput.

Maanna alloriarfiit assigiinngitsut paarlakaallutik qaaqqusisarpur, kaffisoqatigiinnermilu sulinermi misigisat qaffakaatillugit oqallinneq ingerlanneqartarpoq. Soorlu kingullermik angajullernik atuartitsisut ilaminnik qaaqqusisuupput. Tamanna ualikkut atuareernermi pisarpoq qilanaarimeqartarlunilu ilinniartitsisunit.

Aamma timigissaqatigiinneq annikkikaluumik aallartinnikuupput, soorlu atuarkiup Brugsenimi dividendisiassai atorlugit timigissaatinik cykelinik stepperutinillu pisinikuuvugut amerliartuaarusaartitsinnik.

Aamma timelærerit iluaqutigeqisagut aalaakkaanerisut arfineq-marluk sapaatip akunnera ataaseq Inerisaaviup aaqqissuussaani Narsarsuarmut pikkorissariassapput.

Kommuunit kattunnerannut atatillugu inissaqarniarneq Kommuuni Kujallup tigusussaammagu, tassunga tunngatillugu eqaannerusumik

suleriaaseqartoqalernissaanut Johanne Biilmann Egede isumalluarnearpoq. Tassunga atatillugu atuarkiup pisortaaftebruariip qeqqani Nanortalimmi ataatsimiissapput allaffeqarnerup ataatsimoortilerneratigit illoqarfiit pingasut assigiinnerusumik kiffartuunneqarnissaat ilaatigit sammissallugu. Narsap Atuarkia aserfallassimasorujussuummat iluarsarneqarnissaalu kinguarterneqartuarsimalluni, Johannep neriuutigeqaa tamanna piaartumik aallartinneqassasoq, avatangiisit aamma sullivimmi atukkanut sunniutilerujussuummata.

Atuarkiup siulersuisuisa nutaat, ukiarmi novembarimi qinigaasut, siulittaasuat Marie Egede Isboethsen erseqqissaavoq ilinniartitsisoqarniarnermut tunngasut namminneq sulii sammisimanagit. Taamaattoq eqqarsaatigisarlugulu pissangaginerarpaa 10. klassemi soraarummeertussanut tamanna qanoq sunniuteqassanersoq, suleqataanissaminnilu atuarkiup ajuunngitsumik naammassillugu qimanneqartarnissaa pingaartillugu suliniaqataarusulluni. Kommuunit kattunnerat aamma atuarkimmi siulersuisut sulinerminnut qanoq sunniuteqassanersoq pissangaginerarpaa, minnerunngitsumillu tamatuma illoqarfiit pingasut akornanni ilinniartitsisut atorfinittartussat agguanneqartarnissaannut qanoq sunniutissanersoq. ■

Foto: Jan Eliesgaard

Man slagter ikke den høne, der lægger guldæg.

Jan Ellesgaard

At lærermanglen er et stort problem for vores land, kan de fleste blive enige om. Men der er mange, der har en økonomisk interesse i at lærermanglen fortsætter.

Timelærerne

Rundt omkring i landet er der ifølge KANUKOKA's opgørelse godt 300 fuldtidsstillinger besat med uddannede timelærere.

En del af timelærerne har været ansat på skolerne i mange år, og har baseret deres og familiens økonomi på en fortsat ansættelse i folkeskolen. Hvis der var uddannede lærere nok, ville en masse familiers eksistensgrundlag være væk.

Andre timelærere er unge mennesker, der, efter afsluttet GU, er på vej videre i uddannelsesforløbet. Disse timelærere bruger ansættelsen i folkeskolen dels til at prøve kræfter med et fag, de overvejer at uddanne sig indenfor, dels til at skabe et økonomisk fundament for deres videre uddannelse.

Skulle disse mennesker have en interesse i at afskaffe lærermanglen?

De uddannede

Manglen på uddannet arbejdskraft betyder mange overtimer til de uddannede lærere på de fleste skoler. Det er skidt for det kollegiale samarbejde og den faglige udvikling, er de fleste enige om.

På nogle skoler har ledelsen og SU i fællesskab forsøgt at nedbringe antallet af overtimer, ligesom overenskomstens bestemmelser gør det mindre attraktivt end tidligere, at have mange overtimer.

Alligevel læses der fortsat rigtigt mange overtimer.

For mange kolleger er overtimerne det, der sikrer familien en rimelig levestandard.

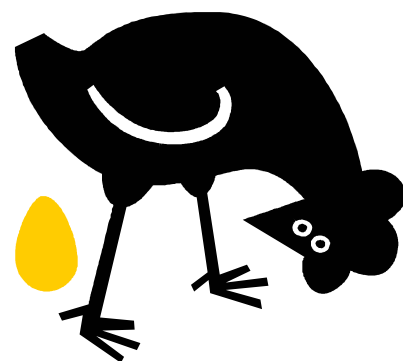
Så der er også rigtigt mange uddannede lærere, der har en klar økonomisk interesse i at lærermanglen fortsætter.

IMAK og arbejdsgiverne

Alternativet til de mange overtimer ville være et voldsomt pres for højere grundløn til lærerne.

Med overenskomstforhandlinger lige om hjørnet, kunne det jo være et reelt tema.

"- Lønudgifterne er en stor del af hjemmestyrets driftsudgifter. Og lønningernes størrelse har indflydelse på samfundsøkonomien, særligt inflationen. Derfor er det vigtigt, at der er løntilbageholdenhed", understreger hjemmestyrets forhandlingschef, Palle Frederiksen i Sermisiaq den 22.januar.

Det ser altså ikke ud til, at der er udsigt til forbedringer på grundlønnen, som kan modsvare en fjernelse af de mange overtimer, når der samtidig skal skabes almindelige lønforbedringer.

Så både IMAK og arbejdsgiverne kan vel siges at have en interesse i, at de mange overtimer bidrager til at mindske presset på kravet om meget højere grundløn.

Kommunerne

Kommunerne og dermed skolerne har også en økonomisk interesse i lærermanglen.

Det er jo helt åbenbart at ansættelsen af timelærere er væsentligt billigere en ansættelsen af uddannede lærere.

Men også overtimerne er en økonomisk gevinst for kommunerne. Det er på trods af tillægene på 50% og 25% på overtimerne en del billigere for kommunerne at tildele overtimer end det ville være at ansætte uddannede lærere. Dette hænger sammen med de folgeudgifter, der er i forbindelse med nyansættelser, herunder bl.a. flytteudgifter, feriefond, tid til generelle opgaver o.s.v..

Så alt i alt er der, hvis man ser økonomisk på det, en uheldig alliance mellem mange parter for at bevare lærermanglen.

Ligesom at tisse i bukserne

Men for landet er det naturligvis en dårlig forretning.

Lærermanglen skaber en dårligere kvalitet i undervisningen og dermed dårligere resultater for eleverne.

Det betyder færre muligheder for en veluddannet arbejdsstyrke og dermed en dårligere samfundsøkonomi på det lange sigt.

Prisen er også at mange børn bliver frataget de fremtidsmuligheder, de kunne have fået, og dermed mulighederne for et på alle måder rigere liv.

I den sidste ende er det et spørgsmål om kortsigtede eller langsigtede økonomiske prioriteringer.

At fortsætte med den store lærermangel er ligesom at tisse i bukserne: Det varmer så godt i begyndelsen, men siden bliver det meget ubehageligt. ■

Aningaasanik iluanaarutaasoq unitsinneqarneq ajorpoq.

Jan Ellesgaard

Ilinniartitsisussaaleqineq nunatsinnut ajornartorsiutaasorujussuusoq amerlanerit isumaqataatfigisinnaavaat. Ilinniartitsisussaaleqinerulli ingerlaannarnissaa amerlasuunit aningaasatigut soqutigisaqartunit kissaatigineqarpoq.

Timelærerit

KANUKOKA-p naatsorsuina naapertorlugu nunatsinni sumi tamaani ulloq naallugu atorfiit 300-t sinnilaarlugit timelærerinit ilinniagaqarsimanngitsunit inuttaqartinneqarput.

Timelærerit ilaat ukiorpassuarni atuarfinni sulisimapput aammalu meeqqat atuarfiini atorfeqaannarnissartik namminneq ilaqtutamillu aningaasaqarnerannut tunngaveqartippaat. Ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut naammakkaluarpata ilaqutariippassuit inuuniarnissaminnut tunngavissaarutissapput.

Timelærerit allat inuusuttuupput GU-mik naammassinneriarlutik ilinniagaqaaqilersartut.

Timelærerit tamakku meeqqat atuarfiini sulinerminni ilaatigut fagit ilinniagaqaafigissallugit eqqarsaatersuutit misilittarpaat ilaatigullu ilinniaqqinnissaminnut aningaasatigut tunngavissiortalutik.

Inuit tamakku

ilinniartitsisussaaleqisitsiunnaarnissaminnut soqutiginnissinnaassappat?

Ilinniagaqarsimasut

Ilinniagaqarsimasunik sulisussaaleqinerup kingunerisaanik atuarfinni amerlanerpaani ilinniartitsisut ilinniagaqarsimasut qaangiuttoorujussuuartarput. Tamanna sulisoqatigiit suleqatigiinnerannut suliatigullu ineriartornermut ajoqutaasoq amerlanerit isumaqatigiissutigaa. Atuarfiit ilaanni aqutsisut SU-llu ataatsimoorlutik qaangiuttoortarnerit ikilisarniarsarisimavaat, soorluttaaq isumaqatigiissutini aalajangersakkat qaangiuttoorujussuuartarnerit sionatigumut naleqqiullugit pilerinannginnerutileraat. Taamaakkaluartorli suli qaangiuttoorujussuuartoqartarpoq.

Suleqatigiippassuarnut qaangiuttoortarnerit tassaapput ilaqutariit naammaginatut inuunissaannut qulakkeerinnittuusut.

Taamaattumik aamma ilinniartitsisorpassuit ilinniagaqarsimasut ilinniartitsisussaaleqinerup ingerlaannarnissaanut aningaasatigut soqutigisaqarput.

IMAK sulisitsisullu

Qaangiuttoortarnerpassuarnut tamakkununga ilinniartitsisut tunngaviumik akissarsiaasa amerlineqarnissaanut sakkortuumik tatisineq periarfissaavoq alla.

Ungasinngitsumi isumaqatiginninniarnissami tamanna sammeneqarsinnaalluarpoq.

”- Akissarsianut aningaasartuutit

Namminersornerullutik Oqartussat ingerlatsinernut aningaasartuuterpassuisa ilagaat. Akissarsiallu amerlassusaat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniuteqarput, ingammik aningaasat

naleerukkiartornerannut. Taamaattumik akissarsiaqarnerulernissamat tunuarsimaarnissaq pingaaruteqarpoq” Namminersornerullutik Oqartussani isumaqatiginninniarnermut pisortaq, Palle Frederiksen, januaarip ulluisa 22-anni Sermitsiami erseqqissaavoq.

Tassa tunngaviumik akissarsianik amerlilinnissaq qaangiuttoortarnerpassuarnik peersinissamat illua tungiuliussinnaasup piviusunngortinneqarnissaa ilimanangilaq, tamanna ilutigalugu nalinginnaasumik akissarsiat amerlineqassappata.

Taamaattumik IMAK sulisitsisullu qaangiuttoortarnerpassuit tamakku tunngaviumik akissarsiat amerleriarujussuarnissaanut piumasaqaammut tatisinerup annikillisinneqarnissaanut soqutigisaqartut oqaatigineqarsinnaavoq.

Kommunit

Kommunit taamaalillunilu atuarmiit ilinniartitsisussaaleqinermi aningaasatigut aamma soqutigisaqarput. Tassami timelærerinik atorfinitsitsinerit ilinniartitsisunik ilinniagaqarsimasunik atorfinitsitsinernit akikinnerungaatsiarloq takuneqarsinnaalluarmat. Qaangiuttoortarnerilli aamma kommunit aningaasatigut iluanaarutigisarpaat. 50%-inik tapit aamma qaangiuttoortarnernut 25%-inik tapit eqqarsaatigaluaaraanniluunniit kommunit ilinniartitsisunik ilinniagaqarsimasunik atorfinitsitsisarneranniit qaangiuttoortitsisarnerit kommuninut akikinnerupput. Tamanna nutaanik atorfinitsitsinerni aningaasartuutit malitsigisaannut attuumassuteqarpog; soorlu nuunnerni aningaasartuutit, sulinnigiffeqarnissanut aningaasaateqarfik, suliaasanut nalinginnaasunut piffissat il.il.

Taamaattumik ataatsimut isigalugu, aningaasat eqqarsaatigissagaanni, ilinniartitsisussaaleqiinnarnissaq illua´ tungeriippassuit ilorraap tungaanuunngitsoq suleqatigiissutigaat.

Allaangilaq qallinnut illoqqutsiinnakasillarluni

Soorunami tamanna nunatsinnut niuernerlunneruvoq. Ilinniartitsisussaaleqinermi pitsaannginnerusumik atuartsisoqartarpoq taamaalillunilu atuartut angusaqarluannnginnerusarlutik. Tamatuma kingunerisaanik sulisut ilinniagaqarluarsimasut periarfissaat ikileriarput ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat ajornerulissalluni.

Aamma tamatuma kingunerisaanik meerarpassuit siunissami periarfissaraluaminnik arsaarneqassapput taamaalillutillu sutigut tamatigut pissarsinarnerusumik inuunissaminnik annaasaqassallutik.

Naggataatigut siunissaq qaninnerusog ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit aningaasatigut tulleriiarinerit apeqqutaalissapput. Ilinniartitsisussaaleqineq ingerlatiinnaraanni allaassanngilaq qallinnut illoqqutsiinnakasillarluni: Aallaqqaammut kissalaannguaq, kngusinnerusukkulli nuanniillerujussuassaaq. ■

Foto: Jan Ellegaard

Gammeqarfik

Johan Reimer, næstformand, IMAK

Ukioq manna aatsaat taammannak annertutigisumik Gammeqarfimmi sulisunik amigaateqarneq malunniuppoq. Atuarfiup aallartinneranit sulisut arlalinngorput assigiinngitsunik peqquteqartumik sullivimmit qimaguttut. Tamatumunnga taputartuullugu sulisut marlussuit napparsimaneq peqqutigalugu sivikinnerusumik sivilunerusumilluunnit sulinngiffeqarput. Taakkununga ilanngullugu aamma eqqaaneqartariaqarpoq erninermi sulinngiffeqarnerit marlussuit ukioq atuarfiusoq manna sullivitsinni naammaattuugassaammata.

Nunatsinni atuarfeqarfiit annertuut ilagivaatigut, naak ukiunut siuliinut naleqqiulluta "millinikuungalualuta", meeqqammi atuartut 400 sinnerlugit taammaallaat atuartuutigilernikuuvagut, naak ukiorpassuunngitsut matuma siornatigut atuartut 600 sinnerlugit atuartuutigisaralualutigit. Tamatuma ilutigisaanik soorunami ilinniartitsisunik pisariaqartitsineq aamma annikilliarporpoq; taamaakkaluartorli ilinniartitsisussaaleqineq, annertunerusumik apparfartortutut misiginngilarput, pisariaqartitsineq fagenut ataasiakkaanut taamaattuarpoq, taamatuttaaq faget ataasiakkaat, qangali pitsaasumik ingerlaterusutaralualut "minnerpaaffiannut" ilillugit ingerlarusaartinneqartariaqarput, sinnattullu suli sinnattuuginnartariaqarlutik. Naliginnaasuvoq allamiut oqaasiinik ilinniartitsisinnaasunik amigaateqarneq, tamanna nunatsinni tamani atuutinnuatsiarpoq; taamatuttaaq piffiit ataasiakkaat eqqarsaatigalugit faget allat "naliginnaasumik amigaateqarfiit" takussaasarpur, soorlu matematik kiisalu uumaatsulerineq eqqaassagaanni, tassalu uani eqqarsaatigineqarput atuagarsornikkut ingerlatsiviit aallulluassallugit pingaaruteqarlunnartut. Illuatungaanili aamma eqqartortuakkatta ilagigaluarpaat Sumiiffinni toqqagassat, maani sinnattorigaluarparput pitsaasumik drama-mik atuartitsisinnaaneq ingerlanneqassasoq, tamannali ilinniarsimasunik ilinniartitsisussaqaartitsinnginnerup, ukiuni arlaqalersuni "sinnattuinnangallartutut" inissisimatinneqarpoq. Drama-mik, nipilersornermik, immaqalu aamma ilusilersuinikkut, eqaarsaarnerit, iggavimmi suliassat taamatullu assassorluni suliassat ilinniarsimalluurtunik ingerlanneqarunik, meeqqanut tamanut peqqinnartumik kinguneqartumik inerneqartussaagaluartut, immaqa tulleriiarnermi tunullunneqartariaqartarput, annertunerusumillu ineriartortinneqaratik. Peqqussutitigit Sumiiffinni toqqagassat pilersaarusiunniissaannut kommuneqarfiit / atuarfeqarfiit namminneq

periarfissagissaartitaagaluarput, tamatumali piviusunngortinneqarsinnaannginnera arlaanik peqquteqarpoq, piffinni annertuumik suleqatigiissutigineqarluni toqqammaavilersorneqartariaqaraluartoq. Drama-p ineriartortinnissaa eqqarsaatigalugu ukiut marlussuit matuma siorna iliuusaasinnaasunik assigiinngitsunik siunnersuuteqarluta suliniuteqaleraluarpugut. Siullermik "Silamiunut" saaffigininnissamik isumaqatigiissuteqarput, taakkua arlaatigut neqerooruteqarsinnaanersut paasinialugu. Neqeroorut tunniunneqartog pilerinartupilussuugalualuni, ima akisutigaaq, ilitsivimmut iliinnartariaqarluni, aningaarsarpasuit ugartornissaannut periarfissanilluunnit eqqarsartoqarsinnaanani. Tamatuma kinguneranik allagarsiilluni drama-mik ilinniartitsisinnaasumik inuttassarsiuisaraluarneq aamma kinguneqarneq ajortoq; immaqalu taamaammatt pisortanit annertunerusumik akissajaatitut isigineqarluni ataavartumik ingerlanneqanngitsog. Ilumut aningaarsarpasuit sumi tamani, nunani allani sulisussarsiorluni nivinngartuinikkut, kiisalu inuppassuit sumut tamaanga angalatillugit sulisussarsiornermut atorneqartarlualut nunatsinni sulisoqarniarneq "taamaaginnartutut" oqaatigisariaqarpoq; sumiluunniit ilinniarsimasunut neqeroorutit amerlaqaat taamaammallu nunatsinni malinnaaniarutta aningaasarsiatigut utoqqalinersiassanullu katersinertigut, nunanut allanut naleqqiulluta annikinnermik neqerooruteqartuarnerput qaangerneqartariaqarpoq. Taakkualu saniatigut suliffigissaaneq suli ullumikkornit annertunerungaartoq pimoorulluugu ingerlanneqartariaqarpoq. Taamatuttaaq suliarturnaartussat nunami maani misigisassanik allanik neqeroorfigineqarsinnaanerat, aamma periarfissagissaartorsuaq, suli annertunerusumik aningaasalersorlugulu aallunneqartariaqarpoq. Ilinniartitsutut sulerusunneq inuusuttatsinnut pilerinartuusariaqarpoq, naalliunnartuunani. Ullut amerlanerpaat nuannersumik misigilluta soraarsinnaasariaqarput, aqagussamullu suliarbornissamut qilanaarluta; taamaalerpat aatsaat ataavartumik uteqqiaffiusumik sulliveqalissaagut, inuusuttunit pilerigineqartumik kiisalu nunanit allanit ilinniarlualsimasunit ornigineqartumik.

Ukiortaami pilluaritsi, sullivippullu ilaatigut naalliunnarsinnaangaluartog, qanortoq suli qasutsuullusi sutigut tamatigut peqataaffigilluarisiuk. ■

Gammeqarfik

Af: Johan Reimer, næstformand, IMAK

Det er i dette år første gang nogensinde, at Gammeqarfik kan mærke til den store læremangel. Siden skoleårets start er der flere lærere der af forskellige årsager har forladt deres arbejdsplads. Ligeledes har et par medarbejdere tjenestefrihed af længere eller kortere varighed på grund af sygdom. Det skal også nævnes, at et par medarbejdere har barselsorlov i vores arbejdsplads i dette skoleår.

Foto: Jan Ellesgaard

I Grønland er vi en af de store skoler, selvom vi i forhold til tidligere år er "reduceret til en lille skole", for vi har efterhånden kun godt 400 elever på skolen, selvom vi for ikke så mange år siden havde haft over 600 skoleelever. Samtidig er behovet for lærernes antal selvfølgelig dalende; alligevel kan vi ikke i større grad mærke til den dalende læremangel, behovene til de enkelte fag er der stadigvæk, også enkelte fag som vi for længe siden har villet køre optimalt må anbringes på "minimum" og drives derfra og drømmene må stadigvæk være drømme. Det er almindeligt, at der er mangel på lærere på fremmedsprogsområdet, dette gælder vist også for hele Grønland; og med hensyn til de enkelte steder kan man opleve mangel på lærere

på enkelte fag som matematik og fysik, heri tænkes der på, at det er vigtigt at undervise i teori. På den anden side taler vi også altid om valgfri fag, i Gammeqarfik drømmer vi om at undervise i drama, men på grund af mangel på uddannede lærere på området har vi ikke kunnet gøre det, derfor må dramaundervisningen blive ved med at være en "drøm". Hvis undervisningen i drama, musik, og måske formning, gymnastik, husgerning og håndgerning kunne ske ved hjælp af uddannede lærere vil det have en sund effekt hos børnene, måske er disse fag blevet nedprioriteret og man har ikke gjort noget yderligere for at udvikle disse fag. I henhold til den nye forordning har kommunerne/skolevæsenet ellers gode muligheder for at planlægge på valgfri fag området, men der er forskellige årsager til at disse ikke kan realiseres, selvom de på de forskellige steder i samarbejde med hinanden kan udvikles. Med hensyn til udvikling af undervisningen i drama arbejdede vi for indsatser ved at fremlægge forskellige forslag for et par år siden. Som det første blev vi enige om at henvende os til teatergruppen Silamiut for at forhøre os om den kan fremlægge et tilbud. Tilbuddet der blev afleveret var ellers meget fristende, men det var så dyrt, at dette måtte henlægges på hylden, for vi kunne ikke engang tænke på at søge om så mange penge og der var ingen andre muligheder. Efterfølgende har vi også gennem opslag ellers søgt undervisere i drama, uden held; og det er måske derfor, at det offentlige betragter dette som omkostningskrævende og derfor ikke er interesseret i det. Selv om man bruger mange midler til rekruttering af lærere på mange steder, også i udlandet, gennem opslag må man sige, at læremangelen i Grønland ikke har ændret sig; der er mange tilbud til uddannede lærere på mange steder, derfor må vi til at komme over med vores mindre tilbud på lønområdet og på pensionsområdet i forhold til andre lande, hvis vi skal følge med i udviklingen. Udover disse må vi arbejde meget mere med at forbedre arbejdsmiljøet end det er tilfældet i dag. Ligeledes må vi øge vores indsatser omkring de kommende medarbejdere fra andre lande med tilbud til andre oplevelser, som har mange muligheder, i Grønland. Lysten til at arbejde som lærer må være tillokkende for de unge, og ikke være ubehagelig. I de fleste dage bør vi holde fyraften i god stemning og glæde os til næste dags arbejdsopgaver; først når vi når dertil, kan vi arbejde vedvarende, et arbejde som er tillokkende for de unge, og som lærere fra andre lande er interesseret i.

Godt nytår, og selvom vores arbejdsplads til tider kan være krævende håber jeg, at I utrætteligt vil deltage på alle områder. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiansen

Foto: Skólavarðan

Din nye kollega kommer måske fra Island

Jan Ellesgaard

De seneste måneders finanskriser har ramt Island hårdt. Inflationen nærmer sig 20% og har ramt almindelige familier hårdt. Renten er sendt på himmelflugt og den islandske krone er styrtudviklet. Alt sammen faktorer, der gør det svært at få hverdagen til at hænge sammen for de islandske familier.

I den situation søger mange, især unge islændinge, ud i verden for at skabe sig en bedre fremtid.

Ifølge Kristin Elfa Gudnadottir, der er redaktør på den islandske lærerforenings blad, vil der være en reel mulighed for at tiltrække unge islandske lærere til Grønland.

Island er jo ikke det sted, hvor de grønlandske kommuner oftest søger lærere, derfor har Kristin Elfa Gudnadottir et par gode råd om rekrutteringen af islandske lærere.

Først og fremmest skal annonceringen være målrettet de islandske kolleger, der taler dansk. På Island undervises i dansk som fremmedsprog, så en del islandske lærere er dansktalende.

Derfor skal de jobtilbud, de grønlandske kommuner opslår, formuleres på dansk.

Det er naturligvis også vigtigt at benytte nogle medier, som når ud til den relevante målgruppe.

Skólavarðan er den islandske lærerforenings blad, som optager annoncer både i bladet og på deres hjemmeside www.ki.is.

Bladets annoncechef kan kontaktes på stella@ki.is

I det hele taget bruges internettet meget på Island, så det ville også være en mulighed at annoncerer

gennem den islandske grundskolelærerforenings nyhedsbrev.

Redaktøren **Ólafur Loftsson** vil gerne hjælpe med stillingsopslag, fortæller Kristin Elfa Gudnadottir. Han kan kontaktes på olarfur@ki.is.

Den store landsdækkende avis **Morgunblaðið** har både en papirudgave og en netudgave (www.mbl.is) og annoncer kan sendes til augl@mbl.is – og priserne er overkommelige.

Endelig er der gratisavisen **Fréttablaðið**, som har meget stor udbredelse. Avisen kommer i en papirudgave og netudgave, der kan ses på www.visir.is. Annoncer kan tegnes ved henvendelse til auglysningar@frettabladid.is.

Det er Kristin Elfa Gudnadottirs opfattelse, at en del unge islandske lærere vil være interesserede i at arbejde i den grønlandske folkeskole. Derfor vil vi fra IMAK og Ilinniartitsisoq forsyne den islandske lærerforenings blad, med artikler om den grønlandske folkeskole, således at vi kan medvirke til at de islandske lærere ser de spændende muligheder ved at arbejde i Grønland.

Vi håber at de grønlandske kommuner og skoler har blik for, hvilke muligheder der byder sig på det islandske arbejdsmarked. ■

Suleqatitaassat immaqqa Islandimeersuussaaq

Jan Ellesgaard

Qaammatini kingullerni aningaasatigut ajornartorsiонерup Island eqqorujussuarpaa. Aningaasat naleerukkiartorerisa 20% tikilerpaat ilaqutariillu nalinginnaasut eqqorujussuurlugit. Erniat akitsorujussuarpup Islandimiullu koruuniat naleerukkiartupiloorpoq. Pissutsit tamarmik ilaqutariinnut Islandimiuusunut ulluinnarni ajornartorsiortitsisut.

Taamatut pisoqartillugu inuppassuit, ingammik Islandimiut inuusuttut, pitsaanerusemik siunissaqarumallutik nunarsuarmi allamukaasarpup. Kristin Elfa Gudnadottir, Islandimi ilinniartitsisut peqatigiiffiata aviisiani aqqissuisoq, naapertorlugu ilinniartitsisut Islandimiut inuusuttut Kalaallit Nunaannukartinniarsarinissaannut periarfissaqassaaq.

Islandimi nunaangilaq Kalaallit Nunaanni kommunit ilinniartitsisussarsiorfigajuttagaat, taamaattumik Kristin Elfa Gudnadottir ilinniartitsisunik Islandimiunik sulisussarsionissamut marlussunnik siunnersuutitsialaateqarpoq. Siullermik annonceliineq ilinniartitsisunut Islandimiunut danskisut oqaluttartunut sammitinneqassaaq. Islandimi danskisut allamiut oqaasiinik ilinniartitsisoqartarpoq, taamaattumik ilinniartitsisorpaalussuit Islandimiut danskisut oqaluttarput. Taamaattumik suliffissat neqeroorutit Kalaallit Nunaanni kommunit saqqummiuttagaat danskisut allataassapput.

Soorunami aamma tusagassiutit ilaat saaffigisanut annguttartut atorineqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Skólavardan tassaavoq Islandimi ilinniartitsisut peqatigiiffiata aviisia, taannalu aviisimini nittartakkaminilu www.ki.is-imi annoncenik tiguisarpoq. Aviisip annoncenut pisortaa stella@ki.is-ikkut attaveqarfigineqarsinnaavoq.

Ataatsimut isigalugu Islandimi interneti atorineqartorujussuuvuq, taamaattumik Islandimi tunngaviumik atuarfiup ilinniartitsisuisa nutaarsiassaataatigut annonceliisoqarsinnaavoq.

Aqqissuisoq, **Ólafur Loftsson**, atorfinnut inuttarsarsiukkanut ikiuukkumavoq, Kristin Elfa Gudnadottir, oqaluttarpoq. Taanna olarfur@ki.is-ikkut attaveqarfigineqarsinnaavoq.

Nuna tamakkerlugu saqqummersartoq aviiserujussuaq **Morgunblaðið** pappiliaalluni aamma internetikkut (www.mbl.is) saqqummertarpoq annoncellu uunga nassiunneqarsinnaapput augl@mbi.is – akillu naammaginatortorujussuupput.

Kiisalu aviisi akeqanngitsoq, **Fréttablaðið**, taanna siammarterneqartartorujussuuvuq. Aviisi pappiliaalluni aamma internetikkut www.visir.is saqqummertarpoq. auglysningar@frettabladid.is-imut saaffigininnikkut annonceliisoqarsinnaavoq.

Kristin Elfa Gudnadottir isumaqarpoq ilinniartitsisut Islandimiut inuusuttorpaaluit Kalaallit Nunaanni meeqqanut atuarfimmil sulinissaminut soqutiginnissinnaasut. Taamaattumik IMAK-imii aamma ilinniartitsisumiit Islandimi ilinniartitsisut aviisiat Kalaallit Nunaanni meeqqanut atuarfimmu tunngasunik ilanngutassiivigisarniarparput, taamaalilluta Islandimi ilinniartitsisut inuusuttorpaaluit Kalaallit Nunaanni meeqqanut atuarfimmil sulilernissaannut soqutiginnitsilerseqataaffiginiassagatsigu.

Neriuppugut Kalaallit Nunaanni kommunit atuarfiillu Islandimi suliffiit suut imminnut neqeroorutiginersut arajutsissanngikkaat. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Mød din nye kommunerepræsentant!

Overgangen til de nye storkommuner har også haft indflydelse på, hvordan IMAK er repræsenteret i de nye kommuner.

I hver kommune er der nu udpeget en fællestillidsrepræsentant. Du kan møde de fire her:

	Kommune Kujalleq Paul Raahauge	

Mit navn er Paul Raahauge, valgt repræsentantskabsmedlem i Kommune Kujalleq.

Jeg blev ansat i Narsarmijit i 1970, men efter et år flyttede jeg til Nanortalik. Her har jeg, kun afbrudt af 5 år på Samsø, været lærer siden.

I 1983 blev jeg valgt som tillidsmand og medlem af repræsentantskabet, hvilket jeg har været siden.

I 2001 blev jeg valgt ind i bestyrelsen, som jeg stadig er medlem af. Først 4 år som næstformand, og nu som almindeligt medlem.

Jeg har i en årrække været medlem af DLF's kongres og har også repræsenteret IMAK i NLS-sammenhæng. ■

Kommunimi sinniisortaarsi naapiguk

Kommunerujussuarnut nutaanut ikaarsaariarneq IMAK-ip kommunini nutaani sinniisoqarneranut aamma sunniuteqarsimavoq. Kommunini tamani maannakkut sulisut sinniisuunerannik qinersisoqarsimalerpoq. Matumani sinniisuunerit sisamat takusinnaavatit:

	Kommune Kujalleq Paul Raahauge	

Paul Raahaugemik ateqarpunga Kommune Kujallermilu sinniisoqarfimmu ilaasortatut qinigaasimallunga.

1970-imi Narsaq Kujallermi atorfinippunga ukiorli ataaseq qaangiummat Nanortalimmut nuullunga. Tassa ukiuni tallimani Samsømiinnera eqqaassanngikkaanni taamanili Nanortalimmi ilinniartitsisuulerpunga. 1983-imi sulisut sinniisaattut qinigaavunga sinniisoqarfimmilu ilaasortanngorlunga, tassa sulit taamatut atuuppunga.

2001-imi siulersuisunut qinigaavunga, tassanilu sulit ilaasortaallunga. Siullermik ukiuni sisamani siulittaasup tulliatut maannakkullu ilaasortatut.

Ukiuni arlariinni DLF-p ataatsimeersuartarnerani peqataasarsimavunga aammalu NLS-imut tunngatillugu IMAK sinniisuuffigisimallugu. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiansen

Qeqqata kommunia

Merete Smith-Sivertsen

Mit navn er Merete Smith-Sivertsen, og jeg er 33 år gammel. Jeg er uddannet lærer fra Ribe statsseminarium i 2000. Jeg har arbejde 2 år på præstegårdsskolen i Esbjerg, 1 år i Qasigiannguit, ½ år i Sisimiut og pt. 5 år på Itillip Atuarfia i Itilleq.

Siden 2005 har jeg været i gang med efteruddannelse, og afsluttede en Akademisk Diplomuddannelse(AD) i 2008 i sprogdidaktik, og er pt. i gang med den overbyggende master også i sprogdidaktik.

Mine fagpolitiske mærkesager er arbejdsmiljø. I øjeblikket arbejder jeg i kommunens tværfaglige hovedsamarbejds -og sikkerhedsudvalg (Hoved Sisiu), hvor jeg er med i et udvalg som arbejder med storkommunens personale politik. I dette arbejde vil jeg gøre mit til at arbejde aktivt for lærerområdet, og for de lovpligtige arbejdspladsvurderinger (APV).

Ellers er det mig som skal forhandle fastholdelsestilæg i den decentrale lønpulje med forvaltningschefen (se aftale om decentral pulje på www.imak.gl).

Dette sker ved at den enkelte medarbejder retter henvendelse til sin TR på skolen, som så afleverer ansøgningen til mig.

Fristen for behandlingen af ansøgningsskemaerne er 6 uger, og derfor er det smart, at der forhandles i faste intervaller. Nærmere information og forhandlingsdatoer kan du få hos din TR.

Ellers er både medlemmer, kontaktpersoner og TR velkomne til at rette henvendelse om stort og småt, og jeg skal gøre mit til at kaste bolde videre, og holde øje med at boldene bliver grebet af rette vedkomende/sted, hvis det bliver nødvendigt!

Henvendelse kan rettes til:

Merete Smith-Sivertsen
B-1204 Itilleq
Itillip Atuarfia
Tlf 869610
Fax 869670
Mail: merete.smith-sivertsen@attat.gl

Merete Smith-Sivertsenimik ateqarpunga 33-nillu ukioqarlunga. Ribe statsseminariumimik 2000-imi ilinniartitsisutut naammassivunga. Ukiuni marlunni Esbjergimi Præstegårdsskolenimi, ukiumi ataatsimi Qasigiannguani, ukiup affaani Sisimiuni sulisimavunga, maannakkullu Itillimi Itillip Atuarfiani ukiut tallimassa at sulillunga.

2005-imiilli oqaatsinik ilinniartitseriaatsinik iliannigaqaqqilersimavunga taannalu 2008-mi Akademisk Diplomuddannelsemik naammassillugu, maannakkullu aamma oqaatsinik ilinniartitseriaatsinik masterinngorniarnera ingerlallugu.

Suliatigut politikkikkut pingaarnertitakka tassaapput suliffiup avatangiisai. Maannakkut kommunimi assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnermut isumannaallisaanermullu ataatsimiititaliaani (Hoved Sisiu) ilaasortaavunga, ataatsimiititaliarlu taanna kommunerujussuarmi sulisoqarnermut politikkimut tunngasunik suliaqarpoq. Suliami tamatumani ilinniartitsisunut tunngasut inatsisitigullu pisussaaffillimmik suliffeqarfinnik nalilersuisarnerit (APV) sapinngisara tamaat timitaliillunga suliniuteqarfeginiarpakka.

Uunga siamasissumik akissarsianut aningaasaliissutini sulinnarnissamut tapit pillugit ingerlatsivimmi pisortamik isumaqatiginninniartartuuvunga (siamasissumik aningaasaliissutit pillugit

isumaqatigiissut www.ima.gl-imi takuuk). Tamanna sulisut ataasiakkaat atuarfimmi suliffigisaminni sulisut sinniisaannut saaffiginninnikkut pisarpoq, sinniisullu qinnuteqaat uannut tunniuttarpaa.

Qinnuteqaateqarnermut immersuiffissap suliarineqarnissaanut sivilisussusissaatitaasoq sapaatit akunnerinik arfinilinnik sivilisussuseqarpoq, taamaattumillu piffissani aalajangersimasuni isumaqatiginninniartaraanni isumatusaarnerusaaq. Paasissutissat sukumiinerusut ullullu isumaqatiginninniartarsussat qaqugu pinissaat pillugit paasissutissat sulisunut sinniisorisannit pissarsiarisinnaavatit.

Tamatuma saniatigut ilaasortat, attaveqaatit sulisullu sinnissaat suna tamaat pillugu saaffiginnissuteqarnissaminnut tikilluaqqusaapput, uangalu sapinngisara tamaat suliassat ingerlateqqinniarsarissavakka aammalu pisariaqassappat suliassat inunnit eqqortunit tiguneqarnersut alaatsinnaassavara! Uunga saaffiginnittoqarsinnaavoq:

Merete Smith-Sivertsen
B-1204 Itilleq
Itillip Atuarfia
Tlf 869610
Fax 869670
Mail: merete.smith-sivertsen@attat.gl

Kommuneqarfik Sermersooq

Fia Ostermann Kriegel

Mit navn er Fia Ostermann Kriegel, er 51 år. Født og opvokset i Aasiaat, men er flyttet til Nuuk i 1994. Blev uddannet lærer fra Ilinniartissuaq i 1982. Fik stilling ved Ado Lyngep Atuarfia Aasiaat, hvor jeg var der i tre år. 1½ år i kostafdelingen, den resterende tid ved Observationsafdelingen hvor vi arbejdede med børn fra 0-til ca 10 år, som vi skulle lave test på, for derefter at lave træningsprogrammer.

Kom over til Schultz-Lorentzenip Atuarfia i 1985. Var der i 9 år, hvor jeg var rådgivningslærer for specialundervisning i 7 af dem.

Flyttede til Nuuk 1994, hvor jeg startede ved Ukaliusaq. 1999-2000 var vi på årskursus i DK. Kom tilbage til USK i 2000. Var et smut over ved Kangillinniguit Atuarfiat i fem måneder, for derefter at vende tilbage til USK. Jeg har tilsammen været rådgivningslærer for specialundervisning omkring 15 år, både i SLA og USK.

Jeg arbejder ved USK som jeg er meget glad for, jeg har nogen dejlige kollegaer hvoraf mange af dem har været der i mange år.

Siden jeg blev TR har jeg arbejdet mest med at lade mine kollegaer få et indblik og forståelse for arbejdstidsaftalen, hvor IMAK og vores skoleledelse har været på. Foruden det arbejder jeg for, at mine kollegaer al-

tid kan komme til mig om råd og vejledning i forhold til love og regler der er gældende. Ikke mindst vil jeg være med til, at der er en god stemning i vores skole. Desforuden har vi arbejdet med forhandlinger om fastholdelsestillæg.

TR-erne her i Nuuk prøver så vidt muligt at mødes hver måned, vi er 10 tilsammen. Vi arbejder med, at der skal være mere ensformige regler og strukturer i alle skolerne, og vi prøver så vidt muligt at opnå det. Vi har aldrig mangel på emner, vi vil alle sammen gerne have, at vi opnår noget godt for vores skole.

Arbejdsmail: fia.kriegel@attat.gl hjemmemail: kriegel@greenet.gl. Arbejdstelefon 34 2629.

Vi er altid åbne for henvendelser fra vore kollegaer, i tilfælde af noget der skal udredes eller undersøges. Ikke mindst er det nu spændende med vores nye stor-kommuner, nu skal vi jo have en større kontakt med hinanden byerne imellem, mere end hvad der har været.

Så Kommuneqarfik Sermersooq's TR-er er meget velkomne til at kontakte mig enten ved at ringe eller maile, hvor vi kan lære hinanden bedre at kende.■

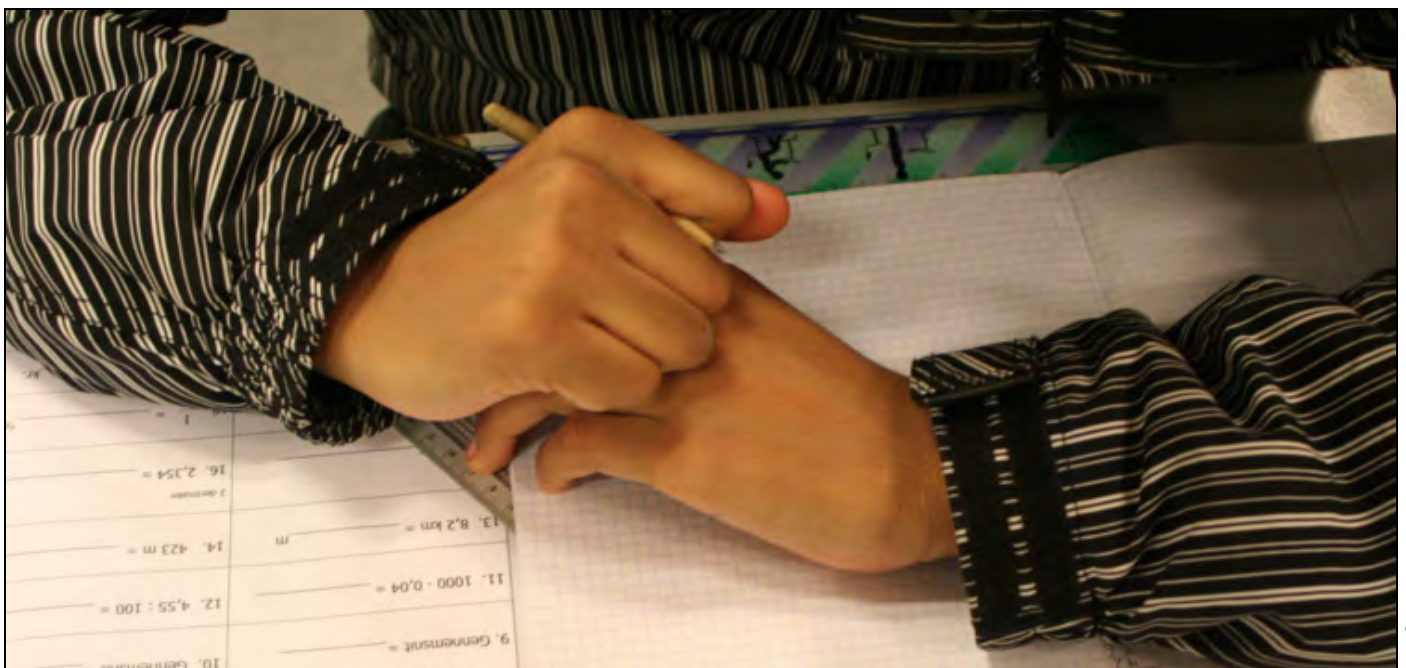

Foto: Jan Eliesgaard

Kommuneqarfik Sermersooq

Fia Ostermann Kriegel

Fia Ostermann Kriegel-imik ateqarpunga, 51-nillu ukioqarlunga. Aasiammivuunga maangali Nuummut nuunniukuullunga ukioq 1994.

Ilinniartitsisutut Ilinniartissuarmit naammassivunga ukioq 1982. Aasianni atorfinippugut uigalu. Ado Lyngep Atuarfiani sulivunga ukiut pingasut, inuusuttunut atuarfittaaneeriarlunga ukiup aappaa affaq, Misissuisarfittaani sulilerpunga tassani meeqqat ukioqanngit-suniik qulit missaanut ukiullit misissortarlugit, sungiusaasiortarlugillu.

1985-mi Schultz-Lorenstzenip Atuarfianut nuuppunga. SLA-milu sulillunga ukiut 9-at. Ukiut 7-luk imikkut atuartitsinermut siunnersortaavunga.

1994-mi Nuummut nuuppugut. Ukaliusami ilinniartitsisunngorpunga. 1999-2000 DK-mi ukiuvugut årskursu-serluta. 2000-mi USK-imut uterpunga. 2002-mi Kangilinnguit Atuarfianut nuukkualarpunga qaammatini talli-mani, USK-imulli uteqqillunga.

Immikkut atuartitsinermut siunnesortaanikuuvunga katillugit ukiut 15-nipajaat, SLA-mi USK-imilu.

Sullivigaara Ukaliusaq assullu nuannaralugu, suleqatikka assut nuannaraakka amerlaqaagullummi immit-sinnut ukiorpakasinnngortuni suleqatigiittugut.

Sinniisutut sulilerama annerusumik (arbejdstidsaftale) IMAK aammalu pisortagut peqatigalugit suleqatinut nassuiaatitsineq ingerlannikuuput. Tamatuma sania-tigut sapinngisara tamaat suleqatikka siunnersorniar-tarpakka inatsisit atuuttut eqquutinneqarnissaat pillugit, minnerunngitsumik sullivitta nuannertuaannarnissaa. Pingaartunut akuuvoq, sulliviup iluani malitassat aaq-

qissuuttuarnissaat. Piffiup ilaatigut isumaqatiginninnin-niussinerit, Sumiiffimmiinnartitsiniarnermut tapinik qinnuteqartut akuerineqarnissaat suliatinnut akuuvoq.

Sapinngisamik maani Nuummi sinniisut qaammammut ataasiarluta ataatsimiittarpugut, katilluta inuit quliuvu-gut. Ataatsimiinnitsinni Nuummi atuarfinni pissutsit as-siginnerunissaat anguniarlugit suliniuteqartarpugut. Eqqartugassaaleqinngittaqaagut, tamattalu sullivigut assut pingaartillugit angusaqarluarusuttarluta.

Sullivinni mailera: fia.kriegel@attat.gl angerlarsimaf-finni mailera: kriegel@greenet.gl .

Sullivinni telefoni: 34 26 29.

Suleqatitsinnit sukkulluunniit saaffigineqarsinnaanerput ammaffigivarput, suleqatit arlaannik nalornissuteqa-runik imaluunniit paasiniagassaqaqarunik tikil-luaqqusaasuaannarput. Minnerunngitsumik kom-muunerujussuaanngoratta sulinissarput pissanganar-tussaavoq, immitsinnummi attavigiittarnissarput illoqar-fitta akornanni pisariaqalersussaavoq maannamit an-nerusumik.

Kommuneqarfik Sermersoorumiut Sinniisaasa sukkul-luunniit uannut saaffiginissinnaanerat ammatippara, uatsinnut ilikkarluarniassagatta.■

Foto: Jan Ellesgaard

Qaasuitsup Kommunia

Marius Frederiksen

Marius Frederiksenimik ateqarpunga ukioq 1961-mi inuusimallunga Aasiaat napparsimmaviani anaanama juumuussatut ilinniartuunerata nalaani. Massakkullu ukioq nutaq aallartitoq 48-nik ukioqalissaanga.

Siullermik Aasiaat Amutsivianni skibsmontøritut naammassivunga ukioq 1982 decemberi qaammat.

Tamatumalu kingorna maskinist-skolemi Nuummi atu-
alinnginninni maanga Niaqornaarsummut ukiup affaa
atuanginninni ukiillunga. Niaqornaarsummiinninni
piniartutut/aalisartutullu anersaara "nillikaqqissimavoq"
taamaattussatummi alliartorninni perorsagaangama.
Allatulli ajornartumik quliinnarnik ukioqartunga Igin-
fimiit Aasiaat aturfianut "nassiunneqarpunga" atur-
lunga ilinniagaqarlunga naammassiniassagama. Ta-
manna naammagalugu aturpunga, ilinniagaqalera-
malu aatsaat uterallarsimallunga.

1984 aasaagaa Niaqornaarsummi timelærissarsiorto-
qarmat qinnuteqarpunga tigusaanermalu kingorna
1984-mit ulloq manna tikillugu Niaqornaarsummi suli-
vunga meeqqat aturfianni.

Najugaq qimannagu ilinniartitsisunngorniarneq aallar-
tineqarmat siullernut ilaasussaagualarlunga maani
kontaktlærissaqannginnama kinguartikkallarsimavaat,
tulliilu aallartimmata aatsaat 1992-mi aallartillunga.
Naammassinerma kingorna manna najuinnarpara
inuiaqatigiinni akissajaataasorsuunngilanga, tassami
Niaqornaarsuk najuinnaratsigu, ulloq manna tikillugu.

Sisamanik meeraqarpugut niviarsiaqqat pingasut nu-
karlersalerlugit nukappiaqqamik. Tamagajammilli "ul-
luminniik" tigilerpugut nukarlequppullu massakkut
kisiat ilagaarput, aasamullu aallassaaq atuariartorluni.
Suliassaaleqinngeqaagut ulluinnarni sulereernitta kin-

gora nuliatalu illuliorpugut, saniatigullu silagikkaagat
pinialunneq nuannareqigakku aallalaarnissamut periar-
fissaqarniartarpunga, nukissamimmi aamma aaller-
figisarakku pinngortitarsuaq.

Aturfimmiileramali angajullerni akullernilu atuartit-
sisarpunga. Atuartut angajullit sammissallugit assut
nuannaraakka, atuartuusimaninnillu oqaluttuuttarlugit
taamani suut tamarmik unnukkut arfineq pingasunut
parnaartarallarmata skolehjemmimi Aasianni.

Suleqatikka sinniisuuffigissallugit nuannaraara, qangali
tatigalunnga qiningassanngortikkaangama qinertar-
mannga nuannaarutigisarpa. Massakkullu kom-
muunerujussuanngornermi aamma tamakkuninnga su-
liaqarneq ilinniartitsisoqatigiit akornanni nuannaralugu.

Taamaattumik ilaasortat pitsaasumik sullinneqarnis-
samik ilimasuuteqarsinnaanerannik neriorsorpakka.
Aammalu attaveqartarnissaannik kaammattorlugit na-
lornillunimi sullivimmiilluni nuanninngilaq, aammalu ul-
luinnarni aturfiup iluani ilinniartitsisoqatigiit "silaan-
narmik" pitsaasumik peqarnissaat kissaatiginartu-
ulluni. Taamaattumik nalornileraagassi sin-
niisut/sinniisuunerillu atorluartarnissaannik kaamat-
torpassi! Ukioq nutaamilu pilluarnermik iluatitsinar-
tumillu sulilluarnissassinillu kissaallusi pilluaqquassi!
Neriutigaaralu aturfittaarsuarput atulerutsigu ilann-
gutassiumaarluta Niaqornaarsumminngaaniit, tassami
atuartut 70-it sinnillit illuni uigulukuttuni tallimani ner-
sornagaartumik maammagittarlutillu atuareerput ukiup
affaani, massakkullu februaarip qeqqata missaani ta-
makkiisumik nuunnissarput ilimagaarput. ■

Foto: Marius Frederiksen

Qaasuitsup Kommunia

Marius Frederiksen

Mit navn er Marius Frederiksen og er født i 1961 i Aasiaat sygehus, mens min mor var under uddannelse som jordemoder. I dette år fylder jeg så 48.

År 1982 i december måned blev jeg udlært som skibsmontør ved Aasiaat Amutsiviat (Værftet i Aasiaat).

Derefter opholdt jeg mig her i Niaqornaarsuk i et halvt års tid, inden jeg begyndte uddannelsen som maskinist på maskinistskolen i Nuuk. Under opholdet i Niaqornaarsuk begyndte min ånd som fanger/fisker at "flyde op i vandskorpen". Da der ikke var andet at gøre, blev jeg som kun tiårig "sendt" til skolen i Aasiaat fra Iginniarfik for at gennemføre skolen der. Det var med tålmodighed, jeg gik i skole, og jeg vendte først tilbage, da jeg kom i gang med en uddannelse.

Da man søgte en timelærer i Niaqornaarsuk i sommeren 1984 søgte jeg stillingen, og efter at have fået stillingen har jeg indtil d.d. arbejdet i folkeskolen i Niaqornaarsuk.

Da man opstartede de decentrale læreruddannelser var det ellers meningen, at jeg skulle med på det første hold, men da jeg manglede en kontaktlærer her i Niaqornaarsuk har de udsat min påbegyndelse af uddannelsen, og da det næste hold startede i 1992 kom jeg med på holdet. Efter endt uddannelse blev jeg ved med at bo i Niaqornaarsuk. Jeg er ikke økonomisk belastende for samfundet, for indtil d.d. har jeg altid boet i Niaqornaarsuk.

Vi har tre døtre og den yngste er en dreng. Men døtrene er allerede "fløjet fra reden" og det er kun den yngste vi stadigvæk har boende hos os, til sommer rejser han for at gå i skole. Vi mangler ikke beskæftigelser, efter almindelige arbejdsdage bygger jeg og min kone

et hus, og ved siden af beskæftiger jeg mig med fritidsjagt, for da jeg er glad for at kunne gå på jagt, forsøger jeg altid at afsige tid til det, for jeg henter mine resurser fra naturen.

Siden jeg begyndte at undervise har jeg altid undervist de ældste og mellemtrinet. Jeg er meget glad for at beskæftige mig med de ældste skoleelever, jeg fortæller dem gerne om min tid som skoleelev, hvor dørene blev låst kl. 20.00 om aftenen ved skolehjemmet i Aasiaat.

Jeg er glad for at kunne fungere som fællestillidsmand for mine kolleger, og når jeg stiller op til valget som fællestillidsmand og mine kolleger vælger mig bliver jeg altid glad. Og i den nuværende storkommune er jeg glad for at kunne arbejde som fællestillidsmand for mine kolleger.

Derfor lover jeg mine kolleger, at de kan forvente, at de vil blive serviceret optimalt. Ligeledes opfordrer jeg jer til at rette henvendelse til mig, for det er ikke godt at befinde sig på sin arbejdsplads, når man er i tvivl, ligeledes er det altid ønskeligt, at der blandt lærestaben på skolen findes "ren luft". Derfor opfordrer jeg jer til at gøre god brug af jeres tillidsmænd/fællestillidsmænd! Jeg ønsker jer held og lykke og god arbejdslyst i det nye år!

Jeg håber at kunne komme med indslag, når vi begynder at benytte den nye skole i Niaqornaarsuk, for efter at over 70 skoleelever med stor beundringsværdighed er blevet undervist i et halvt år i fem rækkehuse forventer vi at flytte til den nye skole i midten af februar måned. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Foto: Marius Frederiksen

Lisbeth Frederiksen, sagsbehandler, IMAK

I sidste nummer af Ilinniartitsisoq kom SIDEN SIDST desværre ikke med, så denne gang er den lidt længere end normalt. Sekretariatet har foruden den daglige sagsbehandling, herunder personsager, arbejdet med flere store områder siden efteråret.

Finanslovforslaget 2009

Som I sikkert har læst og hørt i medierne, har der været lagt op til besparelser på Inerisaavik og dermed på kurser for lærere, udgivelse af materialer samt brugen af ATTAT mv.

Formanden har gentagne gange været ude med presmeddelelser, og har på anden måde været i dialog med politikerne. Der har været brugt en del tid på at finde gamle bestemmelser frem om lærernes efter- og videreuddannelse samt omfanget af disse.

Inerisaavik blev som bekendt en del af Ilisimatusarfik pr 1. jan 2008, dette betyder at Inerisaavik ikke længere kan gå til Landstinget for at bede om en ekstrabevilling, hvis deres omkostninger stiger mere end forudset. Det er nu alene bestyrelsen for Ilisimatusarfik, der bestemmer hvordan bevillingen skal fordeles. Da bevillingen til Ilisimatusarfik desuden er en såkaldt tilskudsbevilling, kan bestyrelsen formelt set heller ikke søge tillægsbevilling.

Dette var en af de ting IMAK gjorde indsigelse mod, da loven blev behandlet i Landstinget. Desværre fik vores indsigelse ikke effekt på loven.

Hvis du ikke har set IMAKs udtalelser vedr. sagen i medierne, kan du læse dem på www.imak.gl

Heldigvis ser det efter Landstingets andenbehandling af finanslovforslaget for 2009 ud til, at besparelserne på Inerisaavik bliver taget af bordet.

Lærerrekruttering.

IMAK er med i en arbejdsgruppe, der ser på lærermangelproblematikken. I den forbindelse har IMAK været med til jobmesse i Danmark, samt deltaget i rekrutteringsmøder for potentielle ansøgere fra DK.

IMAK deltager fortsat i den arbejdsgruppe, som Landstyret og KANUKOKA har nedsat, for at tiltrække og fastholde flere uddannede lærere.

Seminar i december om organiseringen på det grønlandske arbejdsmarked.

Som omtalt i formandens indlæg i jubilæumsnummeret af Ilinniartitsisoq blev der i december afholdt et seminar om den fremtidige struktur på det grønlandske arbejdsmarked. Planlægningen af seminaret tog selv sagt en del tid.

Seminaret viste sig virkelig at være denne tid værd.

Fremtidsforsker Anne Marie Dahl fik gennem sine oplæg lagt grunden for gode og konstruktive drøftelserne mellem alle de organisationer der deltog. På seminaret fremkom således en række konstruktive forslag, som der kan arbejdes videre med.

En arbejdsgruppe arbejder i øjeblikket med et kommissorium, der skal fastlægge det videre arbejde ud fra de anbefalinger, der fremkom.

Nye aftaler.

IMAK har indgået såvel en hovedaftale som en aftale om løn- og ansættelsesforhold for de ansatte på Sisi-miut Friskole.

Endvidere har Villads Villadsenip Efterskolia og IMAK underskrevet en hovedaftale, og er nu i gang med udarbejdelsen af en aftale om løn- og ansættelsesforhold for de ansatte på efterskolen, således at de ansatte kender deres rettigheder og pligter fra skolens start.

Der er også indgået en aftale, hvorefter man kan ansættes på fuld tid i en kombinationsansættelse med f. eks Piareesarfik eller som pædagogisk medhjælp. Endelig er der indgået en ny aftale om hviletid og fridøgn, således at en del af hviletiden og fridøgn kan udskydes i forbindelse med lejrskoler og i krisesituationer. Desuden er der blevet mulighed for at udskyde et fridøgn i forbindelse med kurser, hvis det sker i forhold til rejsedøgnet.

Sekretariatet er i gang med at udarbejde en vejledning til denne aftale.

Alle aftalerne kan findes på www.imak.gl under løn- og ansættelse gældende aftaler.

Skolelederuddannelse.

I forbindelse med en mægling mellem IMAK og Landstyret, vedrørende flere kommuners overtrædelse af arbejdstidsaftalen i sidste skoleår, blev det aftalt, at der skal etableres en uddannelse for nye skoleledere. Der arbejdes i øjeblikket med den endelige udformning af uddannelsen, som bliver modulopdelt.

Feriefondene.

Såvel lærernes feriefond som timelærernes feriefond skulle have ny bestyrelse i dette efterår. Der måtte flere opstillingsrunder til, før det lykkedes at få valgt disse bestyrelser. Da det alene er bestyrelserne, der kan

fastsætte tilskudsbetingelserne og tilskudsstørrelserne, har det betydet at hele processen med at søge og få tildelt tilskud blev en del forsinket.

Ærgerligt for dem, der skal have tilskud til ferierejser i 2009.

Forhåbentligt vil der næste gang, der skal vælges bestyrelse, være flere der stiller op.

Feriefrirejser samt ferierejsetilskud.

Efterfølgende har sekretariatet fået mange henvendelser vedrørende tilskuddets anvendelse.

I foråret 2008 udsendte skattestyrelsen en vejledning omkring skatteforhold i forbindelse med feriefrirejser og tilskud til frirejser fra feriefonde.

Mange har fået den opfattelse, at der er tale om nye og strengere regler end tidligere. Dette er dog ikke tilfældet. Reglerne har hele tiden været gældende, men er med skattestyrelsens vejledning blevet indskærpet. Foruden disse skatteregler, gælder fortsat de gamle regler om frirejser:

I henhold til disse regler, kan man **IKKE** leje sommerhus, bil, opgradere til businessclass, rejse videre ud i verden fra f. eks København.

Det har man aldrig kunnet efter reglerne.

IMAK får mange henvendelser, hvor der gives udtryk for, at det kunne man før eller at tjenestemænd med feriefrirejser kan, men ikke medlemmerne af feriefonden.

I henhold til reglerne er der ingen offentlige ansatte med feriefrirejser, der kan dette med mindre reglerne overtrædes.

Kursusvirksomhed.

I september blev der gennemført tillidsmandskursus for nye TR'er fra Maniitsoq til Qaanaaq. Kurset var tilrettelagt således, at de nye TR kunne tilmelde sig. Der var 18 deltagere.

Det var ellers planlagt, at der skulle have været holdt et tilsvarende kursus for resten af Grønland, samtidig med skolelederne skulle samles i oktober / november 2008, således at der kunne holdes nogle fælles dage. Desværre blev skolelederens møde aflyst på grund af besparelser på Inerisaavik.

Decentral pulje.

Det har desværre vist sig, at der fortsat er store problemer med at få den decentrale pulje udmøntet. Mange lærere har i måneder forgæves set efter fastholdelses- eller rekrutteringstillæg på deres lønsedler. På trods af de har søgt for længe siden, sker der ikke noget.

Kommunerne og Hjemmestyret får ikke indberettet, som de skal i henhold til aftale osv.

IMAK har holdt flere møder med Hjemmestyrets overenskomstafdeling og KANUKOKA om problemerne. Desværre har det ikke medført, at forholdene er bragt i orden, så nu har bestyrelsen besluttet at tage sagen op i det fagretslige system.

Ansatte i sekretariatet.

1. august 2008 tiltrådte Birgithe Geisler en stilling som sagsbehandler i sekretariatet. Det har betydet meget for ikke mindst betjeningen af tillidsrepræsentanter, medlemmer og bestyrelserne. Det har også betydet, at sekretariatet har haft det nødvendige overskud til de fremadrettede projekter som seminaret om organisationen på arbejdsmarkedet, besøg på skoler osv. Birgithe har imidlertid nu besluttet sig til at vende tilbage til Ilulissat, hvorfor hun er fratrådt primo februar 2009. Vi ønsker Birgithe og familien held og lykke i Ilulissat. Vi kommer til at savne hende og vil gerne udtrykke en stor tak for godt samarbejde det halve år, Birgithe var hos os.

Sekretariatet håber snarest at få de ledige stillingen besat.

Repræsentantskabsmødet.

Repræsentantskabsmødet afholdes i år den 19. – 21. april på Hotel Icefjord i Ilulissat.

Der er i år afsat 3 hele dagen bl.a. fordi repræsentantskabet skal vedtage og prioritere overenskomstkrav til kommende forhandlinger i 2010.

Fristen for at indsende OK-krav gennem jeres tillidsrepræsentant var som bekendt 30. januar, og der er kommet krav ind fra rigtig mange steder.

Bestyrelsen skal nu drøfte disse forslag, inden de forelægges for repræsentantskabet i april.

Der er desuden sendt besked ud til alle medlemmer gennem tillidsrepræsentanterne, at øvrige punkter til dagsorden skal fremsendes gennem et medlem af repræsentantskabet senest den 7. marts 2009.

Fire uger før repræsentantskabsmødet bliver den endelige dagsorden med alle punkter sendt ud til medlemmerne af repræsentantskabet, og I har som medlemmer igen en mulighed for at gøre jeres indflydelse gældende ved at give jeres repræsentanter i repræsentantskabet input til de enkelte punkter. ■

www.imak.gl

Lisbeth Frederiksen, sullissisoq, IMAK

Ilinniartitsisumi kingullermik saqqummersumi "Kingullermit" ajoraluartumik ilanngunneqanngitsoorpoq, taamaattumik maannakkut nalinginnaasuminngarnit takinerulaassaaq.

Allatseqarfik ulluinnarni suliaassat saniatigut, tassunga ilanngullugu suliaassat inunnut tunngasut, ukiamiilli suliaassanik annertuunik arlalinnik suliaqarsimavoq.

2009-mut Aningaasat pillugit Inatsisissatut siunnersuut.

Soorlu tusagassiutini atuarlugulu tusartareerissi Inerisaaviup sipaarniuteqafiqeqarnissaa siunnersuutigineqarsimavoq, taamaalillunilu ilinniartitsisunik pikkorissaasarnert, atortussanik tunniussuinerit kiisalu ATTAT-mik atuineq il.il. sipaarniuteqarfiginiarneqarlutik. Siulittaasoq arlaleriarluni tusagassiutitigut tusagassisarpog allatullu iliorluni politikerinik oqaloqatiginnittarluni. Ilinniartitsisut ilinniarteqqinneqartarneri taakkulu annertussusaat pillugit aalajangersakkat nutaanngitsut sivisuumik ujarneqarsimapput.

Ilisimaneqartutut Inerisaavik 2008-mi januaarip ulluisa aallaqqataanni Ilisimatusarfimmut attuumassuteqalerpoq, tamatuma kingunerisaanik Inerisaavimmi aningaasartuutit ilimagisamit amerlaneruppata Inerisaavik aningaasaliissutinik immikkut ittunik Naalakkersuisunut qinnuteqaateqarsinnaajunnaarpoq. Maannakkut Ilisimatusarfimmi siulersuisut aningaasaliissutit qanoq agguataarneqassanersut kisimiillutik aalajangertalerpaat. Tamatuma saniatigut Ilisimatusarfimmut aningaasaliissutit tapiissutit taaneqartarmata siulersuisut ilassutit aningaasaliissutinik aamma qinnuteqaateqarsinnaanngillat.

Tassa inatsit Inatsisartuni oqaluuserineqarmat IMAK-ip akerliussutaasa ilaat. Akerliussutivulli ajoraluartumik inatsimmut sunniuteqanngillat.

Suliasaq pillugu IMAK-ip oqaaseqaatai tusagassiutini takusimanngikkukkit www.imak.gl-imi atuarsinnaavatit. 2009-mulli Aningaasat pillugit Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartuni aappassaanneerineqarmat Inerisaavimmut sipaarniutaaniarluartut qujanartumik taamaatiinnarneqarput.

Ilinniartitsisussarsioneq.

IMAK suleqatigiissatami ilinniartitsisussaaleqinermik misissuisumut ilaasortaataitaqarpoq. Tassunga tunngatilugu IMAK Danmarkimi suliffissaasinnaasut pillugit saqqummersitsinermut peqataasimavoq

aammalu Danmarkimit qinnuteqaateqarsinnaasunik sulisussarsiorneq pillugu ataatsimiittarnernut peqataasarsimalluni.

IMAK suleqatigiissitamut Naalakkersuisunit aammat KANUKOKA-mit ilinniartitsisut ilinniarsimasut amerlanerusut pilerisaarniarlugit tigummiinnarniarlugillu siunertaqartumut suli ilaasortaataitaqarpoq.

Nunatsinni suliffeqarfinni aqqiissuussinerit pillugit decembarimi isumasioqatigiinneq.

Siulittaasup Ilinniartitsisumi nalliuttorsiornermi saqqummersumi ilanngussaani eqqartorneqartutut nunatsinni suliffeqarfinni siunissami ilusissat pillugit decembarimi isumasioqatigiittoqarpoq. Isumasioqatigiittoqarnissaanut sivisungaatsiartumik pilersaarusiortoqarpoq. Piffissarli pilersaarusiornermut atorneqartoq eqqaassaganni tamanna imminut akilerpoq.

Siunissaq pillugu ilisimatusartoq, Anne Marie Dahl, siunnersuuteqarnermigut kattuffinni tamani peqataasuni pitsaasumik tigussaasumillu oqallinnissamut tunngavissivoq. Taamaalilluni isumasioqatigiinnermi siunnersuutit tigussaasut suliareqqinneqarsinnaasullu saqqummerput. Suleqatigiissitaq maannakkut suliasamik nassuiaasiortoq, tassanilu siunnersuutit saqqummiunneqartut aallaavigalugit suleriaqqinnissaq aalajangersarneqassaaq.

Isumaqatigiissutit nutaat.

IMAK Sisimiuni atuarfimmik namminersortumik tunngaviusumik aamma akissaatit atorfinitsitaanermilu atugassarititaasut pillugit isumaqatigiissuteqarsimavoq.

Tamatuma saniatigut Villads Villadsenip Efterskolia aamma IMAK tunngaviusumik isumaqatigiissummik atsiugaqarpoq maannakkullu efterskolemi atorfeqalersussanut akissaatit atorfinitsitaanermilu atugassarititaasut pillugit isumaqatigiissusiortutulerluni, taamaalilluni atuarfiup allartinneraniit atorfillit pisinnaatitaaffitik pisussaaffitillu ilisimareerniassammatigut.

Aamma allamut tunngasumik isumaqatigiissuteqartoqarsimavoq, tamatumalu kingorna assigiinngitsunik suliaqartussanngorluni atorfinittoqarsinnaanngorpoq, soorlu Piareersarfimmi imaluunniit perorsaanermut ikiortit. Kiisalu qasuersaarnissaq ullormilu ataatsimi sulinngiffeqartarnissaq pillugu nutaamik isumaqatigiissuteqartoqarpoq, taamaalilluni qasuersaarfiup aamma ullup sulinngiffeqarfissap ilaat tammaarsimaarnernut ajornartorsiortoqarneranullu kinguartinneqarsinnaanngorlutik. Tamatuma saniatigut pikkorissarnissamut ulloq sulinngiffeqarfissaq kinguartinneqarsinnaanngorpoq, tamanna ullormut angalanermut tunngassuteqarpat. Allatseqarfik maannakkut isumaqatigiissummut tassunga ilitersuusioruttulerpoq.

Isumaqatigiissutit tamarmik akissarsiat isumaqatigiissutillu atuuttut ataanni www.imak.gl-im takuneqarsinnaapput.

Atuarfiit pisortaasa ilinniartitaanerit.

IMAK-ip aamma Naalakkersuisut siorna ukiumi atuarfiusumi kommunit arlallit suliffissat sivissussaat pillugit isumaqatigiissutinik arlalinnik unioqqutitsisimanerat pillugu isumaqatigiinniarnernanni atuarfinni pisortanut nutaanut ilinniartitaanerit pilersinneqassasut isumaqatigiissutigineqarpoq. Maannakkut ilinniartitaanerup inaarutaasumik ilusissaa suliarineqarpoq, taannalu immikkoortukkuutaarlugu agguataarneqassaaq.

Sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfiit.

Ilinniartitsisut aamma timelærerit sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfii ukiarmi nutaanik siulersuisortaatussaagamik. Arlaleriarluni qinigassanngortittoqarmat aatsaat siulersuisussanik taakkunannga qinersisoqarpoq. Siulersuisut kisimiillutik tapiissuteqarnissamut aalajangersaasinnaallutillu amerlassusiliisinnaammata tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaateqarnissamut periutsit kinguarsarneqangaatsiarput. 2009-mi sulinngiffeqarlutik angalanissaminut tapiiffigitittussanut tamanna uggornaqaaq. Tulliani siulersuisunik qinersisoqarnissaanut neriuppugut amerlanerusut qineqqusaarumaartut.

Sulinngiffeqarnermi akiliunneqarluni angalanerit aamma sulinngiffeqarnermi angalanermut tapiissutit.

Tamatuma kingorna tapiissutit atorneqarnissaat pillugu allatseqarfik amerlasuunit saaffigineqartarpoq. 2008-mi upernaakkut akileraartarnermut aqutsisoqarfik sulinngiffeqarnermut aningaasaateqarfinnit sulinngiffeqarnermi akiliunneqarluni angalanermut aamma sulinngiffeqarnermi angalanermut tapiissutit pillugit ilitersuummik nassiussuivoq.

Inuppasuut isumaqarsimapput malittarisassat siusinnerusuminngarnit sakkortunerit pineqarsoralugit. Tamaangilarli. Malittarisassat atuuttuaannarsimapput

akileraartarnermullu aqutsisoqarfiup ilitersuutaani erseqqissaatigiinnarneqarput.

Akileraartarnermut malittarisassat saniatigut akiliunneqarluni angalanermut malittarisassatoqqat suli atuupput.

Malittarisassat taakku naapertorlugit illumik aasarsiorarfimmik, bilimik, timmisartumi akisunermut ilaaneq, assersuutigalugulu Københavnimit angalalluni allamut ingerlaqqinneq ajornarPOQ.

Malittarisassat malillugit taamaliortoqarsinnaanngisaannarsimavoq. IMAK amerlasuunit saaffigineqartarpoq, saaffiginnissutinilu siornatigut taamaatoqarsinnaasarsimagaluartoq imaluunniit tjenestemandit sulinngiffeqarlutik akiliunneqarlutik angalasinnaasut, sulinngiffeqarnermulli aningaasaateqarfinnut ilaasortaanngitsut, taamaaliorsinnaasut oqaatigineqartarpoq.

Malittarisassat naapertorlugit pisortani atorfillit sulinngiffeqarnerminni akiliunneqarlutik angalasinnaasut malittarisassat unioqqutinnikkunik taamaalorsinnaanngillat.

Pikkorissarnerit.

Septembarimi Maniitsumiit Qaanaaq tikillugu sulisut sinniisaannik nutaanik pikkorissartitsisoqarpoq. Sulisut sinniisaat nutaat peqataanarlutik nalunaarsinnaasunngorlugit pikkorissarnissaq aaqqissuunneqarpoq. Peqataasut 18-iupput.

Atuarfinni pisortat 2008-mi oktobarimi / novembarimi ataatsimiinnerat iluatsillugu nunatta sinnerani taamatut pikkorissartitsisoqassasoq pilersaarutaasimagaluarpoq, taamaalillutik ulluni arlalinni ataatsimooqatigiissinnaaniassammata. Inerisaavimmulli sipaarniuteqarneq pissutigalugu atuarfiit pisortaasa ataatsimiinnissaat ajorluartumik taamaatiinnarneqarpoq.

Sineriammut tamarmut aningaasaliissutit.

Sineriammut tamarmut aningaasaliissutit piviusunngortinneqarnissaat ajorluartumik suli ajornartorsiutaavoq.. Ilinniartitsisorpassuit qaammaterpassuarni sulinnarnissamut sulilernerimullu tapiissuteqartinneqalernissartik utaqqisimagaluarpaat. Naak qangarsuarli qinnuteqaateqarsimagaluarlutik iliuuseqartoqarneq ajorpoq. Kommunit aamma Namminersornerullutik Oqartussat isumaqatigiissutit il.il. naapertorlugit nalunaartussallutik nalunaarsimannngillat. IMAK ajornartorsiutit pillugit KANUKOKA-mik aamma Namminersornerullutik Oqartussanik ataatsimeeqateqartarsimavoq.

Ajorluartumilli tamanna pissutsit iluarsineqarnerannik kinguneqanngilaq, taamaattumik suliaasaq suliat

pillugit eqqartuussivimmu suliassanngortinniarlugu siulersuisut aalajangerput.

Allatseqarfimmi atorfillit.

Birgithe Geisler 2008-mi aggstip ulluisa aallaqqaataanni allatseqarfimmi sullissitut atorfinippoq. Tamanna pingaaruteqaqaaq, minnerunngitsumik sulisut sinnisaannik, ilaasortanik siulersuisunillu sullissinermut. Tamatuma kingunerisaanik allatseqarfimmiut suliassanut siumut sammisunut soorlu suliffeqarfimmi aqqissuussaaneq pillugu isumasioqatigiinnissaaq, atuarfinnut pulaartarnerit il.il. pillugit suliaqarnissaminut aamma nukissaqalersimapput.

Birgitheli Ilulissanut uteqqinniarluni aalajangersimavoq, taamaattumillu 2009-mi februaarip naanerani suliunnaassaaq. Birgithe taassumalu ilaqtai Ilulissani iluatsitsilluarnissaannik kissaappavut. Birgithe maqaasissavarput ukiullu affaani uatsinni sulinerani pitsaasumik suleqatigiissimanitsinnut qujaffigerujussuarusupparput. Allatseqarfimmit neriutigaarput atorfik inuttaqanngitsoq piaarnerpaamik inuttalerneqarumaartoq.

Sinniisoqarfiup ataatsimiinnissaa.

Ukioq manna sinniisoqarfik 19. – 21. apriliimi Ilulissani Hotel Icefjordimi ataatsimiissaaq.

Ukioq manna ullut pingasut ataatsimiiffissatut immikkoortinneqarput, ilaatigut sinniisoqarfiup 2010-mi isumaqatigiinninniarnissaanut isumaqatigiinninniarnermi piumasaqaatit akuerisussaammagit tulleriiaarlugillu.

Sulisunut sinniisorsi aqqutigalugu isumaqatigiinninniarnissamut piumasaqaatissanik piffissarititaasoq kingulleq ilisimaneqartutut tassaavoq januaarip ulluisa 30-at, piumasaqaaterpassuillu takkussuussimapput.

Siunnersuutit tamakku apriliimi sinniisoqarfimmut saqqummiunneqannginnerini siulersuisut tamakku oqaloqatigiissutigissavaat.

Tamatuma saniatigut sulisut sinniisaat aqqutigalugit oqaluuserisassat allat sinniisoqarfimmi ilaasortaq aqqutigalugu kingusinnerpaamik 2009-mi marsip ulluisa arfineq-aappaanni nassiunneqarnissaat pillugu ilaasortanut tamanut nassiussuisoqarpoq. Sinniisoqarfiup ataatsimiinnissaa sapaatit akunnerinik sisamanik sioqqullugu inaarutaasumik oqaluuserisassat tamarmik ilaasortanut nassiussuunneqassapput, ilissilu ilaasortatut immikkoortunut ataasiakkaanut tunngatillugu sinniisoqarfimmi sinniisussi immersorneqarnissaanut sunniuteqaqqissinnaanngorpusi.■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

www.imak.gl

02-03-09

TUSAGASSIUTINUT NALUNAARUT

Villads Villadsenip Efterskolia IMAKilu isumaqatigiissuteqarput

Ullut pingasut IMAKi Villads Villadsenillu Efterskolia isumaqatigiinniareerlutik akisarsiat sulinermi atorfininnermilu atu-gassarititaasut pillugit ullumi isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiinniarnert paaseqatigiilluarneq, ataqqeqatigiinneq suleqatigiilluarnissarlu aallaavigalugit ingerlanneqarput, efterskoletaassallu aallartilluarnissaanut tunngavissiilluarlutik.

Isumaqatigiissutit marluusut, tassalu suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliaqarneq kiisalu akissarsiat sulinermilu atu-gassarititaasut ullumi atsioqatigiissutigineqarput. Isumaqatigiissutit ukiumut ataatsimut atuuttussatut isumaqatigiissu-taapput.

Illuatungeriinnit Villads Villadsenip Efterskoliata sulisussarsiornermini tunngavissaqarlualernera nuannaarutigaa..

PRESSEMEDDELELSE

Villads Villadsenip Efterskolia og IMAK har indgået overenskomst

Efter tre dages forhandlinger har IMAK og Villads Villadsenip Efterskolia indgået aftaler og overenskomst. Forhandlingerne foregik i forståelse, respekt og i samarbejdets ånd, og vil danne en god platform for en god start for efterskolen.

De indgåede aftaler, som blev underskrevet i dag er to, som er: aftalen om samarbejdsudvalg og overenskomsten om løn- og ansættelsesvilkår. De indgåede aftaler er gældende for et år.

Parterne er glade for, at fundamentet for rekruttering nu er helt på plads i Villads Villadsenip Efterskolia.

MINDEORD

Hans Ulrik Nielsen, pensioneret lærer, Amstrupvej 4, Vroue, er efter lang tids sygdom død 76 år gammel.

Hans Ulrik Nielsen stammede fra Højslev Kirkeby og blev i 1954 uddannet som lærer fra Skive Seminarium.

I Poul Hammerichs "En danmarkskrønike 1945-72" er han omtalt: "To elever fra Skive Seminarium Ole Jørgensen og Hans Ulrik Nielsen, måtte pænt søge undervisningsministeriet for som de første af hankøn at få lov til at vælge husgerning som speciale."

Denne lyst til at søge nye veje har altid præget hans arbejde som lærer. Hans første ansættelse var i Sønderjylland i Gram, efterfulgt af en årrække som lærer i Assens for efterfølgende at flytte til Nuuk i 1969. Mødet med Grønland blev et livslangt arbejdsforhold.

Hér arbejde han som lærer og skolebibliotekar på Atuarfik Samuel Kleinschmidt. I en lang årrække var han fællestillidsmand for Grønlands Lærerforening – GLF, og valgt som kongresdelegeret for Grønland. Desuden var han redaktør for GLF-bladet.

I 1990 flyttede han og hans kone, Solveig Nielsen, til Vroue ved Skive for at nyde deres otium. Hans Ulrik Nielsen var i de første år tilbage i Danmark aktiv som interviewer i Viborg Amt for Gallup og AIM.

Familien.

EQQAANIUT

Hans Ulrik Nielsen, ilinniartitsisoq soraarneq, Amstrupvej 4, Vroue, sivilisuumik napparsimareerluni 76-inik ukioqarluni toqukkut qimaguppoq.

Hans Ulrik Nielsen Højslev Kirkeby-meersuuvoq 1954-imilu Skive Seminarium-imi ilinniartitsisutut naammassilluni.

Poul Hammerichip atuakkiaani "En danmarkskrønike 1945-72" Hans Ulrik Nielsen imatut eqqaaneqarpoq:

"Skive Seminariumimit ilinniartut marluk, Ole Jørgensen aamma Hans Ulrik Nielsen, angutini siullersaallutik immikkut sammisassatut nerisassiorneq toqqarsinnaanerlugu ilinniartitaanermut ministeriaqarfimmut inussiarnissaartumik qinnuteqaateqartariaqarsimapput."

Taamatut misigisassanik allanik ujartuerusunneq Hans Ulrik Nielsenip iliniartitsisutut sulinerani

sunniuteqartuaannarsimavoq. Siullermik Jyllandip kujataani Gramimi ilinniartitsisutut atorfeqarpoq,

kingusinnerusukku ukiuni tullerilaani arlalinni Assensimi ilinniartitsisuuvoq tamatumalu kingorna 1969-imi Nuummut nuulluni. Kalaallit Nunaannut pigami inuunermi ilarujussua tassani sulivoq.

Tassani Atuarfik Samuel Kleinschmidtimi ilinniartitsisutut atuarfimmilu atuakkanik atorniartarfimmi sulivoq. Ukiuni tullerilaani amerlasuuni Kalaallit Nunaanni Ilinniartitsisut peqatigiiffianni – GLF – sulisut sinniisuunerattut suliaqarpoq aammalu Kalaallit Nunaat sinnerlugu ataatsimeersuartarnernut aallartittakkatut toqqarneqarluni. Tamatuma saniatigut GLF-ip aviisiani aqqqissuisuuvoq.

1990-imi nulianilu, Solveig Nielsen, Skivep eqqaani Vroue-mut soraarninngornertut inuuniarlutik nuupput. Hans Ulrik Nielsen Danmarkimut uteqqikkami ukiuni siullerni Viborg Amtimi Gallup-imi aamma AIM-imi apersuisartutut sulivoq.

Ilaqutai

GENOPSLAG

Qaasuitsup Kommunia

søger fritidsinspektør

I Ilulissat er der en stilling som fritidsinspektør ledig til besættelse pr. 1. april 2009 eller snarest herefter.

Stillingen er klassificeret som tjenestemandsstilling i lønramme 35, skalatrin 48 med et rådighedstillæg på 12.309,36 kr. samt et særligt tillæg på 34.516,85 kr. i årlige beløb.

Hertil kommer et generelt tillæg på 6.396,90 kr. om året.

Der søges en person med ledererfaring og med kendskab til kultur- og fritidsforanstaltninger.

Fritidsinspektøren varetager med ansvar over for skoledirektøren de samlede foranstaltninger, der afholdes i medfør af landstingsforordningen om fritidsvirksomhed.

Blandt fritidsinspektørens opgaver kan nævnes: Skolernes fritidsundervisning, fritidsvirksomhed for voksne, støtte til foreningsarbejde og børne- og ungdomsorganisationer samt administration af tilskud til sport og fritid.

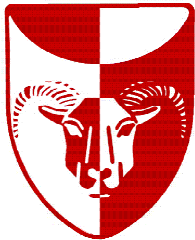
Fritidsinspektøren er den nærmeste overordnede for lederne af fritids- og kulturinstitutionerne i Ilulissat og har det budgetmæssige og ledelsesmæssige ansvar for disse.

Der stilles bolig til rådighed, for hvilken der betales efter de til enhver tid gældende regler.

Løn- og ansættelsesforhold, herunder ret til tiltrædelsesrejser og bohaveflytning, sker i henhold til de på tiltrædelsestidspunktet gældende aftaler mellem Grønlands Landsstyre og Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat, IMAK.

Yderligere oplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til skoledirektør Lasse Østergaard, boks 517, 3952 Ilulissat. Telefon: 00299 94 33 44. Fax: 00299 94 43 50. E-mail: lo@ilulissat.gl.

Ansøgningen fremsendes til Børne- og Kulturforvaltningen, postboks 517, 3952 Ilulissat og skal være forvaltningen i hænde senest den 31. marts 2009.

Kommune Kujalleq søger folkeskolelærere

Kunne du tænke dig at blive lærer i det sydligste Grønland?

Så kan du lige bruge et par minutter til at læse dette og danne dig et indtryk af mulighederne.

Kommunen består af byerne Nanortalik, Qaqortoq og Narsaq samt disses bygder.

Til skoleåret 2009/10 har vi i Kommune Kujalleq brug for et antal lærere, fordelt på de tre byskoler og bygdeskoler.

Kommune Kujalleq's beliggenhed i det sydligste Grønland byder på meget afvekslende natur med mulighed for rigtig mange oplevelser.

Vi har alle steder brug for lærere, der kan undervise i følgende fag:

Grønlandsk, dansk, engelsk, tysk, matematik, fysik/kemi, andre naturvidenskabelige fag samt kreative fag.

Alle tre byskoler i kommunen er i gang med modernisering og renovering af skolebygningerne, som vil skabe gode og venlige rammer til en undervisning af eleverne og lærernes arbejde.

Ansættelsesforhold

Tiltrædelsesrejse

Der ydes fri tiltrædelsesrejse for den ansatte og dennes familie og tidligst efter 3 år tilsvarende fratrædelsesrejse, ligesom du får flyttegodtgørelse efter gældende regler.

Yderligere oplysninger

Du kan se en beskrivelse af den grønlandske folkeskole, herunder ansættelsesforhold, på Kommunernes Landsforbunds hjemmeside www.kanukoka.gl.

Andre ansættelsesgodter:

For at tiltrække flere kvalificerede lærere tilbyder vi endvidere i Kommune Kujalleq for byerne Nanortalik og Narsaq ansættelse på særlige vilkår. Denne ansættelsesform indebærer ret til feriefrirejse for den ansatte og dennes familie inkl. børn under 18 år hvert år, samt en fratrædelsesgodtgørelse på ca. 19.000 kr. årligt, der udbetales efter endt ansættelsesforhold. Denne mulighed gør, at du som nyuddannet lærer eller tilflytter til Grønland har mulighed for at falde godt til. Denne ansættelsesform gælder også for bygdeskoler, hvor der ikke er lærerdækning med uddannede folkeskolelærere på 80 % af de normerede stillinger.

Kommune Kujalleq er pr. 1. januar 2009 en ny kommune bestående 3 gamle kommuner, der nu er nedlagt. I Sydgrønland bor vi (set med grønlandske øjne) tæt på hinanden og har derfor mulighed for at arbejde tæt sammen for at nå vores mål med undervisning af vores elever.

Vi har en god videreuddannelses – og kursuspolitik for vores lærere.

Vi forventer, at du:

- kan lide at arbejde med børn
- er fleksibel og udviklingsorienteret
- er samarbejdsorienteret
- har et fagligt og professionelt sigte
- er robust

Vi kan tilbyde:

- skoler i udvikling
- selvstændighed og udfordrende hverdag
- Sydgrønland – Grønlands naturparadis.

Hvad med boligforhold?

Vi forsøger altid at skaffe så gode boliger som muligt til vores nye lærere.

Det er dog lidt forskelligt fra sted til sted. I Narsaq og Qaqortoq vil du få tilbudt lejlighed, der passer med familiestørrelsen.

I Nanortalik er der et antal enfamiliehuse ejet af kommunen, som vi stiller til rådighed. Disse huse er mest beregnet til familier. Der stilles også lejligheder til rådighed.

I samtlige bygder stilles huse til rådighed.

Hvis du har fattet interesse for at få en lærerstilling hos os, kan du få tilsendt et ansøgningsskema fra os, som også kan hentes ned fra nettet fra www.kujalleq.gl.

Du kan også henvende dig til skole – og daginstitutionsforvaltningen i Nanortalik på telefon (+299) 70 41 00 og bede om at snakke med forvaltningschef Jens Korneliussen.

Endvidere kan du ringe til

Skoleinspektør Johanne B. Egede i Narsaq

tlf. +299 66 12 33

Skoleinspektør Per Kunuk Lyngø i Qaqortoq

tlf. +299 64 21 40

Skoleinspektør Debora Kleist i Nanortalik

tlf. +299 61 33 25.

Vil du i kontakt med os pr. mail har vi følgende:

Jens Korneliussen jeko@kujalleq.gl

Johanne B. Egede atusiu@greenet.gl

Per Kunuk Lyngø peku@qaqortoq.gl

Debora Kleist tippu@nanbyskole.gl

Ansøgningsfristen er den 27. marts 2009. Ansøgning indeholdende bilag om uddannelse, udtalelser samt straffeattest fremsendes uanset ønske om placering til:

Skole – og daginstitutionsforvaltningen
Kommune Kujalleq
Postboks 166
3922 Nanortalik.

Kommune Kujalleq ilinniartitsisussarsiorpoq

Kalaallit Nunaata kujaterpiaani ilinniartitsisunngorusussinnaavit?

Taamaassappat minutsimininnguit atorlugit una atualaaruk periarfissallu suunersut paasisaqarfialugit.

Kommune illoqarfeqarpoq Nanortalik, Qaqortoq aamma Narsaq taakkulu nunaqarfitta.

Ukiut atuarfiusussamut 2009/10-mut Kommune Kujallermini ilinniartitsisut atorfissaqartippavut illoqarfinni pingasuusuni nunaqarfinnilu.

Kommune Kujalliup nunatta kujaterpiaani inissimanera pis-sutaalluni pinngortitarsuarmik allanngoraqisumik takutitassa-qarpoq misigisassarsiorfissaqqeqisumik.

Ilinniartitsisut atuartsissutini ukunani atuartsissinnaasut pis-sarsiarerusuppavut:

Kalaallisut, qallunaatut, tuluttut, noorlersut, matematik, fy-sik/kemi, allat pinngortitalerinerimut tunngasut kiisalu atuartsissutit mernguernartut.

Kommunimi illoqarfinni tamani atuarfiit nutarsarneqarlutillu naleqqussarneqaleruttorput, atuartunut ilinniartitsisunullu suliffigissallugit pilerinartunngorsarneqalerlutik.

Atorfeqarnermut atugassarititaasut

Atorfininnermi angalaneq

Atorfinittussaq ilaqutaalu akiliunneqarlutik atorfinikkiartortarput, ukiullu pingasut qaangiukkaangata akiliunneqarlutik angalasinnaapput soraarunik, kiisalu nuunnermut atatillugu tapisisoqartarpoq maleruagassat malillugit. Atorfilik sulinnigfeqarnermi angalanissamut aningaasaateqarfik aqqutigalugu qinnuteqartarpoq.

Paasissutissat allat

Meeqqat atuarfiat pillugu paasissutissat, atorfinitsitaasarnermi atugassarititat ilanngullugit, misissuataarsinnaavatit Kommuneqarfiit Kattuffiata nittartagaanni www.kanukoka.gl -imi.

Atorfininnermi neqeroorutit allat:

Ilinniartitsisut piukkunnartut Kommune Kujallermini pissarsiarniarlugit illoqarfinni Nanortalimmi Narsamilu isumaqatigiissut immikkut ittoq atorlugu inuttassarsiuvugut. Taama atorfinitsitaanerup iluanippog atorfilimmut ilaqutaanullu meeqqat 18-it inorlugit ilanngullugit ukiut tamaasa akiliunneqarluni sulinnigiffimmi angalasinnaaneq, kiisalu sulinnaarnissamut atatillugu ukiut kr. 19.000,- misaani ileqqaartarneq, atorfeqarnerup uninnerani tunniunneqartussanik. Periarfissaq taanna ilinniartitsisunngorlaaguit imaluunniit Kalaallit Nunaanut perngarlugit suliaroruit inissilluarsinnaavutit. Taama atorfinitsitseriaaseqarneq aamma nunaqarfinnut 80 % ataallugu ilinniartitsisutut ilinniarsimasunik ilinniartitsisoqanngitsunut atuuppoq.

Kommune Kujalleq jannuaarip aallaqqaataaniit 2009 kommuniuvoq nutaaq, kommunitoqqat pingasut kattullutik kommuneqarfigiligaat. Kujataani (isiginneriaaserput malillugu) immitsinnut qanittunnguuvugut taamaattumillu periarfissaqarlualuta anguniakkatsinnik atuartuutita pitsaasunik angusaqarnissaanik suleqatigiilluarsinnaalluta.

Ilinniartitsisuvut ilinniaqqinnissaminnut pikkorissartarnissaminnullu periarfissaqarlualput.

Ilinnut ima neriuteqarpugut:

- meeqqanik sullississallutit nuannarissagit
- isummanik nutaanik tigusisinnaassuseqartut ineriartornermillu takorluugaqarlutit
- suleqatikkuminartutit
- ilinniakkannik toqqammaveqarlualutit siunertaqarsinnaasutit
- ninngusuujusutit

Neqeroorutigisinnaavagut:

- atuarfiit ineriartorut
- nammineersinnaassutsimik unamminartumillu sulinnissaq
- Kujataa – Kalaallit Nunaata pinngortitakkut paradisía.

Inissaqarniarnermi qanoq ippa?

Sapinngisamik ilinniartitsisunut nutaanut pitsaasumik inissaqartitsiniartarpugut. Tamannali piffimmit piffimmut assigiinn-gissuteqarsinnaasarpoq. Narsami Qaqortumilu inissianik neqeroorfigineqassaati ilaquttannut tulluuttunik.

Nanortalimmi ilaqutariit illui arlallit inigineqarsinnaapput, kommunimit pigineqartut. Illut taakku ilaqutariinnut neqero-orutaaneruserput. Aamma inissianik neqerooruteqartar-pugut.

Nunaqarfinni tamani illunik neqerooruteqartoqartarpoq.

Uatsinni ilinniartitsisunngorusullutit soqutiginnilersimaguit, qinnuteqarfissamik nassiussivigissavatsigit, aamma uannga www.kujalleq.gl –imit aaneqarsinaavoq.

Aamma Nanortalimmi atuartaanerimut meeqqeriveqarnermullu ingerlatsivimmu oqarasuaatikkut (+299) 70 41 00 Ingerlatsivimmi pisortamut Jens Korneliussen-imut saaffigin-nissinnaavutit.

Uku aamma sianerfigisinnaavatit:

Narsami atuarfiup pisortaa Johanne B. Egede

tlf. +299 66 12 33

Qaqortumi atuarfiup pisortaa Per Kunuk Lyngø

tlf. +299 64 21 40

Nanortalimmi atuarfiup pisortaa Debora Kleist

tlf. +299 61 33 25.

Mailikkut attaveqarniaruit uku allaffigisinnaavatit:

Jens Korneliussen jeko@kujalleq.gl

Johanne B. Egede atusiu@greenet.gl

Per Kunuk Lyngø peku@qaqortoq.gl

Debora Kleist tippu@nanbyskole.gl

Qinnuteqarfissaq killeqarpoq 27. marts 2009. Qinnuteqaat ilassuserlugu ilinniarsimanermut uppersaammik, oqaaseqaatinik pillagaasimannginnermullu uppersaammik uunga nassiunneqassaaq:

Atuartaanerimut Meeqqeriveqarnermullu Ingerlatsivik
Kommune Kujalleq
Postboks 166
3922 Nanortalik.

Atuarfitsialak ajunngila?

Ilinniartitsisoq ineriartortitseruttulerpoq neriuppugullu tamanna malugisimassagissi.

Normumik sammisalimmik imarisaanillu IMAK-imut ilaasortanut allanullu nunatsinni atuarfeqarfimmut soqutinnittunut attuumassuteqartunik sananiarsarivugut.

Nuna tamakkerlugu sammisaqarniarsarivugut, imatut paasillugu sineriak tamakkerlugu pissutsit allaasererusupavut.

Maannangaaq inuppasuit isumassarsiatsialannik ilanngutassianillu ikiorsimalereerpaatigut – tamakku pillugit qujanaq. Atuarfeqarfik allat isaannit isigineqalaarniassammat normumi matumani tusagassiortumik Juaanna Petrussenimik suleqateqarpugut. Neriuppugut sinerissami sumiiffinnit assigiinngitsunit ilanngutassiai eqqarsartitsilernernik oqallinnernernillu pilersitsiumaartut. Aviisimi ilanngutassianut qisuariaatsit tamaasa qujarutissavavut.

Normuni saqqummersussani sammisaq tassaassaaq "Atuarfitsialak misissorlugu". Tamatumani peqqussutip nutaap pilersitaa piviusoq nuannersoq isornartortaqaartorlu misissorniarsarissavaput. Atuarfitsialammik pilersitsiniarnermi ulluinnarni suliarujussuaq tamatta ilisimasaqarfigaaput. Atuarfitsialaap aallartisarneqarnerani iluarusunnaarneq

tamatta eqqaamavarput aammami meeqqat atuarfiillu pillugit oqallinnerni Atuarfitsialak ilanngunneqartuaannannginnerluni? Qanorli ingerlava? Atuartut pikkorinnerulersimappat? Anguniagassat ersarissut angusimavavut? Allanguutit tamarmik pitsanngoriaataappat? Inuit silassorissorpasuit aperiniarpavut, kisianni pikkorissuiit tassaavusi ilissi atuarfinni ilinniartitsisuusut. Aammalu Atuarfitsialak pillugu oqaluttuasi pingaaruteqarput. Taamaattumik allagitsi, assilliortoritsi Atuarfitsialallu ilissi isissinnit isigalugu qanoq ittuunersoq oqaluttuariisuk. Sammisat, allanit isiginneriaatsit atuarfiilluunniit pillugit paasissutissiissutigisassinnut misissorluartariaqakkatsinnullu qujamasuppugut. Sianiinnaritsi mailikkulluunniit allaannaritsi. Kalaallisut danskisullu allassinnaalluarpusi, uagullu inuussutissarsiutigalugu nutserisunut oqaatsinut allanut nutsertinnissaat isumagissavaput. Ekstrabladet-iunngikkaluarpugut, kisianni ilanngutassiat assillu aviisitsinni ilanngunneqartut akililaartarsinnaavagut. Taamaattumik kikkut tamaasa kaammattorpavut 2009-mi Atuarfitsialammut isummersuutisi tunniuteqqullugit. ■

Nutserisoq: Søren Kriatiensen

Ilinniartitsisoq er i gang med en udviklingsproces - det håber vi, at I har bemærket.

Vi bestræber os på at lave temanumre med et indhold, der virker vedkommende for IMAKs medlemmer og andre med interesse i den grønlandske skoleverden. Vi bestræber os på at blive landsdækkende, forstået på den måde, at vi gerne vil beskrive forholdene kysten rundt.

Der er mange, som allerede nu har hjulpet os med gode ideer og artikler – tak for det. For at få nogle lidt andre vinkler på skoleverdenen, har vi i til dette nummer allieret os med journalist Juana Petrussen. Vi håber at hendes artikler fra forskellige steder på kysten kan bidrage til både eftertænkksomhed og debat. Reaktionen på alle bladets artikler er altid velkomne.

I et af de kommende numre vil temaet være "Atuarfitsialak til eftersyn". Her vil vi prøve at kigge både kærligt og kritisk på den virkelighed, den nye forordning har skabt. Fra dagligdagen kender vi alle til det store arbejde med at få skabt den gode skole. Vi husker også alle sammen euforien omkring starten på processen, og der findes vel ikke en eneste debat om børn og skole, hvor Atuarfitsialak ikke bliver nævnt.

Men hvordan går det? Er eleverne blevet dygtigere? Kan vi leve op til de klare mål? Er alle forandringerne forbedringer?

Vi vil spørge mange kloge folk, men de virkelige eksperter er alle jer, der underviser ude på skolerne. Og jeres fortællinger om den gode skole er vigtige.

Derfor fat pennen, grib kameraet og beret om den gode skole, sådan som den ser ud for jer. Vi er også glade, hvis du giver os et tip om emner, vinkler eller skoler, vi bør kigge nærmere på.

Bare ring eller mail.

Vi modtager lige gerne bidrag på grønlandsk og dansk, og vi sørger for at professionelle oversættere klarer det andet sprog.

Vi er godt nok ikke Ekstrabladet, men vi er dog i stand til at give et beskedent honorar for de artikler og fotos, som vi bringer i bladet. Derfor opfordrer vi alle til at give deres billede af den gode skole 2009. ■

Redaktion

